Zlínský kraj v lidové písni IV

Okres Kroměříž

Zlínský kraj v lidové písni IV

Okres Kroměříž

Sestavili a redakčně připravili

Lucie Uhlíková, Petr Číhal a Jan Káčer

Zlín 2022

Zlínský kraj děkuje Etnologickému ústavu AV ČR, v. v. i., za poskytnutí písňových zápisů uložených ve sbírkových a dokumentačních fondech detašovaného pracoviště Brno a dále Muzeu Kroměřížska, p. o., za poskytnutí fotografií.

© Zlínský kraj, 2022
© Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., 2022
© Muzeum Kroměřížska, p. o., 2022

ISBN 978-80-87833-52-0 (tištěná verze)
ISBN 978-80-87833-53-7 (elektronická verze)
(Zlínský kraj)

Vážení a milí příznivci folkloru,

jsem rád, že jsem se narodil a mohu žít ve Zlínském kraji, který oplývá kulturní pestrostí. Jako hejtman mám možnost se soustavně i detailně seznamovat s územím našeho kraje a bohatstvím jeho tradic, které jsou naším „rodinným stříbrem". Toto kulturní dědictví vytváří svébytnou kulturní identitu našeho regionu.

Jsem pyšný na to, že na území našeho regionu aktivně působí stovky uskupení, která se věnují udržování a rozvíjení různých projevů tradiční lidové kultury, jako jsou zvyky, písně, tance, kroje či tradiční řemesla.

Milí uživatelé této písňové edice z oblasti Kroměřížska, jsem hluboce přesvědčen, že tento hudební materiál bude zajímavou pomůckou nejen pro Vás, pro školy, kulturní instituce, folklorní kolektivy, ale i pro naše krajany v zahraničí, kteří často usilovně hledají kontakty na svůj rodný kraj a vracejí se i touto cestou do své domoviny. O to více si uvědomuji, jak je důležité se s tradicemi seznamovat od dětství a pěstovat vztah ke kořenům, k místu, které je naším skutečným domovem.

Ať Vám všem zpěvník dělá radost a přináší inspiraci ke zpěvu či k hudebním úpravám k potěše Vaší i Vašich posluchačů.

Radim Holiš
hejtman Zlínského kraje

Vážení milovníci lidových písní,

dovolte mi vyjádřit velkou radost z toho, že se Zlínskému kraji podařilo vydat čtyřsvazkovou edici s názvem *Zlínský kraj v lidové písni*. V jednotlivých dílech s písněmi většiny obcí okresů Uherské Hradiště, Zlín, Vsetín a nyní okresu Kroměříž se podařilo zpřístupnit na devět stovek rukopisných záznamů a umožnit tak přístup k lidovým písním, se kterými dnes s oblibou pracují zpěváci, muzikanti, různé folklorní kolektivy, školy, knihovny a další zájemci.

Upřímně děkuji týmu, který se na vzniku zpěvníků Zlínského kraje podílel, poděkování ale patří i Vám všem, kdo budete písně oživovat a o toto kulturní dědictví pečovat.

Věřím, že to není poslední „zpěvníkové" dílo. Jako radní pro kulturu a školství bych si přála, aby na tuto sérii navázal pátý svazek zaměřený na vydání dětského folkloru z území celého Zlínského kraje. Těším se na akce, koncerty či slavnosti, na nichž se bude možné zaposlouchat do originální interpretace zaznamenaných písní, které tak dostávají úplně nový život. Tento výraz vztahu k tradicím je velmi cenným přínosem do budoucnosti, v níž budou svou roli hrát právě naše děti. Velký dík a radost ze zpěvu nám všem!

Zuzana Fišerová
radní Zlínského kraje
pro kulturu a školství

Slovo úvodem

Edice *Zlínský kraj v lidové písni* vychází díky systematické péči Zlínského kraje o kulturní dědictví na svém území. Mimořádnou předností tohoto správního celku je fakt, že jeho území tvoří čtyři okresy – Uherské Hradiště, Zlín, Vsetín a Kroměříž, které současně spadají do tří výrazně odlišných etnografických regionů. Právě tento fakt byl jedním z inspiračních zdrojů celé písňové edice, jež přináší reprezentativní výběr většinou dosud nepublikovaného materiálu dokládajícího proměny tradiční zpěvnosti za poslední dvě století. Čtvrtý svazek obsahuje písňové záznamy z okresu Kroměříž a navazuje na svazky věnované okresu Uherské Hradiště (2019), Zlín (2020) a Vsetín (2021).

Zlínský kraj s plochou necelých čtyř tisíc km^2 má členitý, převážně kopcovitý charakter, tvořený pahorkatinami a vrchovinami. Na východě sousedí se Slovenskem, na jihozápadě s Jihomoravským krajem, na severozápadě s krajem Olomouckým, v severní části s krajem Moravskoslezským. Východní hranici regionu tvoří Bílé Karpaty, které směrem k severu přecházejí v Javorníky a Moravskoslezské Beskydy. Severu dominuje Hostýnsko-vsetínská hornatina. Největším a nejvýznamnějším tokem je řeka Morava, do níž se vlévá většina menších řek protékajících územím kraje – Bečva, Haná, Rusava, Dřevnice a Olšava. Přírodní podmínky, charakter krajiny a podnebí historicky ovlivňovaly způsob života obyvatelstva, jeho zaměstnání, architekturu a do značné míry i oděv, v neposlední řadě také píseň, hudbu a tanec.

Hranice etnografických oblastí se nedají jednoznačně vymezit. Názory na utváření a geografické vymezení etnografických celků či jejich podoblastí se v historii měnily v závislosti na mnoha faktorech, proměňovaly se i samotné regiony. Každý projev lidové kultury, který bereme v potaz při etnografické diferenciaci, je zároveň také ovlivněn subjektivní složkou. Je to povědomí obyvatel určitého území, kteří se ztotožňují s lokálními nebo regionálními formami etnokulturních tradic. Především v přechodných oblastech se rozdíly mezi jednotlivými regiony stírají, a hranice tak nemají ostrou konturu.

K hlavním kritériím pro vymezení etnografických celků patří lidové stavitelství, lidový oděv, dialekt a folklorní projevy, někdy také zemědělství či rukodělná výroba. Každý z uvedených ukazatelů aplikovaný samostatně poskytuje jinak vymezenou oblast, která se navíc v čase proměňovala a nadále proměňuje (některé regiony se rozšiřují na úkor jiných). Právě z toho důvodu nelze vytvořit přesnou mapu moravských národopisných oblastí a podoblastí.

Obecně můžeme říct, že území Zlínského kraje pokrývají tři velké etnografické regiony: Slovácko, Valašsko a Haná. Všechny tři jsou charakteristické rozmanitými a místy až do současnosti dochovanými projevy hmotné, duchovní či sociální kultury. Všechny také přesahují do dalších samosprávných krajů. V případě širších území, kde se Slovácko, Haná a Valašsko setkávají, hovoříme o přechodných oblastech. Mezi Slovácken a Valašskem je to luhačovické Zálesí, na pomezí Valašska a Hané je to Záhoří, mezi všemi třemi regiony pak bylo zlínským etnografem Karlem Pavlištíkem vymezeno Podřevnicko, táhnoucí se od Otrokovic přes Zlín až téměř po Vizovice (viz mapa).

Čtvrtý svazek naší písňové edice přináší písňový repertoár ze tří národopisně odlišných oblastí – z okraje Valašska, hostýnského Záhoří a z Hané, svérázného etnografického regionu, jehož tradiční projevy

pronikly až do vysoké kultury. Tzv. hanácké opery (zpěvohry ve stylizovaném hanáckém dialektu) a *hanatica* (instrumentální skladby ze 17. a 18. století inspirované tanečními projevy hanácké provenience) jsou dokladem bohatosti regionu a velké kulturní tradice.

Obsáhlou charakteristiku Hané a Hanáků podává etnolog Richard Jeřábek ve čtvrtém svazku *Etnografického atlasu Čech, Moravy a Slezska* (2004). Uvádí zde, že název oblasti a pojmenování zdejších obyvatel pochází od řeky Haná, s dokladem ze 13. století. Označení Hanáci se pravděpodobně nejdřív vyskytuje v díle J. Blahoslava *Gramatika česká* (1571), název Hané jako pojmenování národopisné oblasti se pak objevuje v první polovině 17. století na mapě Moravy od J. A. Komenského. Haná je tu představena jako okrsek jižně od Prostějova pokrývající jen část území, které bylo později řadou autorů označováno za ústřední etnografický region země. Písemné prameny nás přesvědčují, že pojmenování Haná bylo v té době obecně známé a že se Hanáci zřetelně odlišovali od svého okolí.

Národopisec Josef Klvaňa popisuje hanáckou krajinu jako rovinu a mírnou pahorkatinu mezi Drahanskou vysočinou, Bradlem, Sudetami, západními výběžky Karpat a Hříběcími horami – na Uničovsku, Litovelsku, Olomoucku, Prostějovsku, Přerovsku, Kojetínsku, Vyškovsku, Zdounecku a Kroměřížsku s tím, že tento region nelze přesně vymezit ani podle nářečí, ani podle kroje. V *Ottově slovníku naučném* je Haná popsaná jako rovina táhnoucí se od Bludova na severu k Napajedlům na jihu, mezi městy Vyškov, Prostějov, Litovel, Šternberk, Lipník, Holešov, Napajedla a Zdounky. Hanou protéká řeka Morava, s levými přítoky Bystřice, Bečva, Rusava a z pravé strany s řekami Třebůvka, Valová a Haná.

Podle R. Jeřábka lze předpokládat, že Haná tvořila od středověku historické a kulturní jádro Moravy a Hanáci představovali dominantní a nejstabilnější složku moravského obyvatelstva, která se programově vyhýbala překotným procesům. Vlivem relativního blahobytu se nijak významně nepodílela na protifeudálním odporu a dlouho si i houževnatě udržovala a upevňovala své jazykové a kulturní tradice. Už od 18. století je uvnitř Hané rozlišeno několik skupin hanáckého obyvatelstva: Hanáci v oblasti mezi Vyškovem, Prostějovem, Olomoucí, Přerovem a Kojetínem, včetně *Blatňáků* (*Blaťáků, Blaťanů*) na říčce Blatě (tekoucí s Romžou přes Prostějov), z nichž se vyčleňovali podle nářečí *Čuháci* v trojúhelníku mezi Prostějovem, Olomoucí a Tovačovem, *Zábečáci* (*Zábečváci, Bečváci*) na levém břehu dolního toku řeky Bečvy od Přerova k Holešovu, nebo dokonce až k Otrokovicím, *Moravjáci* poblíž Tovačova a *Zámoravjáci* (*Zámoravčíci*) na Hulínsku a Kroměřížsku. V neposlední řadě to byli tzv. *Podhoráci* mezi Bystřicí pod Hostýnem a Holešovem, kteří žili na území, které se z geografického zřetele označuje jako bystřické nebo hostýnské Záhoří v okolí Bystřice pod Hostýnem a lipenské/lipnické Záhoří v okolí Lipníku nad Bečvou. Toto území tvořilo kulturně specifickou přechodnou oblast mezi Hanou a Valašskem, v níž se setkávaly jazykové i kulturní elementy obou těchto národopisných oblastí. Do členění Hané se promítá nejen čtyři století trvající organický vývoj, ale i řada umělých zásahů ze strany různých pisatelů vlastivědných, národopisných, historických i beletristických prací převážně z konce 19. století.

Na území Zlínského kraje zasahuje Haná pouze svým jihovýchodním cípem – oblastí Holešovska a Kroměřížska. Ve srovnání s rovinatou centrální Hanou je zde krajina mírně zvlněná, zachovává si zemědělský charakter, po stránce architektonické jsou zde typické vesnice s návesní ulicí okapově orientovaných gruntů. Způsoby bydlení a hospodaření na tradiční hanácké vesnici v minulosti dokládají např. expozice Muzea Kroměřížska s Muzeem v přírodě v Rymicích.

Okolí Holešova můžeme označit jako jihovýchodní Hanou, okolí Kroměříže za jižní Hanou, kde na západní straně okresu Kroměříž sahá hanácký region až k obcím Střílky, Zástřizly a městu Koryčany, které můžeme definovat jako jihozápadní Hanou v podhůří vrchoviny Chřiby (někdy označované jako Buchlovské hory) ve středovýchodní části Moravy mezi Kyjovem a Kvasicemi.

Nejvýchodnější část okresu Kroměříž představuje již zmíněné přechodné pásmo označované jako Záhoří. Sahá až k Svatému Hostýnu, na jehož úpatí se nachází obec Rusava, která však etnograficky náleží k Valašsku. Její zakladatel, majitel holešovského panství hrabě Jan z Rottalu, totiž uprostřed Hostýnských vrchů na místě dříve zaniklých vsí usadil odbojné vsetínské Valachy po tzv. valašském povstání v polovině 17. století. Vzhledem k projevům tradiční lidové kultury lze pak k Valašsku zařadit také obce Chvalčov, Podhradní Lhota a Rajnochovice.

Zlínský kraj přistoupil k celému čtyřdílnému edičnímu počinu s cílem pomoci lidem v přístupu k vlastnímu nehmotnému kulturnímu dědictví a se snahou revitalizovat mnohé dnes již zapomenuté písně. Vlivem školy i masmédií se totiž některé písně staly obecně známými a vytlačily ze zpěvního repertoáru desítky dalších variant. Zpěváci (od dětí přes folklorní soubory či ženské a mužské sbory) pak často jeden od druhého jen přebírají určitý omezený písňový výběr bez snahy využít všechny dostupné prameny.

Zásadním partnerem pro naplnění tohoto záměru se staly dvě paměťové instituce – Etnologický ústav Akademie věd ČR, v. v. i., a Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, konkrétně jejich odborní pracovníci, kteří se dlouhodobě zabývají hudebním folklorem.

Každý, kdo bude s edicí *Zlínský kraj v lidové písni* pracovat, má příležitost vdechnout písním svou interpretací zcela originální podobu. Věřím, že předložený písňový fond dobře poslouží nejen k tvůrčím počinům, ale i k prosté radosti. Zároveň doufám, že se v brzké době podaří připravit závěrečný pátý svazek edice, jenž bude zaměřený na dětský folklor z celého území Zlínského kraje.

Romana Habartová
vedoucí odboru kultury a památkové péče Zlínského kraje

NÁRODOPISNÉ OBLASTI ZLÍNSKÉHO KRAJE

ETHNOGRAPHICAL AREAS OF THE ZLÍN REGION

Ediční poznámka

Zpěvník lidových písní zapsaných v okrese Kroměříž je sestaven především z rukopisných materiálů, které jsou součástí sbírkových a dokumentačních fondů brněnského pracoviště Etnologického ústavu AV ČR. Jde o záznamy písní zachycených v lidové zpěvní tradici desítkami sběratelů za téměř dvě stě let: od tzv. guberniálního sběru v roce 1819 přes aktivity Janáčkem vedeného Pracovního výboru pro českou národní píseň na Moravě a ve Slezsku v rámci sběratelsko-edičního podniku Lidová píseň v Rakousku (*Das Volkslied in Österreich*) a na něj navazujícího Státního ústavu pro lidovou píseň až po sběry pracovníků či spolupracovníků pozdějšího Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV, který se v roce 1999 proměnil v dnešní Etnologický ústav AV ČR.

Záměrem vydavatele publikace, kterým je Zlínský kraj, bylo obsáhnout písněmi **všechny obce okresu Kroměříž,** to se však v případě tohoto svazku ukázalo jako naprosto nesplnitelný úkol. Jestliže u okresů Uherské Hradiště, Zlín a Vsetín nebyly v dostupných písňových fondech zastoupeny jen některé lokality, okres Kroměříž je po této stránce z větší části nepokrytý. Proč tomu tak je, nelze dnes jednoznačně říct. Důvodů určitě bylo několik: do řady míst nikdy žádný sběratel nezavítal, z některých obcí máme k dispozici pouze písňové texty či taneční melodie beze slov. V době, kdy začal probíhat systematičtější výzkum písňového folkloru (od 2. poloviny 20. století), pak v řadě lokalit nebylo už co zachytit. Na Hané se totiž mnohé projevy lidové kultury začaly ztrácet již ve druhé polovině 19. století. Souviselo to mimo jiné s rozvojem průmyslu a městské kultury, což potvrzují i vzpomínky pamětníků. Jako příklad lze citovat slova Antonie Andrlíkové (1882–1960) z Kostelce u Holešova. Od mládí projevovala zájem o lidové písně a v roce 1907 poslala Leoši Janáčkovi – na základě jeho letáku vyzývajícího k zapisování lidové písně a hudby – několik záznamů textů písní, popis koledování, svatby a lidových obyčejů a také poznámky k životu na vesnici. V těch mj. uvádí: „*Za dřívějších dob pronášívali při rekrutských zábavách a muzikách hoši přípitky u hudebníků. Vzal do ruky ‚tuplák' s pivem, šel k hudebnímu stolu, vyzdvihl dvoulitr a mávaje s ním nad hlavou spustil*: *Na to sem k vám, páni muzikanti, na to sem k vám přistoupil…* [viz píseň č. 60]. *Muzikanti postavili se a hráli stojíce dle nápěvu, po ukončení zpěvu napil se trochu rekrut a ostatní pivo postavil před hudebníky; oni už se o vyprázdnění co nejdřív postarali. Co to býval ctěný takový junák; bývaly jsme jako na drátkách, přišel-li nějaký ‚cizí' k muzice a ‚dal si zahrát', to už jsme věděly, ‚že je k světu'. Teď ale už to všechno přestává, ty veselé zpěvy, a najde-li se přece junák, veselý hoch, a u muziky si zavýská, zazpívá, druhého dne ho všichni haní, že je nevzdělaný, že v městech se o muzice a o zábavách nezpívá, to že nemá být'. Žel, že na těch milých vesničkách našich opičí se všechno po městech. Jak jsme zahodili náš krásný národní kroj, tak zahodíme i ten zpěv.*" (EÚB, sign. A 560, s. 5–6) Podobně se k situaci na Hané vyjádřil také Ladislav Navrátil ve své knize *Hanáci – jací jsou a jací byli* (1931). V kapitole nazvané příznačně „U nás se nezpívá…" napsal: „*Kdo u nás zpívá? Zpívá se u nás, když zvoní kosy, lépe řečeno, když chrastí žací stroje, zpívá se, když ve stodolách hučí mlátící stroje? Práce se pod rukama kupí a roste, vyžadujíc horečného kvapu, zpívají za nás stroje svoje písně chvatu a racielního hospodářství. U nás ani rekruti nezpívají – a sotva že si koupí za klobouk ‚voničku'…* […] *Jen několik málo písniček nám zbylo ze starších dob; jen několik je jich, několik ukázek pouhých, jež slyšíme-li někdy zpívat, posloucháme s udivením, s jakým naslouchámе babičku vyprávět o nádheře starodávných hanáckých svateb*. […] *Mladá generace nezná už ani té kdysi nejrozšířenější a nejsvéráznější: ‚Hanák má červený gatě…'*" [Viz píseň č. 133].

Z rozsáhlých rukopisných písňových fondů brněnského pracoviště Etnologického ústavu AV ČR jsme z výše zmíněných důvodů vybrali co nejvíce dosud nepublikovaných písní z těch několika málo obcí dnešního kroměřížského okresu, které byly sběratelsky pokryty. Navíc byly do zpěvníku zařazeny i písně z tištěných pramenů, a to především z druhé a třetí sbírky Františka Sušila (*Moravské národní písně. Sbírka nová s 288 nápěvy*. 1840; *Moravské národní písně s nápěvy do textů vřaděnými*. 1853–1859), z edice Františka Bartoše a Leoše Janáčka *Národní písně moravské v nově nasbírané* (1899–1901), ze sbírky Jana Poláčka *Lidové písně z Hané II. Prostějovsko – Kojetínsko* (1975) a z časopisecky publikovaných sběrů Ludvíka Kunze (*Příspěvky k výzkumu lidové písně na hostýnském Záhoří*. 1952; *Deset lidových písní z Rusavy a Rajnochovic*. 1952). Přes veškerou snahu se podařilo pokrýt pouze 33 ze 128 obcí a místních částí (dříve samostatných obcí) kroměřížského okresu. Částečně jsme tento fakt vyřešili zařazením písní, v nichž se o obcích bez dochovaných písňových záznamů alespoň zpívá. V rejstříku lokalit jsou čísla těchto písní uvedena v závorce. Zmíněný rejstřík zohledňuje názvy obcí v době sběru folklorního materiálu: např. písně zapsané v Lískovci, dnes místní části Koryčan, jsou zařazeny pod Lískovec, nikoliv pod Koryčany.

Výběr materiálu jsme prováděli se snahou oživit některé zapomenuté písně. Zcela záměrně jsme do zpěvníku opakovaně zařadili také varianty jediné písně: jsou totiž dokladem toho, jaký tvůrčí potenciál měli naši předkové, jak se stejné či obdobné texty zpívaly na rozmanité nápěvy i jak se proměňovala jejich slova (např. *Ještě je, ještě je v tom Přerově míra* a *Ešče je, ešče je v Holešově míra*; *Kostelecký hatě na vodě, na blatě* a *Ty příkazský hatě na voděnce, blatě*; *Na mši svatou zvonijou* a *Na mšu svató zvónijó*; *Pásla Hanáčka páva* – dvě varianty; *Ten hosténské kostelíček* a *Ten hradiské kostelíček*; *To rusavské pole pěkně poorané* a *Ty příkazský polečka, ty osecký łány; Tučapská dědina, jak by kuľó hodíł* a *Žalkovice dědina, jak by kuló hodil; Vím já zahrádečku překrásnó* a *Vím já zahrádečku šprlenú*), anebo jakým způsobem se stejné strofy stávaly součástí různých písní (srov. např. č. 10 a 38, č. 46 a 51, č. 112 a 115). Také spojení původně samostatných textů do jednoho celku, tzv. kontaminace, dokládá v našem zpěvníku celá řada písní (např. č. 5, 12, 16, 17, 25, 54, 72, 94, 110, 111, 113, 142). Jde o jeden z charakteristických znaků naší lidové písně. Jednou z příčin je fakt, že se jeden nápěv často pojil s řadou textů (některé melodie totiž fungovaly jako tzv. obecná nota).

Ve snaze obsáhnout co nejvíce obcí jsme do zpěvníku zařadili i písně umělého původu, které měly v lidové zpěvnosti zejména v souvislosti s rozšířením kramářských tisků (od 18. století) a společenských zpěvníků (o sto let později) důležité místo. Chceme upozornit především na dvě písně z Holešova, u kterých sběratel poznamenal, že je zpívali hosté na selském bále v roce 1907. První z nich – *Hanák má červený gatě* – je torzo delší písně s názvem *Nic sobě nehořekujme, milí Hanáce* (srov. Hrubý, František Maxmilián: Stará píseň „Hanácká". *Český lid,* roč. 19, 1910, č. 1, s. 1–4). V lidové zpěvní tradici byla tato „vlastenecká" skladba oslavující Hanou a její lid zachycena v řadě variant (různé počty i pořadí strof kombinované i s dalšími, nově vytvořenými), přičemž původně vnitřní strofa začínající slovy *Hanák má červený gatě* se stala do té míry oblíbenou, že se v řadě lokalit zpívala jako sloka první a takto je i citována ve vzpomínkách pamětníků či v literatuře. Druhá píseň – *Panebože nebeské, enom tolí nebléské* – je opět příkladem veršování neznámého hanáckého autora, přičemž její nelidový původ je zřejmý již ze samotné textové struktury a obsahu (dialog mezi Hanákem a Bohem coby rovný s rovným). Píseň cituje např. spisovatel Jaroslav Hašek v povídce *Jak se stal Jurajda atheistou,* která vyšla roku 1908 v časopise *Lid.*

Nevyhýbali jsme se ani vývojově mladším, dechovou hudbou ovlivněným písním. Jejich nápěvy (často třídobé, valčíkové) již nejsou regionálně specifické do té míry jako melodie tzv. pravých lidových písní a jejich texty mnohdy rozvíjejí zejména sentimentální milostné motivy, pochodové písně pak motivy vojenské. Množství zachycených variant ovšem napovídá, že právě tudy šel vývoj lidové zpěvnosti ve 20. století a že generace našich prababiček a babiček měly právě takové písně v oblibě (viz např. *Dyž sem šel z jarmaku z Prostějova*; *Franc Josef, cisař pán*; *Když sem šel včera po rynku*; *Když jsme přijížděli k městečku Přerovu; Letěla bílá hus vysoko nad vodou*; *Pěkně na chodníček svítil mi měsíček*; *Rozkvetla mně bílá růže*; *Těžko jste mě, máti má*). I v těchto písních, často původně českých, se nicméně prosadilo místní nářečí.

Záměrně jsme do zpěvníku tak zařadili pro někoho možná i překvapivé lokální varianty písní, které jsou dnes známé v jediné obecně známé verzi především díky školním a společenským zpěvníkům. Chceme tak ukázat, že většina písní žila v lidové zpěvnosti v desítkách blízkých či vzdálenějších variant a žádná z nich nebyla „ta jediná správná" (viz např. *O synečku, synečku, tenkó košuľenku máš; Dú Valašky, dú; Dyž sem šel z jarmaku z Prostějova; Na němčické silnici pěkný domek stojí*).

Rozdělení zpěvníku podle funkce či obsahu, jež bývá obvyklé v rozsáhlejších edicích lidových písní, nebylo v tomto případě použito, a to hned ze dvou důvodů: 1) funkce písně nebyla většinou sběrateli zapsána, 2) reálně je velmi obtížné písně takto rozdělit (vojenská může být zároveň milostná, řemeslnická zároveň žertovná apod.). Pro usnadnění hledání byl proto na konec zpěvníku zařazen rejstřík písní rozdělených podle funkce a obsahu. Některá dnes nesrozumitelná slova v dialektu pak vysvětluje nářeční slovníček.

Do textů písní bylo zasahováno jen v nezbytných případech, např. při odstranění zřejmých chyb nebo při úpravě pravopisu podle současné normy (zejm. interpunkce, vlastní jména, názvy svátků a slova související s křesťanskou vírou). Ponechány byly naopak veškeré nedokonalosti v rýmech, slovních tvarech i ve stavbě veršů či celých strof, neboť takto lidové písně skutečně žily. Všechny rozhodně nepředstavovaly tak ideální tvary, jaké známe např. ze sbírky Františka Sušila, který řadu textů skládal z různých verzí, aby docílil co nejúplnějšího tvaru.

Členění textu do veršů bylo revidováno podle hudební stavby písně a zápis textu byl přizpůsoben současné ediční praxi – byla odstraněna většina vykřičníků, otazníků a uvozovek, pokud jejich použití nebylo nezbytné kvůli srozumitelnosti textu.

Dialekt byl upravován jen výjimečně a může být uživateli vnímán možná i překvapivě. Už od dob působení Františka Sušila (1804–1868) je známo, že nářečí v moravských regionech bylo značně nejednotné. V předmluvě ke své třetí sbírce Sušil píše, že hojné nedůslednosti či odchylky od dialektu v textu jednotlivých písní připadají na vrub přejímání písní z jiných oblastí a vlivu školy na stírání nářečních rozdílů. K podobným zjištěním dospěl na konci 19. století dialektolog a sběratel Ignác Hošek (1852–1919), když ve svém spisu *O poměru jazyka písní národních k místnímu nářečí* (1897) uvedl, že „*jazyk písní národních není pravým obrazem nářečí toho místa, kde tyto písně se zpívají*. […] *Kdo by z jazyka písní národních soudil o nářečí toho místa, kde tyto písně se zpívají, došel by výsledků buď nesprávných, nebo nejistých. Bádání jazykovědná, která se zakládají na písních národních, založena jsou na písku*".

Charakteristickým znakem textů lidových písní je i nejednotnost v kvantitě (délce) samohlásek, ve tvarech koncovek slov i v celých slovech (písně *Počkaj, postůj, ty malý pacholku* – obměny *postůj/postoj*; *Přindi k nám,*

Jeníčku – obměny *Jeníček/Janiček*; *Ten hosténské kostelíček* – obměny *šavličku/šablu*; *Zlatá panimámo, co děláte* – obměny *vlaštověnka/laštověnka*). Obecně tento fakt konstatoval již zmíněný František Sušil, když v roce 1832 v předmluvě ke své první sbírce (*Moravské národní písně*) upozorňoval na složitost přesného zaznamenání výslovnosti jednotlivých hlásek a ukazoval, že na Moravě lze hranice nářečí nalézt i v jedné obci: *„Zkrátka řeč slovanská v Moravě jest ustavičný přechod od jednoho ke druhému nářečí, a často se dvoje setká v dědině jedné, tak že i tentýž člověk jednou řekne **milej** paní, po druhé **milý** paní. Není tedy divu, že v prostonárodních písněch obzvláště v rýmech gramatická důslednost nepanuje…"*

Zajímavým prvkem některých písní zachycených v hanáckých lokalitách je nadměrné vkládání „hanáčtiny" do písňových textů, které vytvářeli regionálně uvědomělí písmáci a básníci. Jazyk použitý v těchto písních často umocňoval jejich žertovný, či přímo karikaturní charakter a zesiloval zamýšlený komický efekt. V některých případech šlo o autorské písně, jež díky šíření kramářskými tisky a společenskými zpěvníky postupně zlidověly a ve zpěvní tradici žily ve více či méně odlišných variantách (např. *Velkou hubu, málo zubů; Hanák má červený gatě; Panebože nebeské, enom tolí nebléské,* především pak dvě písně Tomáše Kuzníka – *Jak so živ, nezapomeno na předešlo prajsko vojno* a *Z hlobokosti me těžkosti sobě lamentojo* – otištěné roku 1813 Josefem Heřmanem Agapitem Gallašem v jeho *Muse moravské*). Nepřirozenost jazyka – parodie hanáckého dialektu – je evidentní při srovnání textů jednotlivých písní zapsaných ve stejné lokalitě. Dalším zřetelným prvkem je výrazná migrace písní z Valašska či ze Slovácka na Hanou. Přinášeli je sem především zemědělští a tovární dělníci z těchto regionů. Původ těchto písní prozrazují jak jednotlivé nářeční výrazy, tak koncovky řady slov (zajímavé jsou z tohoto hlediska např. písně zaznamenané v Holešově či v Koryčanech). V nářečí valašských, ale také v nářečí některých hanáckých obcí okresu Kroměříž se vyskytovala dvojí hláska ***l*** – a to jednak měkké ***ľ,*** jednak tvrdé ***ł.*** Zápis obou ***l*** je v pramenech velmi nejednotný, zachovali jsme je tam, kde je sběratelé uvedli.

Využíváme této příležitosti, abychom vysvětlili zajímavou proměnu textů lidových písní v průběhu 20. století. Jak doložily celé generace sběratelů i dialektologů, na rozdíl od ostatních folklorních druhů a žánrů (pohádky, pověsti, přísloví, pořekadla atd.) nebyl dialekt v lidové písni nikdy dodržován, a to z celé řady důvodů. K nejdůležitějším patřilo zachování rýmu, ozvláštňování písní spisovnými tvary (ale i slovakismy, maďarismy a germanismy) a migrace písní z regionu do regionu. Vlivem zájmu o zanikající projevy lidové kultury a rozličných snah o jejich záchranu, zejména pak díky činnosti nejrůznějších zájemců o tuto oblast, národopisných a kulturních pracovníků, folklorních souborů, muzik a pěveckých sborů se v průběhu 20. století situace obrátila. Dialekt je zpěváky do textu často „vracen", spisovné tvary, které naši předkové pociťovali jako básnické ozvláštnění a povýšení textu, jsou vnímány jako chybný zápis, či úpadek dialektu. Chápeme, že se dnešní interpreti lidových písní budou bránit spisovným tvarům, které jim zní „nelidově". Nemáme v úmyslu jim to vymlouvat, protože čas nelze vrátit. Jen se pokoušíme vysvětlit jazyk řady písní, které jsou v tomto zpěvníku zařazeny, a ukázat, že nejde o chybu zapisovatelů, nebo dokonce o jejich vědomý zásah. Zároveň chceme upozornit na skutečnost, že lidové písně fungují jako svým způsobem paměťová „kulturní konzerva" a uchovávají řadu dnes již nepoužívaných, nebo dokonce zapomenutých výrazů a tvarů slov. Upozorňujeme také, že některé nezvyklé tvary slov nejsou námi přehlédnutou chybou, ale dokladem mluvy našich předků – např. ***Dy*** *sem já šel* (č. 14), *jablíško nelópaný* (č. 24), *hed**b**ávné kordule* (č. 40), *milý nejde **zvi**hať* (č. 64), *pravím já **tě*** (č. 100), *to tvé **m**ění* (č. 117), *ta bílá je po to**ralu*** (č. 149), zájmeno ***mja*** (č. 119), užití tvaru ***mňa*** ve 3. pádu (č. 96; na tomto místě

upozorňujeme, že i když na celé východní Moravě lze v dialektu zachytit ve starších pramenech tvary *mně* i *mňa* pro 3. pád, *Český jazykový atlas* – mapující situaci v 60.–70. letech 20. století – tento fakt nepostihuje). Stejně jako v předešlých svazcích nám byla po této stránce velkou měrou nápomocná PhDr. Martina Ireinová, Ph.D., z dialektologického oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR, které je třeba poděkovat také za obětavou pomoc při upřesňování významu některých méně známých nářečních výrazů a tvarů.

Ještě složitější problematiku představuje notace moravských lidových písní. Jde zejména o zápis tzv. písní táhlých (volně rytmizovaných) a písní k točivým párovým tancům (které v nápěvu obsahují řadu triol, jež bez znalosti tanečního kroku a hudebního doprovodu mohou svádět k zápisu v lichodobém – např. 3/4 – taktu), s nímž se s různou úspěšností vyrovnávali sběratelé až do poloviny 20. století. Protože nejsme zpětně schopni určit, která píseň se skutečně zpívala v lichodobém metru (např. jako valčík) a která byla pouze špatně pochopena zapisovatelem na základě zpěvního podání mimo taneční příležitost, resp. bez tanečního pohybu, ponecháváme většinu písní tak, jak byly zapsány. S vědomím výše uvedeného pouze upozorňujeme na fakt, že 3/4 či 3/8 metrum některých písní nemusí být závazné (např. *Pásla Hanačka páva* – č. 4; *Ešče já si kopu desek nařežu* – č. 26; *Helekám, helekám* – č. 64; *O, hleďte, lidí, podívejte se* – č. 136; *Počkaj, postůj, ty malý pocholku* – č. 119). Mnohé nápěvy se navíc zpívaly jak v lichodobém, tak v sudodobém metru.

Vkládání repetic bylo často individuální záležitostí, a není proto nutné je přesně dodržovat. Každý zpěvák k písni přistupoval osobitě, repetice zpíval různě, a to i v průběhu jediné písně. Z terénních výzkumů víme, že někteří zpěváci si takto pomáhali, aby měli čas rozpomenout se na slova následující strofy. Dodržování repetic je tak do značné míry ponecháno na libovůli uživatele.

Překvapilo nás množství písní, které měly v jednotlivých strofách odlišný počet slabik v některém verši. Tento poměrně charakteristický rys moravské lidové písně zapsalo v nápěvech jen málo sběratelů (např. Hynek Bím či Josef Černík), zůstal proto ve většině klasických písňových sbírek nevyřešen. Víme, že ne všichni uživatelé písňových edic si dokážou s tímto problémem poradit, a tak jsme se snažili různé rozměry veršů ve strofách ve všech případech zachytit: v nápěvu jsou zapsány **notami s opačně směrovanými nožičkami**. Stejným způsobem je zapsána rovněž odlišná varianta písňového nápěvu, resp. jeho části.

Dělení slabik v textu pod notami je možné buď podle gramatických pravidel, anebo podle zpěvu. Protože tato publikace představuje edici určenou především zájemcům o zpěvní praxi, přiklonili jsme se k druhému způsobu, v němž jsou všechny souhlásky na konci slabiky s výjimkou hlásky **m** a **n** a slabikotvorného **l** a **r** přiřazovány k slabice následující. Takto by se také písně měly interpretovat, aby se zpěváci vyhnuli stále rozšířenějšímu nešvaru „držení tónu“ na souhláskách (např. na hlásce **j** v citoslovcích **ej** nebo **aj**) místo na samohláskách, které dovolují rozeznění hlasu. Pravidlo je v tomto případě velmi jednoduché: zpívejte tak, jak mluvíte, neprotahujte ty hlásky, které při řeči neprodlužujete, nestůjte na hláskách, na nichž byste nestáli při řeči.

Závěrem chceme vyslovit přání: vnímejme lidovou píseň nikoliv jako kodifikované a pietně uchovávané kulturní dědictví, jehož obměna je chápána jako prohřešek proti tradici, ale jako živý a stále se proměňující útvar, jako osobní výpověď jednotlivce – kterou v minulosti vždy byla. Jen tak ji dokážeme učinit součástí naší každodennosti a uchovat pro další generace.

Lucie Uhlíková
Etnologický ústav AV ČR

1. Gořalka je jedem z pekla

Bezměrov

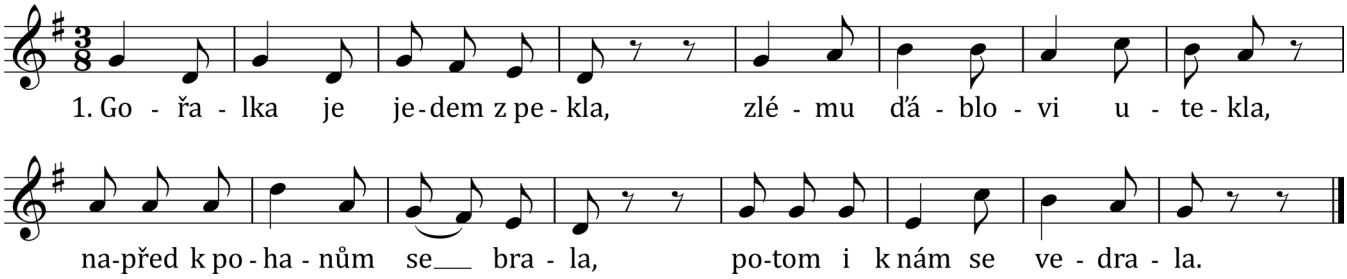

1. Gořalka je jedem z pekla,
zlému ďáblovi utekla,
napřed k pohanům se brala,
potom i k nám se vedrala.

2. Jako mor se rozprostírá,
do všech příbytků se vtírá,
peníze z ruk mozolových
hrne do truhel židových.

3. Žid nalévá, dává, nutí,
sám do toho nemá chuti,
on praví, že je to špina,
která všeho zlého vinna.

4. Proč si žid sám nenaleje,
proč on gořalku nepije,
on praví, že je to špina,
která všeho zlého vinna.

5. Z moudrých dělává hlupáky,
z bohatých zase chudáky,
po návsi pekelně výská,
doma okna, hrnce tříská.

2. Aj, hory, hory, jak ste ošuměly

[Žalkovice]

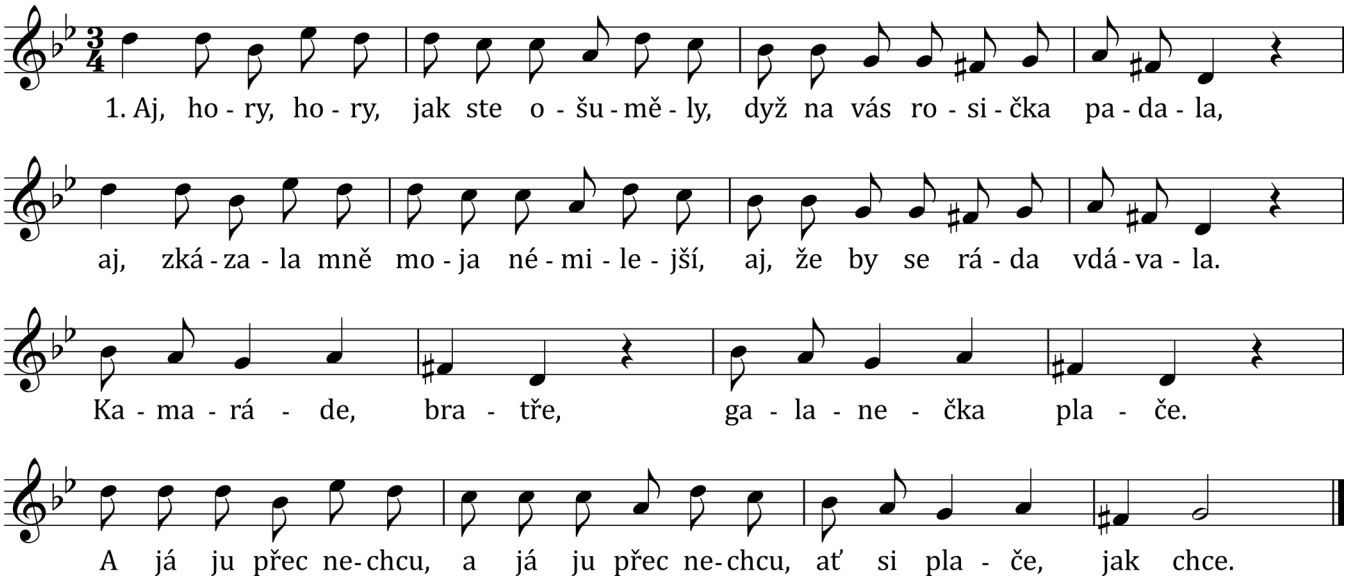

1. Aj, hory, hory, jak ste ošuměly,
   dyž na vás rosička padala,
   aj, zkázala mně moja némilejší,
   aj, že by se ráda vdávala.
   Kamaráde, bratře,
   galanečka plače.
   A já ju přec nechcu,
   a já ju přec nechcu,
   ať si plače, jak chce.

2. Aj, lóko, lóko, jak ses zelenala,
   dyž tebe voděnka polila,
   aj, zkázala mně moja némilejší,
   že by se mnó ráda mluvila.
   Kamaráde, bratře,
   galanečka plače.
   A já přece nedbám,
   a já přece nedbám,
   ať si plače, jak chce.

3. Aj, řeko, řeko, jak ses rozvodnila,
   dyž do tebe sytno pršelo,
   aj, zkázalo mně moje milé děvče,
   aj, že by už rádo umřelo.
   Kamaráde, bratře,
   běž navštívit děvče.
   A já ju přec nechcu,
   a já ju přec nechcu,
   ať si umře, kdy chce.

3. Hlubočí, hlubočí, jak se tá voda točí

Bojanovice

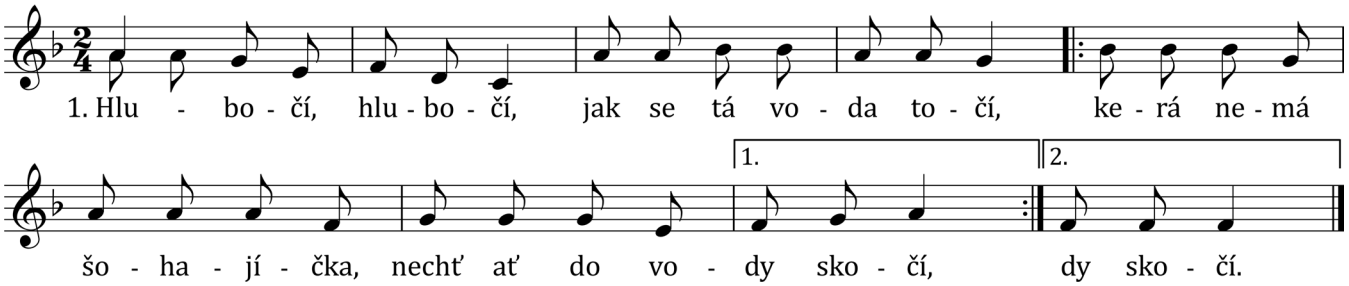

1. Hlubočí, hlubočí,
jak se tá voda točí,
|: kerá nemá šohajíčka,
nechť ať do vody skočí. :|

2. Já šohajíčka nemám,
já do vody neskočím,
|: rači se já u muziky*
dokolečka zatočím. :|

** Místo „u muziky“ se také zpívalo „u Mlčocha“, což bývala hospoda v Bojanovicích.*

4. Pásla Hanáčka páva

Kvasice

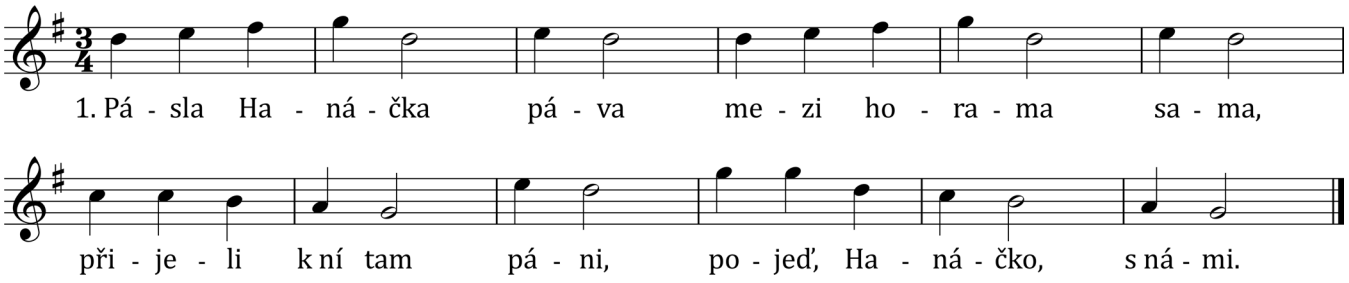

1. Pásla Hanáčka páva
mezi horama sama,
přijeli k ní tam páni,
pojeď, Hanáčko, s námi.

2. Ach, já bych s váma jela,
kde bych já páva dala?
Páva pusť po potoce,
pojeď, Hanáčko, přece.

5. Rozkvetla mně bílá růže

Troubky

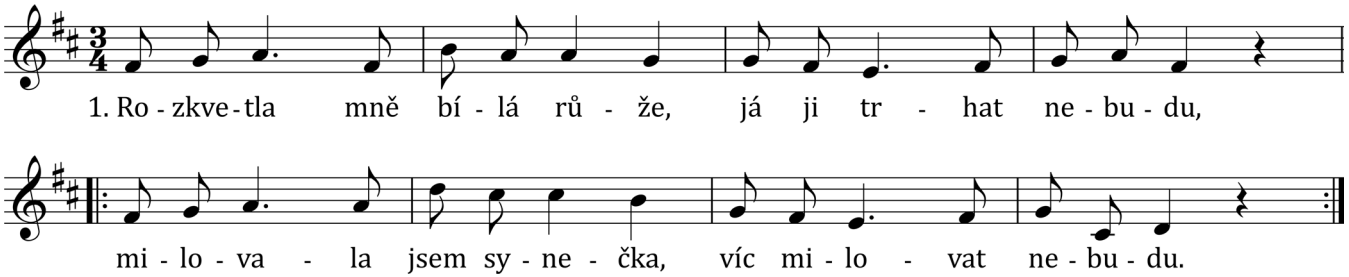

1. Rozkvetla mně bílá růže,
   já ji trhat nebudu,
   |: milovala jsem synečka,
   víc milovat nebudu. :|

2. Milovala jsem ho věrně,
   v srdci jsem ho nosila,
   |: toho jsem se nenadála,
   že by láska šálila. :|

3. Šel mládenec po ulici,
   klobouček měl na stranu
   |: a lidé mu povídali,
   tamhle spatříš svou pannu. :|

4. Nemluvte mně, lidé, o ní,
   já ji vidět nemohu,
   |: jak ji spatřím jedním okem,
   hned obě sklopím dolů. :|

5. Když jsi na mě hledět nemoh,
   proč jsi za mnou chodíval,
   |: já jsem se tě neprosila,
   abys ty mě miloval. :|

6. Na náspěčkách seděla

Zdounky

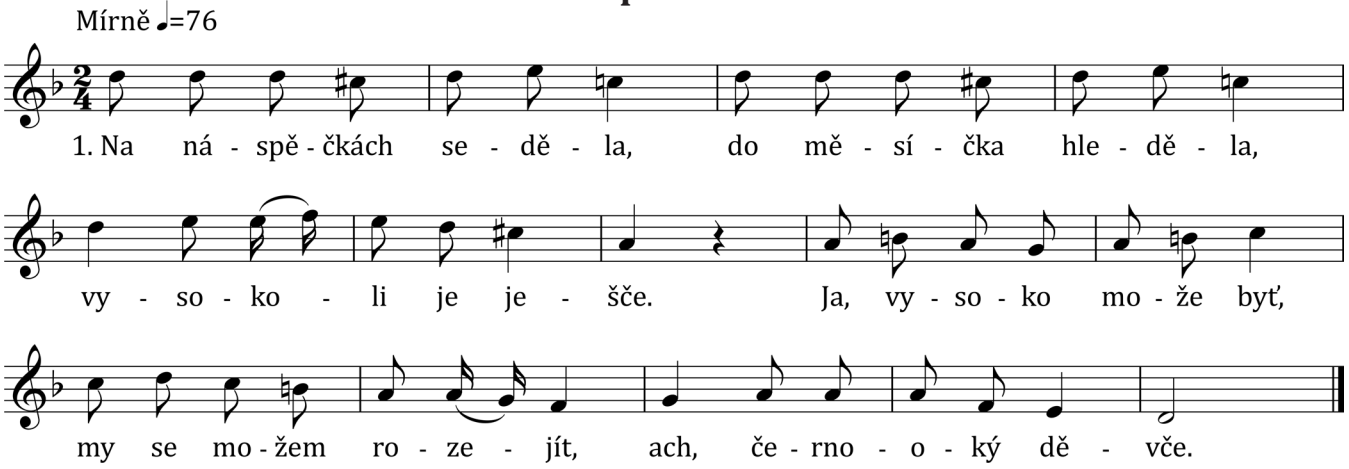

1. Na náspěčkách seděla,
   do měsíčka hleděla,
   vysoko-li je ješče.
   Ja, vysoko může byť,
   my se možem rozejít,
   ach, černooký děvče.

7. Kostelecký hatě na vodě, na blatě

Kostelec u Holešova

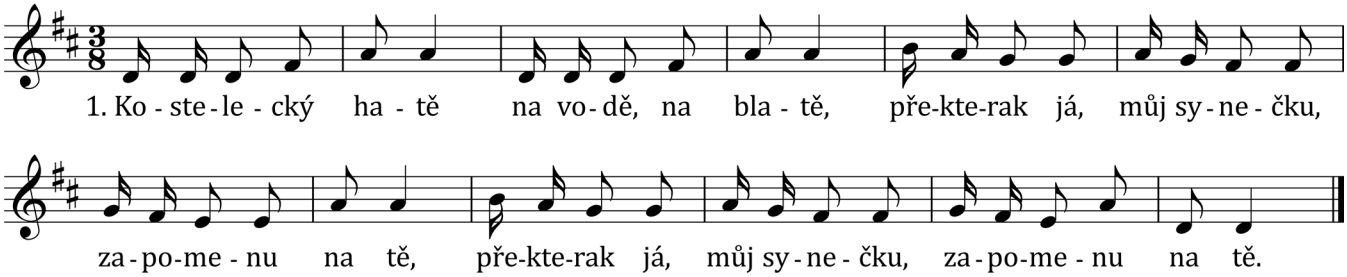

1. Kostelecký hatě
na vodě, na blatě,
|: překterak já,
můj synečku,
zapomenu na tě. :|

2. Zapomeneš, milá,
zapomeneš snadně,
|: až se budu
v kole točiť,
nedívé se na mě. :|

3. Šak já se nedívám,
dívajó se oči,
|: jak on se tam
můj syneček
s jinou v kole točí. :|

4. Točí on se, točí
a má modré oči
|: a já doufám
v Pána Boha,
že se mě naprosí. :|

5. Naprosí, naprosí,
na kolena klekne,
|: a když mu to
nepostačí,
i ručenky sepne. :|

8. Obracejte, holky, otavu, otavu

Loukov

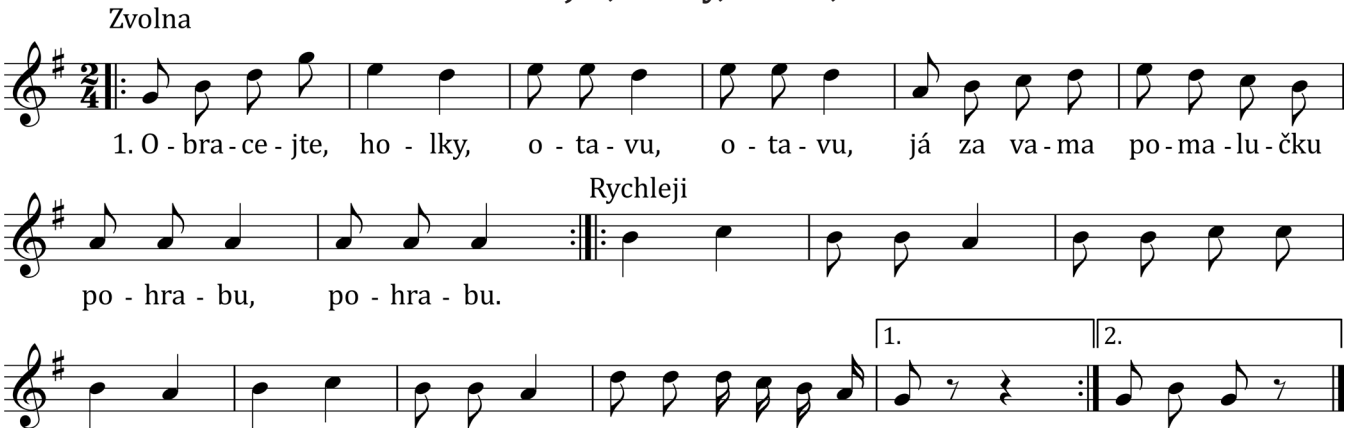

1. |: Obracejte, holky,
otavu, otavu,
já za vama pomalučku
pohrabu, pohrabu. :|

9. Dycky se divijó, zač Tučapščí pijó

Tučapy

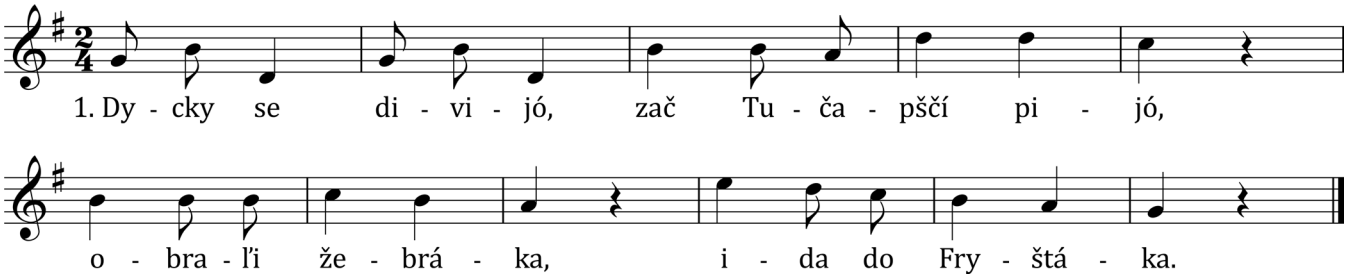

1. Dycky se divijó,
zač Tučapščí pijó,
obraľi žebráka,
ida do Fryštáka.

2. Všecko mu zebraľi,
nic mu nenechaľi,
a i tu kabełku
za grécar prodaľi.

10. Sedí ptáček na kadlátce

Rajnochovice

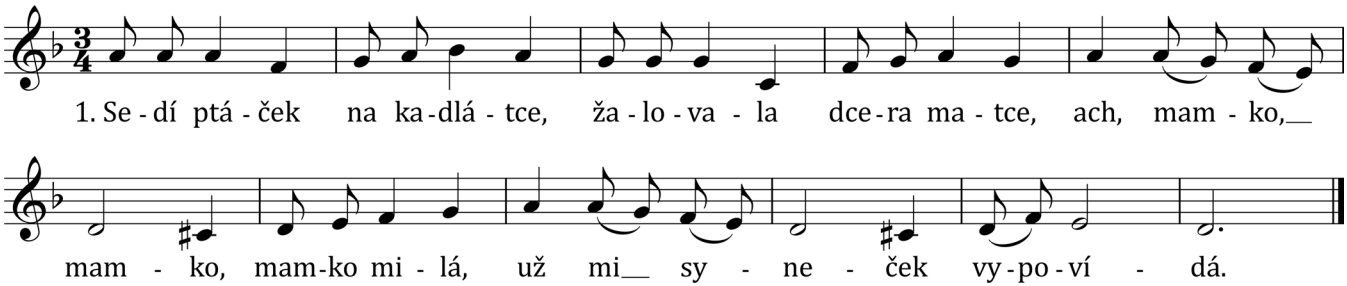

1. Sedí ptáček na kadlátce,
   žalovala dcera matce,
   ach, mamko, mamko, mamko milá,
   už mi syneček vypovídá.

2. Vypovídá, vypověděl,
   včera večer s jinú seděl,
   viděla sem ho hen v hájičku,
   seděl tam s jinú na trávníčku.

3. Seděl, dyž ho přinutila,
   mé srdečko zarmútila,
   ach, jak mně to, jak líto bylo,
   až sa mně do plaču chcelo.

4. Nevěř, děvče, chlapcom nevěř,
   na řičicu vody neměř,
   řičica vody nedržívá/nedržuje,
   syneček pravdy nemluvívá/nemiluje.

11. Panebože nebeské, enom tolí neblěské

Holešov

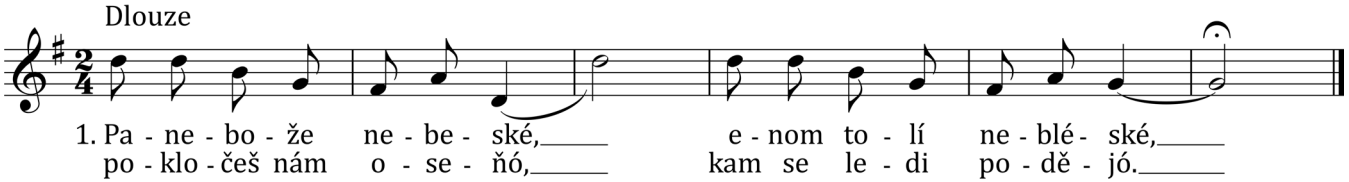

Hanák:

Panebože nebeské,
enom tolí neblěské,
pokločeš nám oseňó,
kam se ledi podějó.

Bůh odpovídá:

Dež nebode oseňó,
zemňáke vám porostó.

Hanák:

Pro tvý hlópý zemňáke
bodeš dělat zázrake,
nech si milosť pro sebe,
zemňák roste bez tebe.

** Píseň zpívali hosté na selském bále v roce 1907.*

12. Žalkovice, Žalkovičky

bez lokality

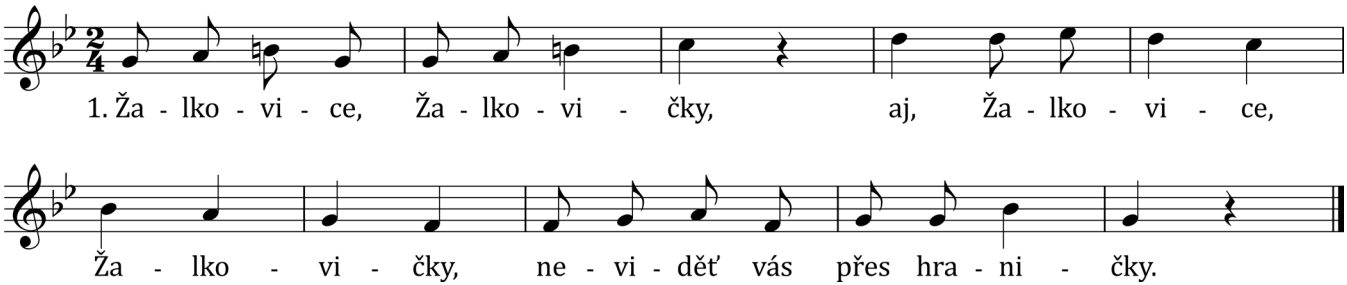

1. Žalkovice, Žalkovičky,
   aj, Žalkovice, Žalkovičky,
   neviděť vás přes hraničky.

2. Neviděť vás přes to pole,
   aj, neviděť vás přes to pole,
   kde je potěšení moje.

3. Těch Žalkovských doma není,
   aj, těch Žalkovských doma není,
   oni jeli pro kamení.*

4. Pro kamení, pro široký,
   aj, pro kamení, pro široký,
   pro děvčátka černooký.

* *„Na vaření šatů při prádle“ (pozn. sběratele F. Sušila) – horké kameny se vkládaly do necek s prádlem, aby se ohřála chladnoucí voda.*

13. Na té naší kopanině

Tučapy

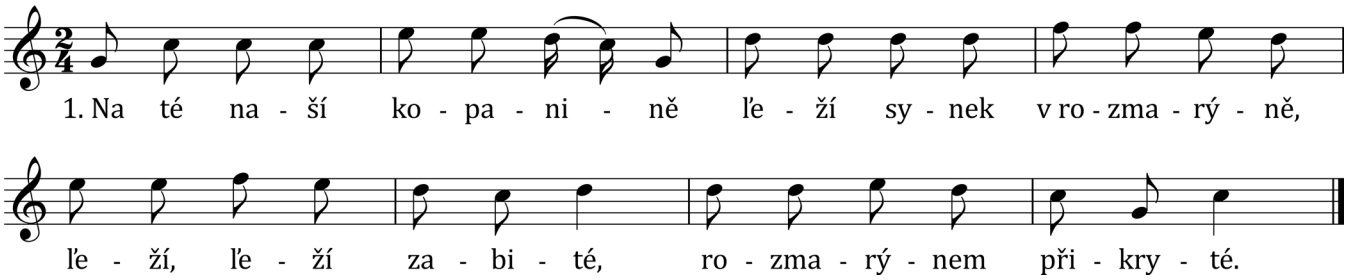

1. Na té naší kopanině
ľeží synek v rozmarýně,
ľeží, ľeží zabité,
rozmarýnem přikryté.

2. Dyž ho miłá přikrévała,
žałostně si naříkała,
tu máš, tu máš, synečku,
na dobró noc šabłičku.

3. Hdo nevěří, nech tam běží,
šak tam ešče šabła léží,
šabła, šabła krvavá,
co synečka sekała.

14. Dy sem já šel přes ty lesy

Zdounky

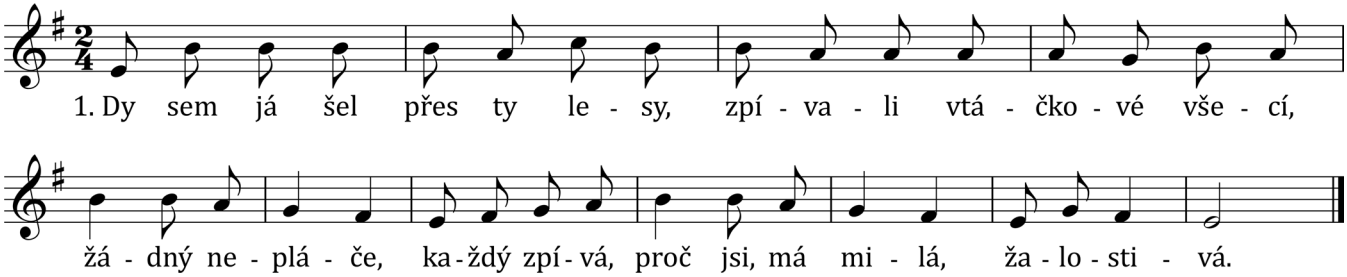

1. Dy sem já šel přes ty lesy,
zpívali vtáčkové všecí,
žádný nepláče, každý zpívá,
proč jsi, má milá, žalostivá.

2. A proč bych já neplakala
a nebyla lítostivá,
už má poctivosť v celém světě,
tobě, synečku, růža kvete.

3. Tobě je, synečku, jiná,
za klobóčkem páví píra,
tobě se léčka červenajó,
mé černé oči naříkajó.

4. Ach, vy panenky rozmily,
který ste ješče poctivy,
ach, nemilujte pěti, šesti,
klaďte to sobě za neščestí.

15. Z hlobokosti me těžkosti

Kunkovice

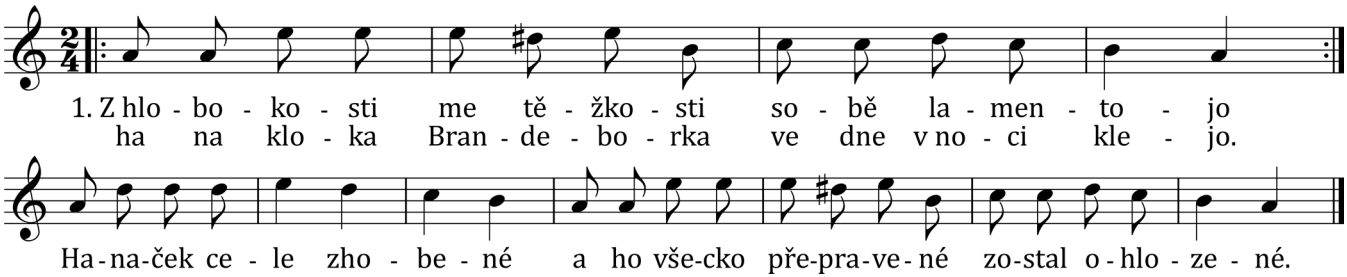

1. Z hlobokosti me těžkosti
sobě lamentojo
ha na kloka Brandeborka
ve dne v noci klejo.
Hanaček cele zhobené
a ho všecko přepravené
zostal ohlozené.

2. Věřte, že hani o tom
nemožo vekladati,
než mosem jak stara kráva
neb čobka plakati,
be z vocele belo srdce,
oče třeba z křemelece
slzele be předce.

3. Do smrti nezapomeno,
jak napřed přijela
kompanija do dědine,
to vám bela mela,
došečka jenom veletět,
nemohl sem hani hledět,
tim meně rozpravět.

4. Já mo to podávám roko,
on mě škrk za hlavo,
pěkně mně poděkovale,
mrsk se mno pod lavo,
teprv sme se dobře znale,
dež mě hodně vecapalé,
potom ven vehnalé.

5. Švárně sem bel okřalené/okřtaltěné,
hlava jako kropáč,
hoše polo hotržené,
peské jako potáč,
hoče napolo zkalené,
čtere zobe vetločené
vokázal sem ženě.

6. Hona se to rozhněvala,
vběhla do sednice,
levíte říkať začala,
dostala tim vice,
přešla ke mně celá slepá,
roztřesena, rozčasana,
stála jako svatá.

7. Já to nemeškám k fojtovi,
kmochačkovi mému,
davam mo o tom vědomi,
zase veděm jinó,
on v kotě jako krtíca,
skrčené jak rokaveca
a na něm lavíca.

8. Já sem tedy ani nepškl,
boďte spánembohem,
jeden skoča z zado, mrskl,
zprovazel mě kejem,
jak sem se mo šťastně vedřel,
honem za mno dveře zavřel,
věc sem ho nehozřel.

16. Ta brodecká náves pěkná zelená

Břest

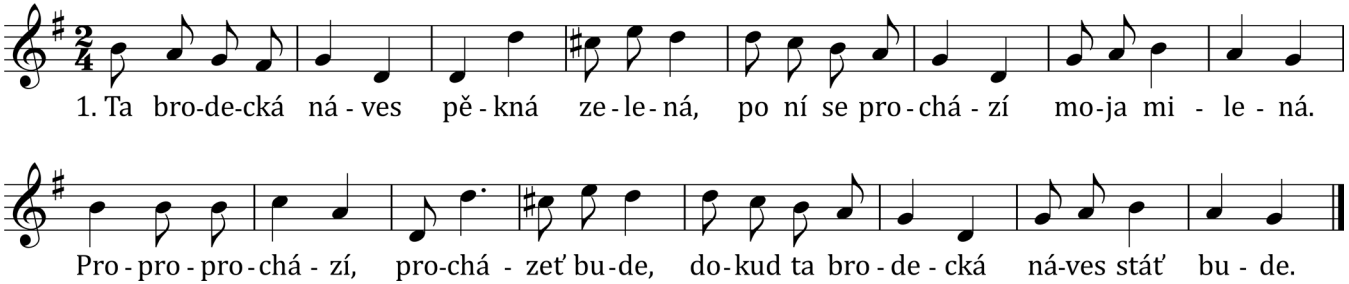

1. Ta brodecká náves pěkná zelená,
   po ní se prochází moja milená.
   Pro-, pro-, prochází,
   procházeť bude,
   dokud ta brodecká náves stáť bude.

2. Copak te si meslíš, falešny děvče,
   že moje srdečko pro tebe płače.
   Ono neplače,
   ono se směje,
   hréte mně, muzeke, hréte vesele.

3. Copak te si meslíš, že já se nevdám,
   dež já veševané šáteček nemám.
   Dež já ho nemám,
   já si ho zjednám,
   od tebe, senečko, šediť se nedám.

17. Když jsme přijížděli k městečku Přerovu

Troubky

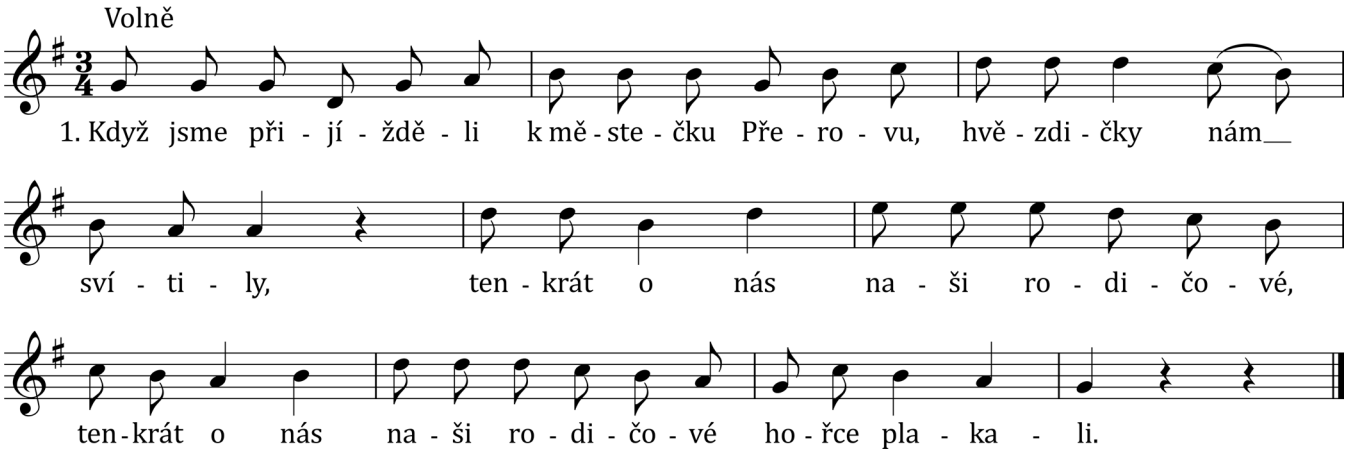

1. Když jsme přijížděli
k městečku Přerovu,
hvězdičky nám svítily,
tenkrát o nás naši rodičové,
tenkrát o nás naši rodičové
hořce plakali.

2. Neplačte, rodiče,
nermuťte své srdce
nad tím, že jsem já voják,
dá-li Pán Bůh šťastné navrácení,
dá-li Pán Bůh šťastné navrácení,
přijdu na orláb.

3. Spadla mně šablenka
z vraného koníčka,
pojď mně ju, milá, podať,
ta šablenka, ta je ocelová,
od cisaře pána darovaná,
to je žena má.

4. Spadla mně na kámen,
poď, má milá zlatá,
ať se mně neumaže,
ta šablenka, ta je ocelová,
od cisaře pána darovaná,
to je žena má.

18. Javorník, Javorník

Kostelec u Holešova

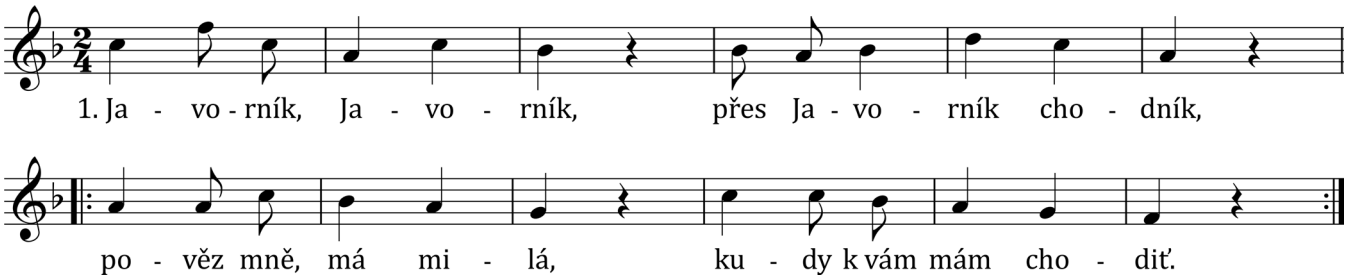

1. Javorník, Javorník,
přes Javorník chodník,
pověz mně, má milá,
kudy k vám mám chodiť.

2. Kudy k vám mám chodiť,
kudy k vám chodiť mám,
okénka nemáte,
dveře zavíráte.

3. Obejdi, šohajku,
obejdi dokola,
tam se ti otevrou
vrátečka do dvora.

4. Vrátečka do dvora,
dveře do světničky,
abys ty nešidil
chudobné holčičky.

5. Chudobná holčinka
jako vlaštovinka,
ale ta bohatá
jak koza rohatá.

19. Moravčí vojáci, to só hodní páni

Zdounky

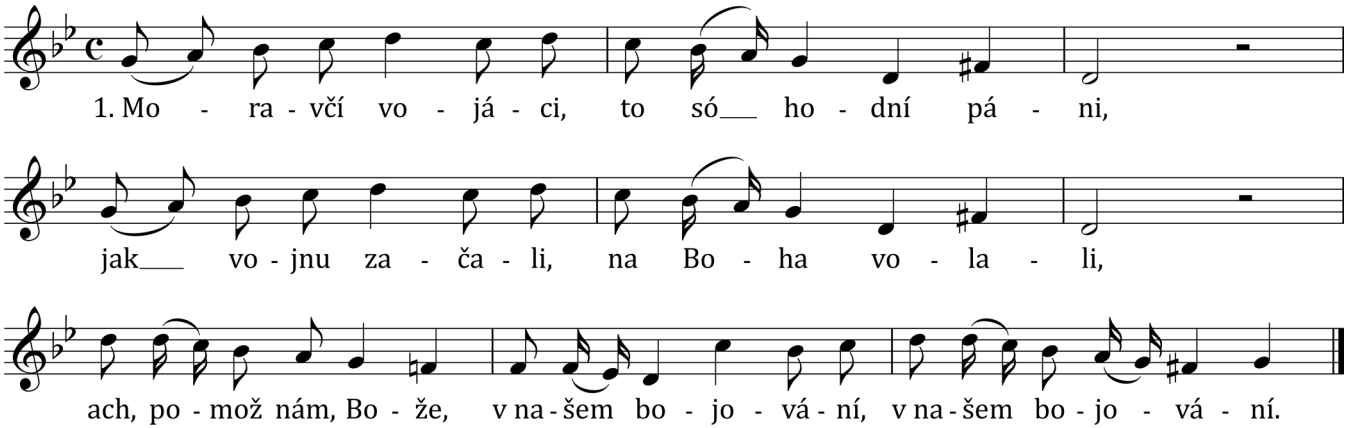

1. Moravčí* vojáci, to só hodní páni,
jak vojnu začali, na Boha volali,
ach, pomož nám, Bože, v našem bojování,
v našem bojování.

* *moravští*

20. Měla sem já huláňa

Bojanovice

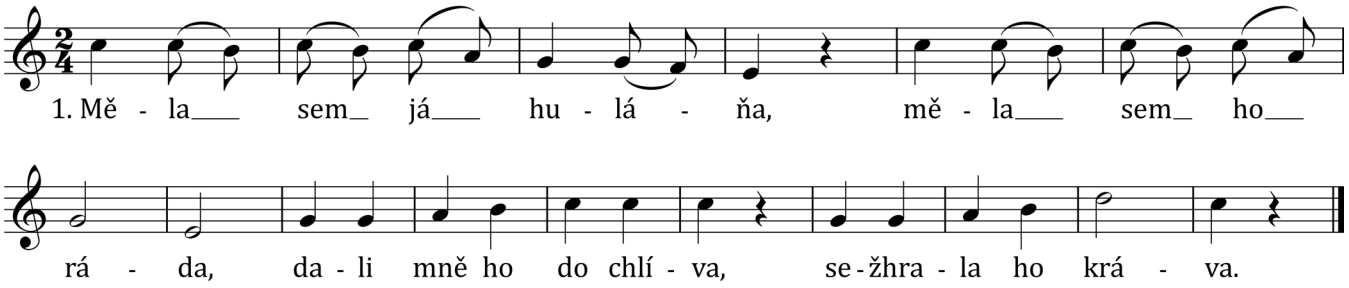

1. Měla sem já huláňa,
měla sem ho ráda,
dali mně ho do chlíva,
sežhrala ho kráva.

21. Nalejte mně, šenkýřičku, máz píva

Rusava

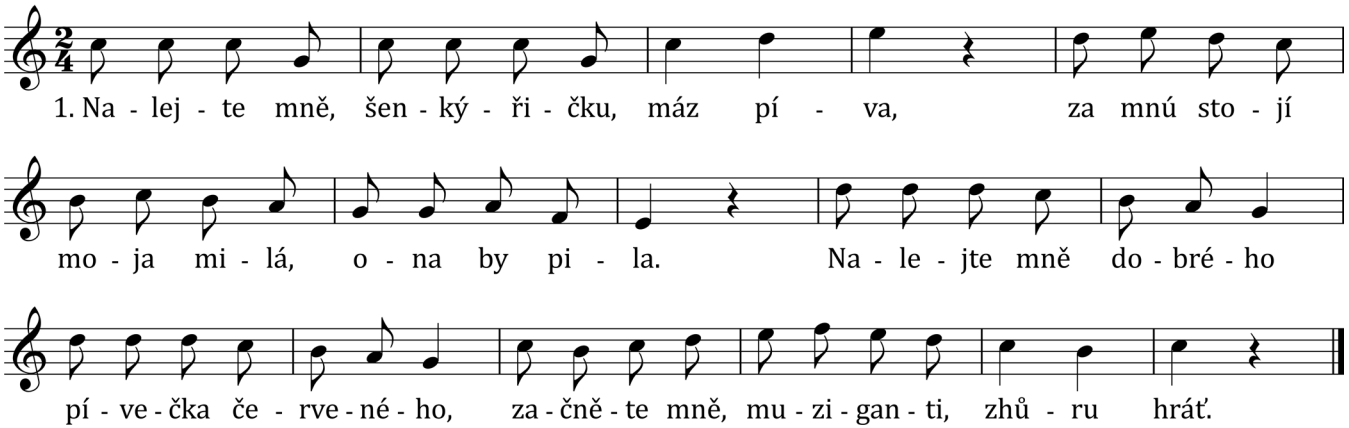

1. Nalejte mně, šenkýřičku, máz píva,
za mnú stojí moja milá, ona by pila.
Nalejte mně dobrého
pívečka červeného,
začněte mně, muziganti, zhůru hráť.

2. Začněte mně, muziganti, zhůru hráť,
než mňa začne moja žena súžovať.
Má na hlavě čepení,
kolem hlavy točení,
přestane mně do hospody chodění.

22. Ubohý sedlák nemá voza ani vlák

Hlinsko pod Hostýnem

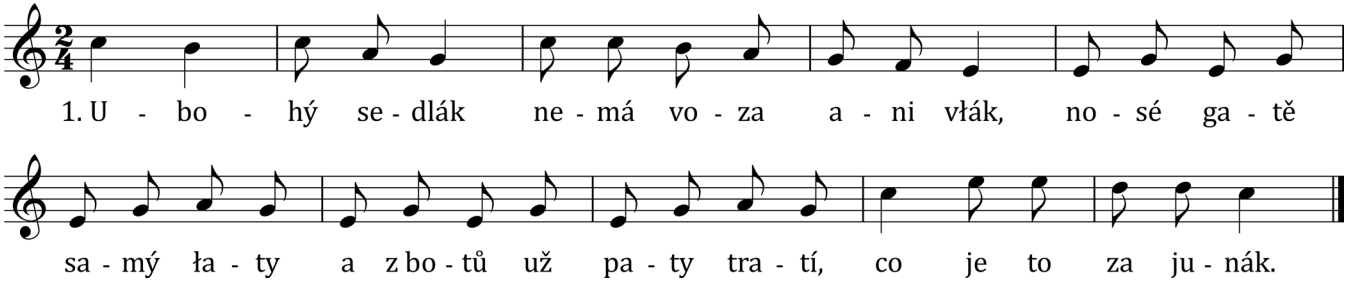

1. Ubohý sedlák
nemá voza ani vlák,
nosé gatě samý łaty
a z botů už paty tratí,
co je to za junák.

23. Nad potokem ten vršíček zelená se

Kroměříž

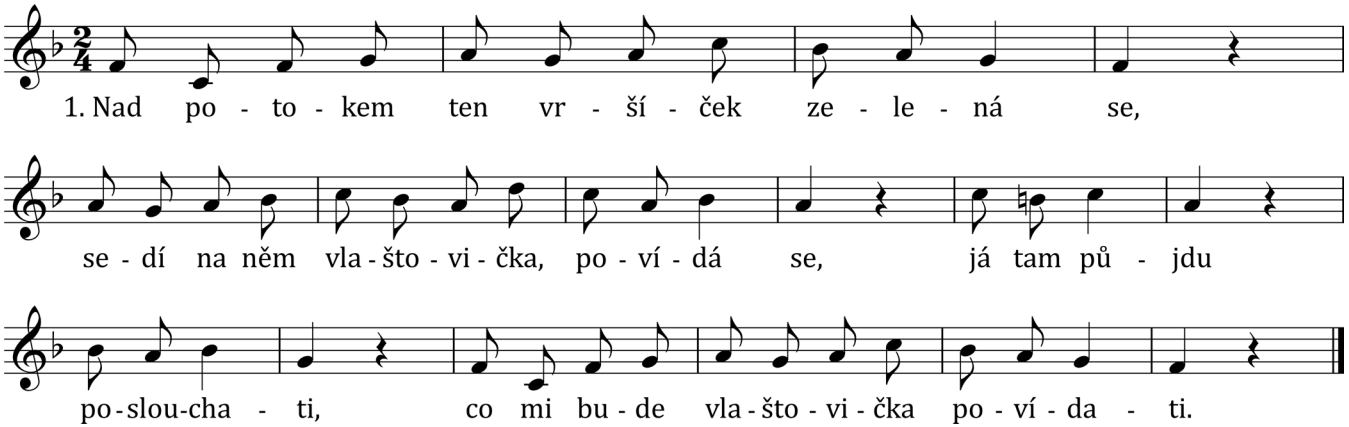

1. Nad potokem ten vršíček zelená se,
sedí na něm vlaštovička, povídá se,
já tam půjdu poslouchati,
co mi bude vlaštovička povídati.

2. Poletuje vlaštovička, poletuje,
nad potokem šveholí si, vypravuje,
že nemůže u nás býti,
že už musí v širé kraje odletěti.

24. Dyž sem šel z jarmaku z Prostějova

Holešov

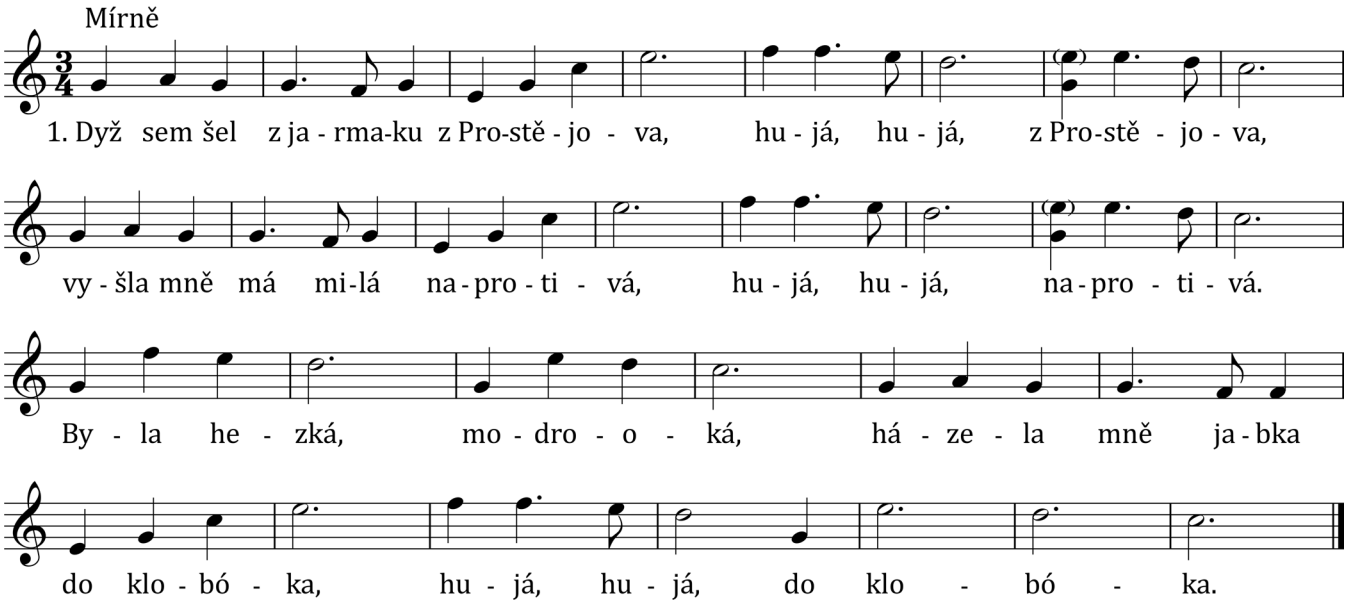

1. Dyž sem šel z jarmaku z Prostějova,
hujá, hujá, z Prostějova,
vyšla mně má milá naprotivá,
hujá, hujá, naprotivá.
Byla hezká,
modrooká,
házela mně jabka do klobóka,
hujá, hujá, do klobóka.

2. Já sem byl syneček nerozumný,
hujá, hujá, nerozumný,
snědl sem jablíško nelópaný,
hujá, hujá, nelópaný.
Jak sem je sněd,
celé sem zbled,
navrať mně, má milá, mó krásu hned,
hujá, hujá, mó krásu hned.

3. Proč bych já ti krásu navracela,
hujá, hujá, navracela,
dyž sem já ju s tebó neztrácela,
hujá, hujá, neztrácela.
Kdes ju ztratil,
tam ju hledé,
poctivém panenkám pokoj dávé,
hujá, hujá, pokoj dávé.

25. Galáne, galáne, kdes včera večer byl

Rusava

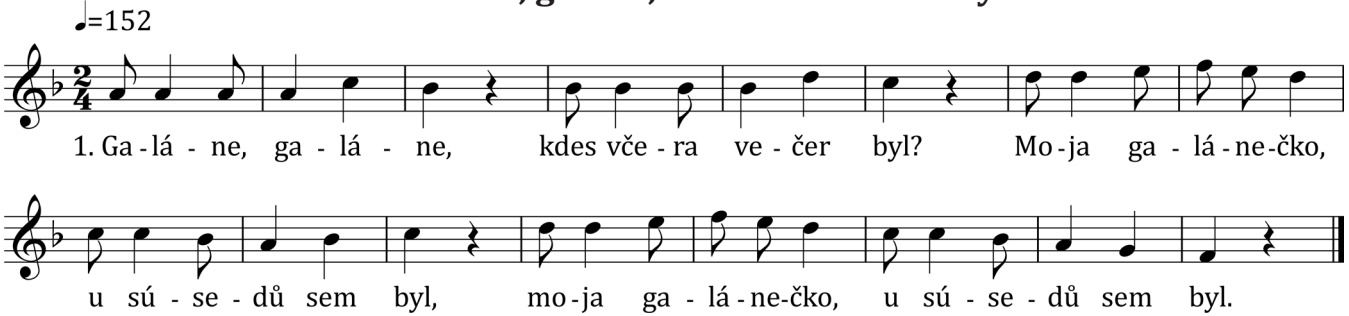

1. Galáne, galáne,
kdes včera večer byl?
|: Moja galánečko,
u súsedů sem byl. :|

2. Galáne, galáne,
co ti tam pravili?
|: Moja galánečko,
oni ťa hanili. :|

3. Galáne, galáne,
cos jim na to řekl?
|: Moja galánečko,
enom sem si vzdechl. :|

4. Galáne, galáne,
ešče-li tam půjdeš?
|: Nepůjdu, nepůjdu,
dokáď živa budeš. :|

5. Galáne, galáne,
ty starý tragaču,
|: co sa já za týdeň
pro tebe naplaču. :|

6. Přijď, žide, hneď zrána,
prodám ti galána,
|: za štyry grajcary,
za dva ho dám ráda. :|

26. Ešče já si kopu desek nařežu

Rajnochovice

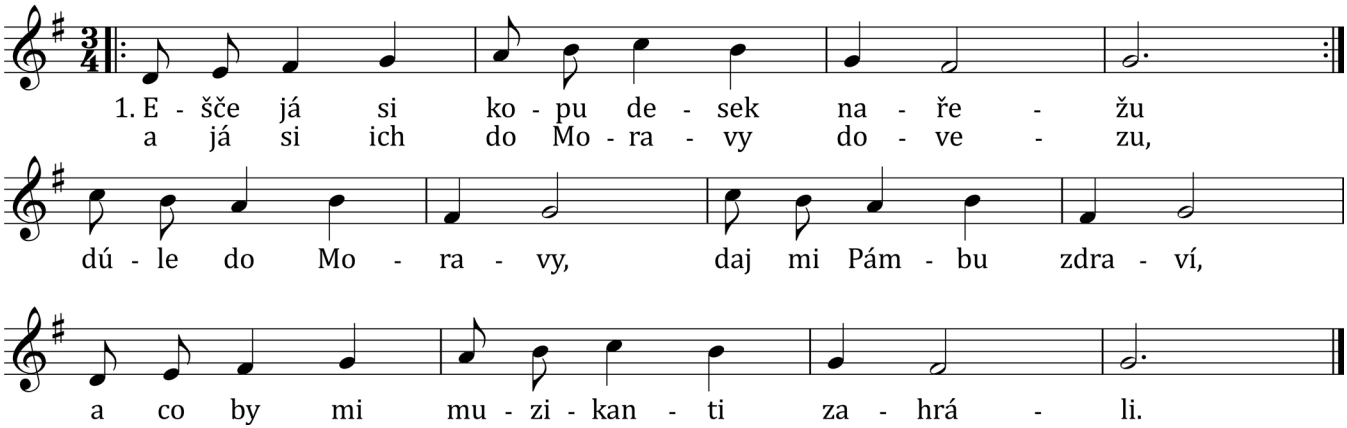

1. Ešče já si kopu desek nařežu
a já si ich do Moravy dovezu,
dúle do Moravy,
daj mi Pámbu zdraví,
a co by mi muzikanti zahráli.

2. Dyby Pámbu plno vody ráčíl dat,
co by mohly naše pltě umýkat
dúle od Vsetína
až do Hodonína,
potom bych si mohl jednu zazpívat.

27. Ještě je, ještě je v tom Přerově míra

Troubky

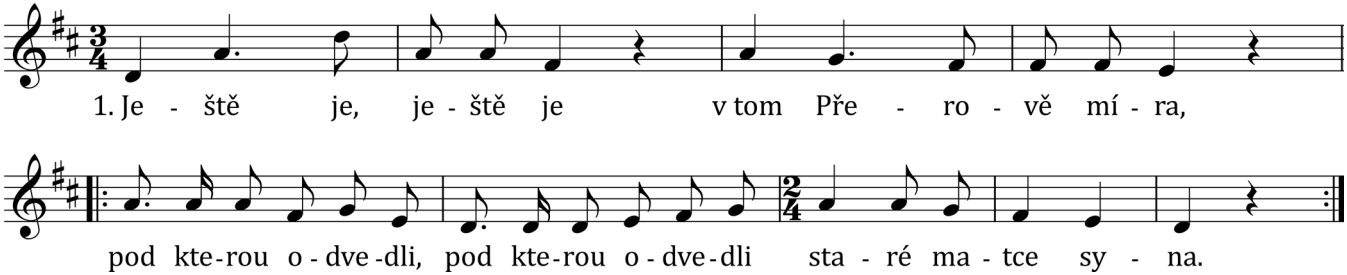

1. Ještě je, ještě je
v tom Přerově míra,
|: pod kterou odvedli,
pod kterou odvedli
staré matce syna. :|

2. Jednoho odvedli,
druhého čekají
|: a tomu třetímu,
tomu nejmladšímu,
koníčka sedlají. :|

3. Sedlejte, sedlejte
koníčka vraného,
|: já na něm pojedu,
já na něm pojedu
do pole širého. :|

4. Do pole širého,
kde stojí armáda,
|: tam se mám představit,
tam se mám představit
před obrstmajora. :|

5. Před obrstmajora,
před Jasnost císařskou,
|: tam mám proukázat,
tam mám proukázat
hrdinnost vojenskou. :|

6. Hrdinnost vojenská,
ta mě nic netěší,
|: lepší mě těšilo,
když mně rozkvétalo
za kloboučkem kvítí. :|

7. Za kloboučkem kvítí,
rozmarýn zelený,
|: zkažte pozdravovat,
zkažte pozdravovat
moje potěšení. :|

8. Moje potěšení,
černé oči máte,
|: a já se vás bojím,
a já se vás bojím,
že mě oklamáte. :|

9. Neboj se, synečku,
mého oklamání,
|: nedal by nám Pán Bůh,
nedal by nám Pán Bůh
svého požehnání. :|

10. Svého požehnání
na našem statečku,
|: že jsem já oklamal,
že jsem já oklamal
chudobnou děvečku. :|

11. Chudobná děvečka,
ta statečku nemá,
|: jenom tu poctivost,
jenom tu poctivost,
kterou si zachová. :|

28. Ulijána, krásná panna

Koryčany

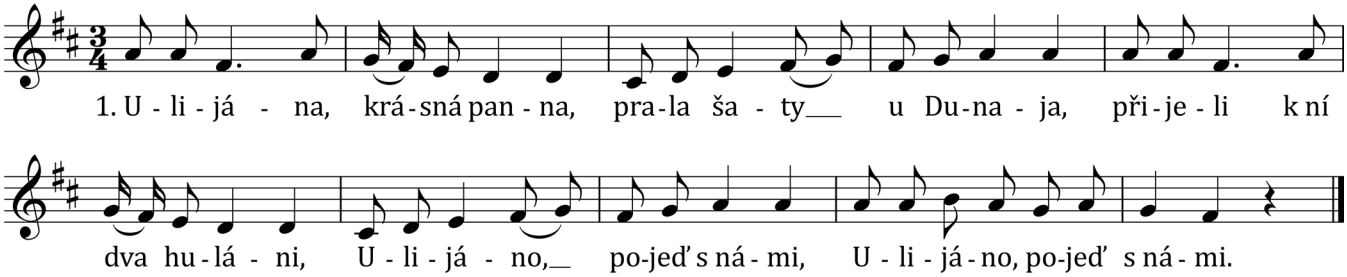

1. Ulijána, krásná panna,
prala šaty u Dunaja,
přijeli k ní dva huláni,
Ulijáno, pojeď s námi,
Ulijáno, pojeď s námi.

2. Já bych s vámi ráda jela,
kdybych bratříčka neměla.
Bratra můžeš otráviti,
s nama můžeš přece jeti,
s nama můžeš přece jeti.

3. Běž do lesa jedlového,
nandeš hada jedového,
pokrájej ho na kóščičky,
řekni, že sou to rybičky,
řekni, že sou to rybičky.

* *torzo známé lidové balady*

29. Když sem narukoval

Kostelec u Holešova

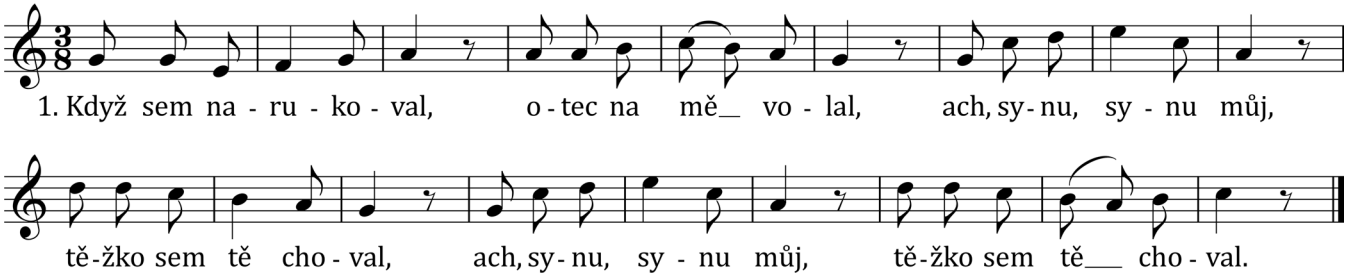

1. Když sem narukoval, otec na mě volal,
   |: ach, synu, synu můj, těžko sem tě choval. :|

2. Choval sem tě, choval jak v ořechu jádro,
   |: a včil tě musím dat cisaři zadarmo. :|

3. Choval sem tě, choval jako ten tulipán,
   |: a včil se procházíš na vojně jako pán. :|

4. Rodiče, rodiče, může vám líto býť,
   |: vychovali ste mě, včil musím od vás jíť. :|

5. Vychovali ste mě jak pěkné jablíčko,
   |: včil vás o mě bolí to vaše srdíčko. :|

30. Pěkně na chodníček svítil mi měsíček

Holešov

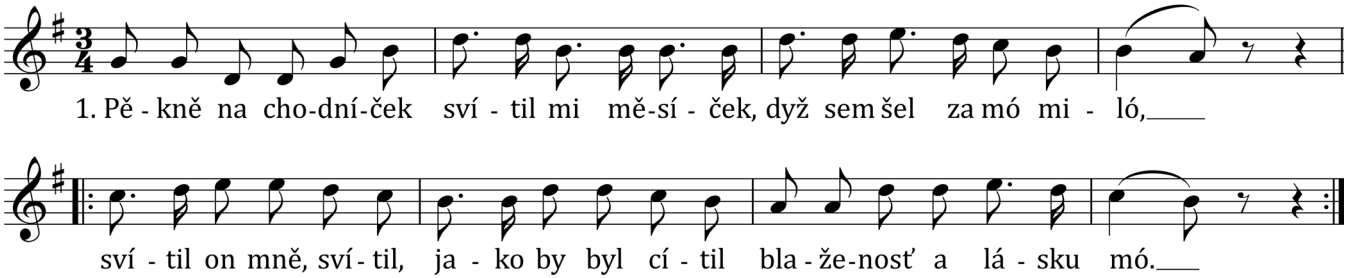

1. Pěkně na chodníček
svítil mi měsíček,
dyž sem šel za mó miló,
|: svítil on mně, svítil,
jako by byl cítil
blaženosť a lásku mó. :|

2. Postýlka dubová,
peřinka prachová,
má milá jako kvítí,
|: jaká je to radosť,
dež je ešče mladosť,
může za pannó jíti. :|

3. Klepu na okénko,
spíš-li, má panenko,
staň a poď mně otevřít,
|: dyž mně neotevřeš,
tak spánembohem lež,
já u tě nemusím být. :|

31. Ti tučapšćí pachołci o tom nic nevědí

Tučapy

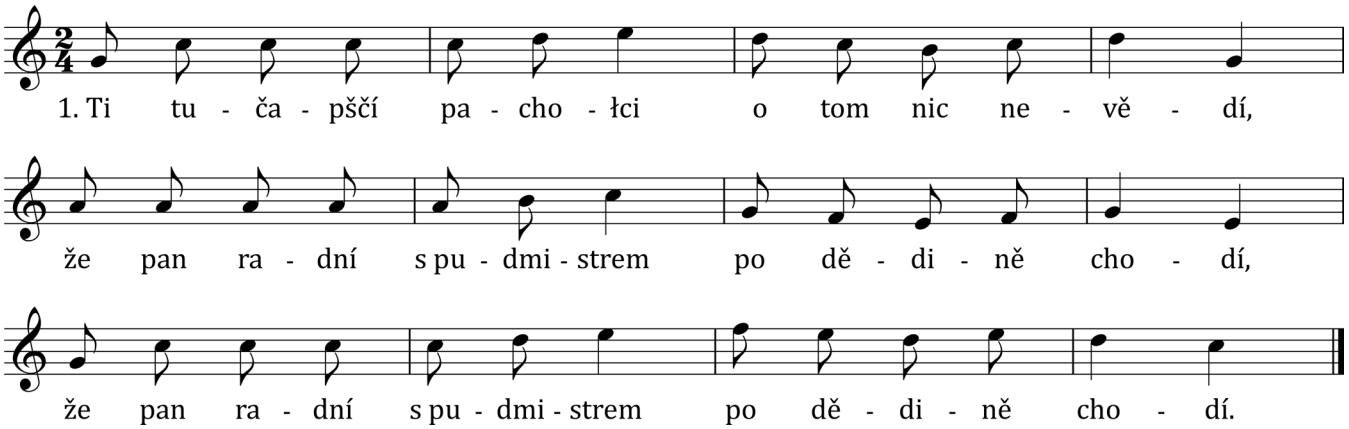

1. Ti tučapšćí pachołci
o tom nic nevědí,
že pan radní s pudmistrem
po dědině chodí,
že pan radní s pudmistrem
po dědině chodí.

2. Dyž přinde pod okýnko,
hned synečka łódí,
aby jenym ven vyšił,
že mu neco poví,
aby jenym ven vyšił,
že mu neco poví.

3. Syneček néni doma,
vraný koně češe,
šełma radní s pudmistrem
závdanek mu nese,
šełma radní s pudmistrem
závdanek mu nese.

4. Já vám o váš závdanek,
já vám oň nestójím,
šak vy to dobře víte,
že se vojny bójím,
šak vy to dobře víte,
že se vojny bójím.

5. Mám tatíčka starýho
a maměnku taky,
komu já jich zanechám,
ubohý žebráky,
komu já jich zanechám,
ubohý žebráky.

6. Mám tatíčka starýho
a maměnku rovně,
komu já jich zanechám,
dyž budu na vojně,
komu já jich zanechám,
dyž budu na vojně.

32. A dybys nebyla chodila do lesa na trávu

Rusava

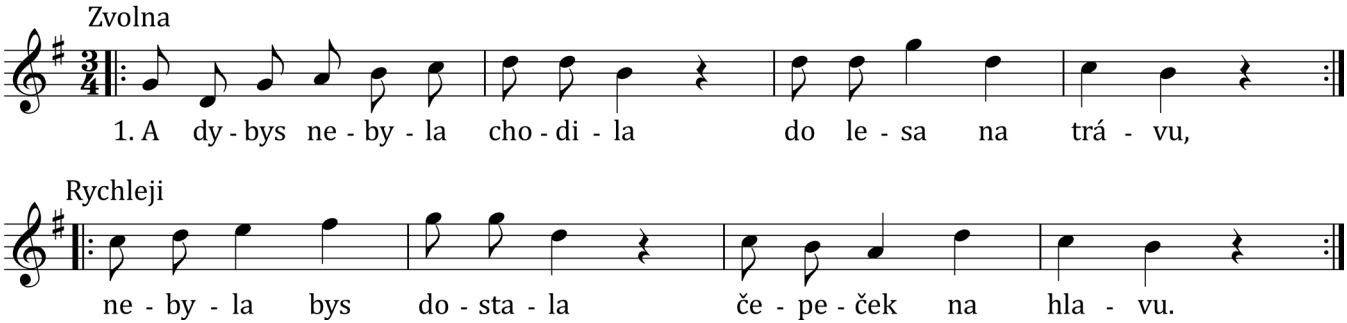

1. |: A dybys nebyla chodila
do lesa na trávu, :|
|: nebyla bys dostala
čepeček na hlavu. :|

2. |: A dybys nebyla chodila
do lesa poslúchať, :|
|: nebyla bys čuvala
myslivečka búchať. :|

3. |: A dybys nebyla chodila
do lesa na lístek*, :|
|: nebyl by tě podvedl
švarný šohajíček. :|

4. |: A dybys nebyla chodila
do lesa na chrastí, :|
|: nebyla bys pozbyla
svoji poctivosti. :|

* *na listí*

33. Vím já zahrádečku překrásnó

Holešov

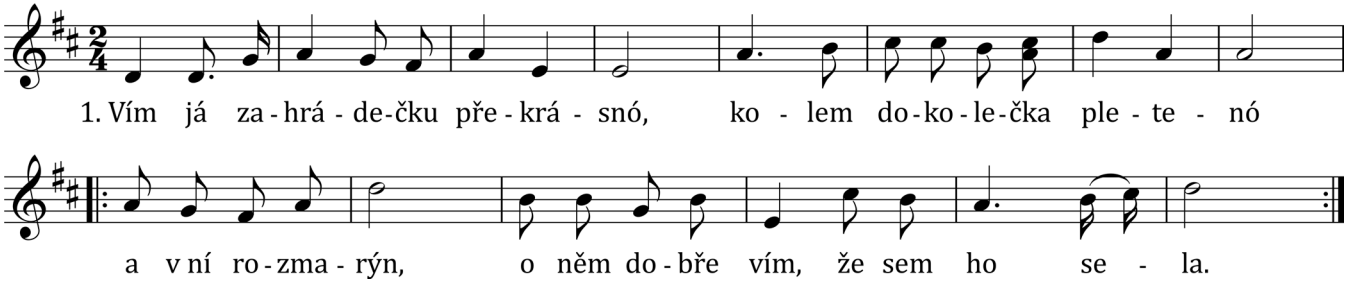

1. Vím já zahrádečku překrásnó,
kolem dokolečka pletenó
|: a v ní rozmarýn,
o něm dobře vím,
že sem ho sela. :|

2. Dyž sem rozmarýnek řezala,
chlapcům za klobóčky dávala,
|: enom jednemu,
svému milému,
sem ho nedala. :|

3. On se na mě hrubě rozhněval,
u muziky vína nezavdal,
|: vína nezavdal,
tancovat nevzal,
tak mi trucoval. :|

4. Netrucuj, synečku, netrucuj,
však ty eště nési manžel můj,
|: ženich můj néseš
ani nebudeš,
darmo trucuješ. :|

34. Na to sem se tak mladá vdávala

Kostelec u Holešova

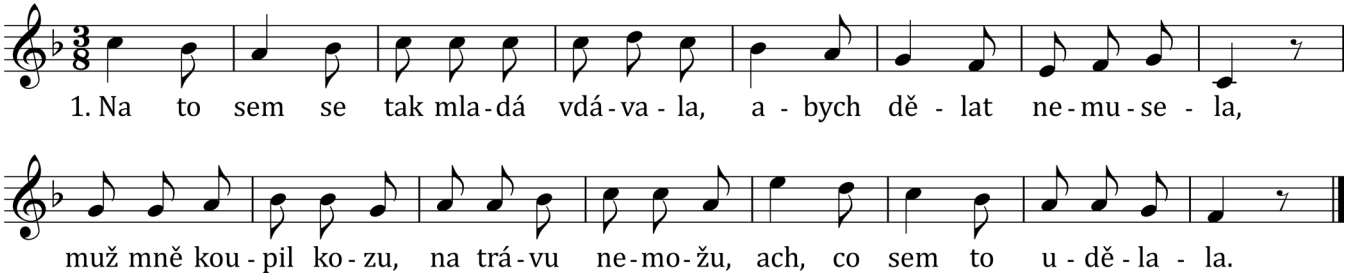

1. Na to sem se tak mladá vdávala,
   abych dělat nemusela,
   muž mně koupil kozu,
   na trávu nemožu,
   ach, co sem to udělala.

2. Na to sem se tak mladá vdávala,
   abych těžko nedělala,
   muž mně koupil krávu,
   já musím na trávu,
   ach, co sem to udělala.

3. Na to sem se tak mladá vdávala,
   abych těžko nedělala,
   ale včil mám dětí
   jak na dvoře smetí,
   toho sem se nenadála.

35. Ten hradíské kostelíček

bez lokality

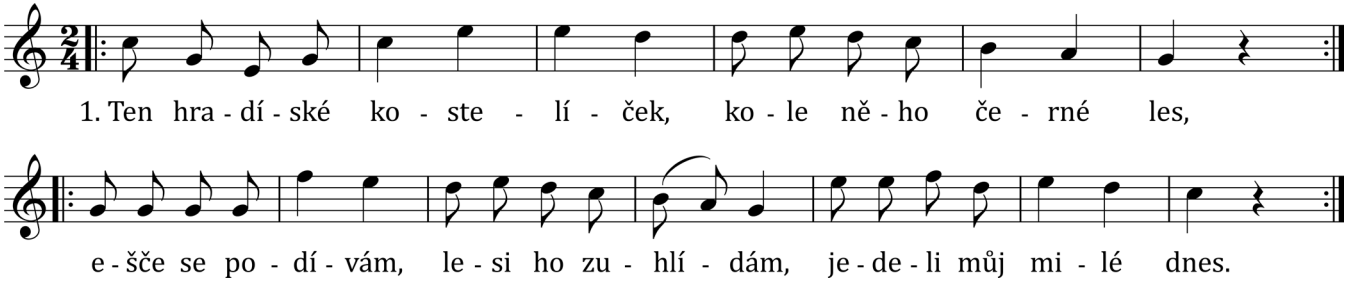

1. |: Ten hradíské kostelíček,
kole něho černé les, :|
|: ešče se podívám,
lesi ho zuhlídám,
jede-li můj milé dnes. :|

36. Od Holešova, rajda, hop, šup, šup

Koryčany

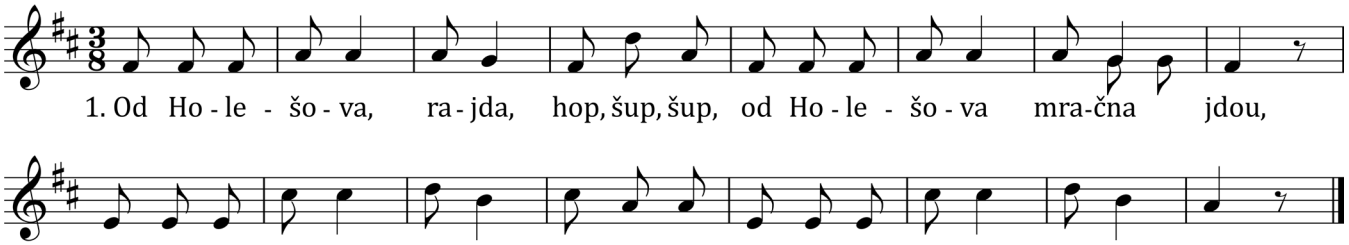

1. Od Holešova,
rajda, hop, šup, šup,
od Holešova
mračna jdou,
už k nám ti chlapci,
rajda, hop, šup, šup,
už k nám ti chlapci
nepůjdou.

2. Jakpak by přišel,
rajda, hop, šup, šup,
jakpak by přišel,
dyž nemůže,
má dvě pútečka,
rajda, hop, šup, šup,
má dvě pútečka
na noze.

37. Pásla Hanačka páva

Bystřice pod Hostýnem

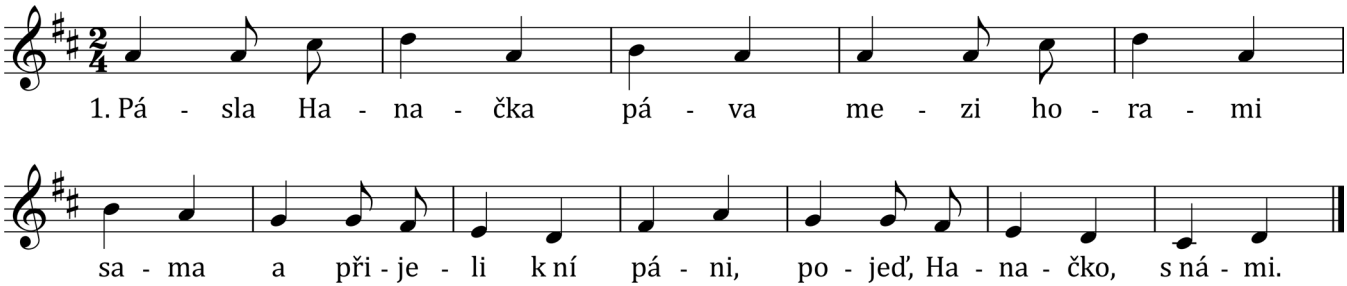

1. Pásla Hanačka páva
mezi horami sama
a přijeli k ní páni,
pojeď, Hanačko, s námi.

2. Jak bych já s vámi jela,
kam bych já páva děla?
Pusť páva dolů vodú,
pojeď s námi do Brodu.

3. Jeďte vy spánembohem,
já tu ostanu s pávem,
nedám se já podvésti
tej vašej láskavosti.

Jiná textová varianta:

1. Pásla Hanačka páva
mezi horami sama
a přijeli k ní páni,
pojeď, Hanačko, s námi.

2. Jak bych já s vámi jela,
kam bych já páva děla?
Pusť páva dolů vodú,
pojeď s námi do Brodu.

3. A jeli přes hájíček,
sedli si na trávníček,
děvenka ukonalá
na trávníčku zaspala.

4. Tak sa jí sníček sníval,
že jí slavíček zpíval,
ona sa probudila,
žádného neviděla.

5. A vy panenky, vdovy,
ze mňa si příklad berte,
falešným šohajíčkům
víry nepřidávajte.

38. Aj, středo, středo

[Žalkovice]

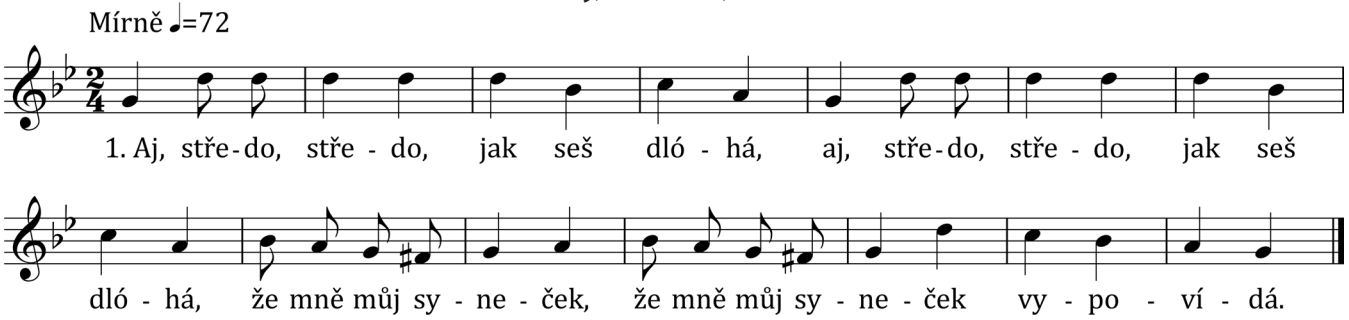

1. |: Aj, středo, středo, jak seš dlóhá, :|
   že mně můj syneček,
   že mně můj syneček vypovídá.

2. |: Aj, vypovídá, vypověděl, :|
   a už včerá večír,
   a už včerá večír s jinó seděl.

3. |: A s jinó seděl, už se smáli, :|
   by moje srdečko,
   by moje srdečko zarmótili.

4. |: Aj, zarmótili, šak nehrubě, :|
   šak zas do neděle,
   šak zas do neděle jiné bude.

39. A ta kurka jarabatá

Karlovice

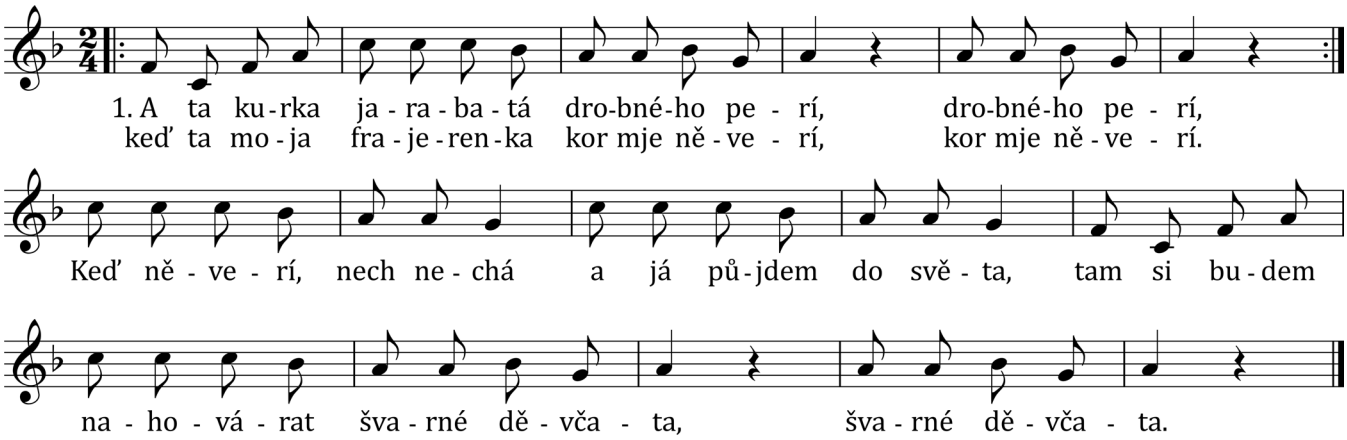

1. A ta kurka jarabatá |: drobného perí, :|
keď ta moja frajerenka |: kor mje něverí. :|
Keď něverí, nech nechá
a já půjdem do světa,
tam si budem nahovárat |: švarné děvčata. :|

2. Posluchajte, kamarádi, |: co já udělám, :|
naberem sobě peňazi, |: půjdem ku horám. :|
Tam sa najím, napijem,
tam jeleňa zabijem,
a co ně peňázi zbudú, |: muzikantom dám. :|

40. Chodí Jozka po ulici

Koryčany

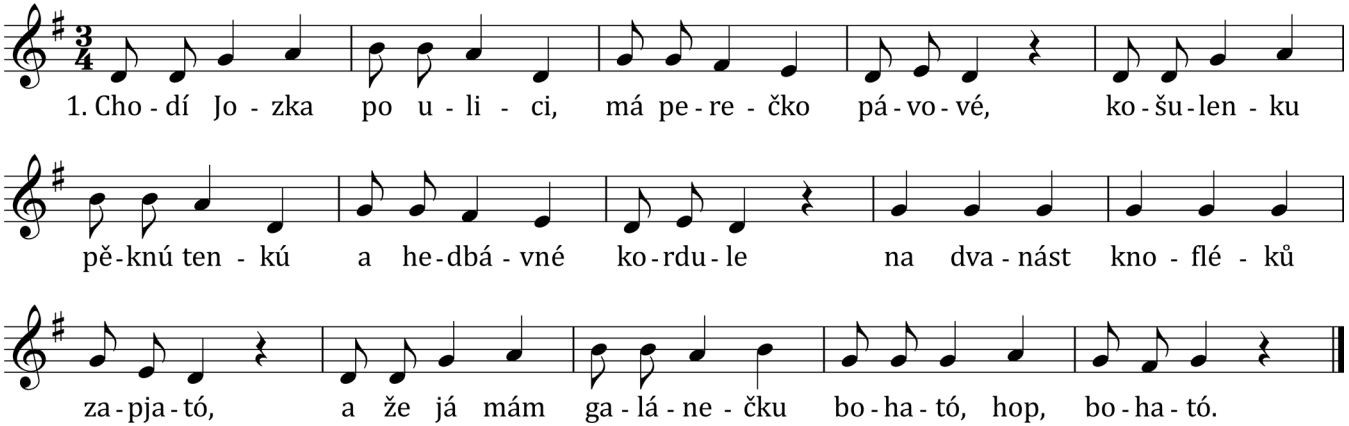

1. Chodí Jozka po ulici,
   má perečko pávové,
   košulenku pěknú tenkú
   a hedbávné kordule
   na dvanást knofléků zapjató,
   a že já mám galánečku
   boható, hop, boható.

2. A že ty mě ráda nemáš,
   šak já o tem dobře vém,
   dyž sem já k vám včera přišél,
   tys utekla dycky ven.
   Jenom ses tam pořád cochtala,
   tak jako bys na Matúška
   čekala, hop, čekala.

41. Mám já zahrádečku zelenó

Holešov

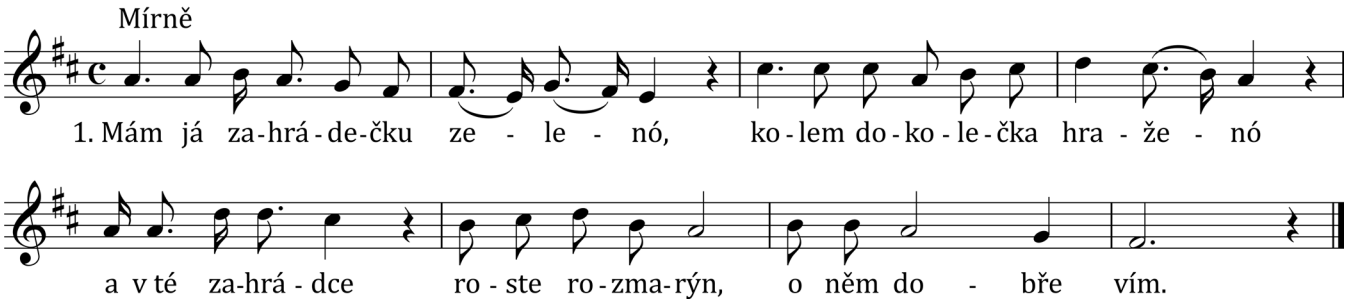

1. Mám já zahrádečku zelenó,
kolem dokolečka hraženó
a v té zahrádce
roste rozmarýn,
o něm dobře vím.

2. Když sem ten rozmarýn trhala,
všeckým chlapcům jsem ho dávala,
enom jednemu,
svému milému,
sem ho nedala.

3. On se na mne tuze rozhněval,
v hospodě mi vína nezavdal,
vína nezavdal,
tancovat nevzal,
to mi udělal.

42. Bylo nás, bylo nás bratranců jedenást

Kostelec u Holešova

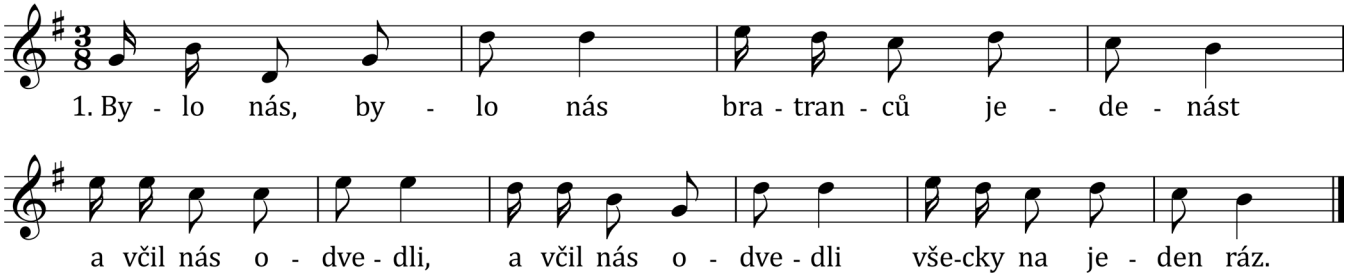

1. Bylo nás, bylo nás
bratranců jedenást
a včil nás odvedli,
a včil nás odvedli
všecky na jeden ráz.

2. Odvedli, odvedli,
vlasy ostříhali
a ty moje vlasy,
a ty moje vlasy
na Dunaj hodili.

3. Plujte, vlasy, plujte
pěkně do kolečka,
aby vás poznala,
aby vás poznala
moja Andulička.

4. Moja Andulička
u Dunaje pere,
ale ona neví,
ale ona neví,
co kolem ní jede.

43. Zatoč se mně, galánečko

Koryčany

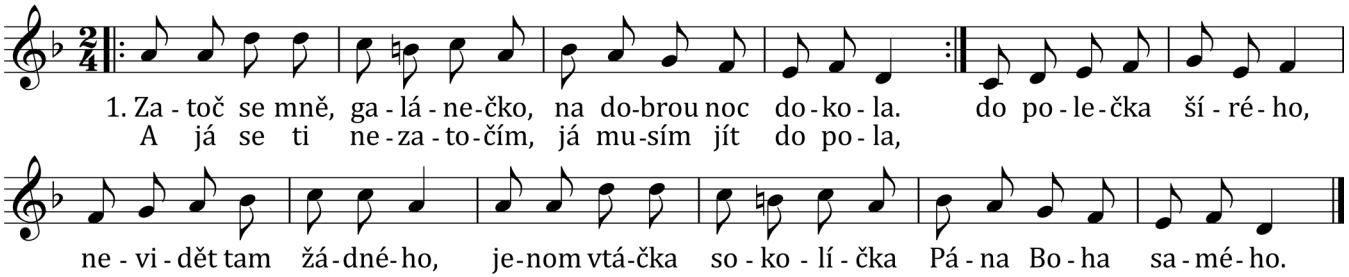

1. Zatoč se mně, galánečko,
na dobrou noc dokola.
A já se ti nezatočím,
já musím jít do pola,
do polečka širého,
nevidět tam žádného,
jenom vtáčka sokolíčka
Pána Boha samého.

2. Zatoč se mně, galánečko,
okolo mě, okolo,
jako vtáček jarabáček
okolo pňa, okolo,
udělej si kolečko,
má milá galánečko,
budeš moja, budeš moja,
budeš moja brzičko.

44. Já su senek słobodné

Břest

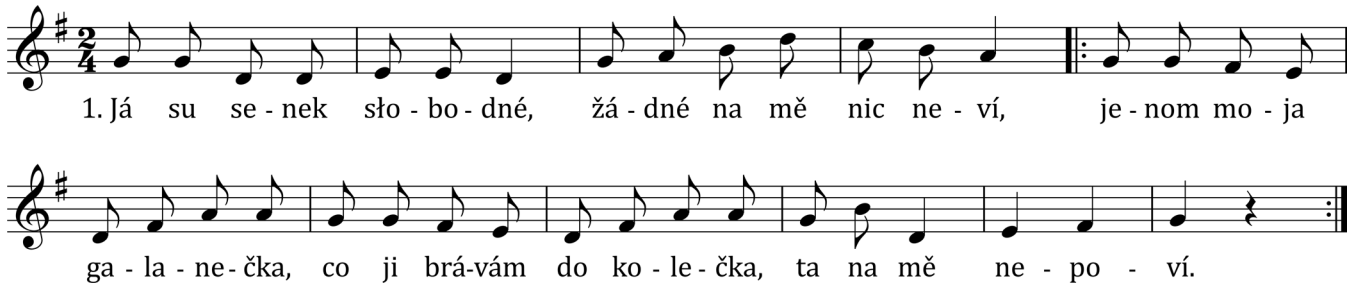

1. Já su senek słobodné,
žádné na mě nic neví,
|: jenom moja galanečka,
co ji brávám do kolečka,
ta na mě nepoví. :|

2. Dež poví, ať si poví,
poví sama na sebe,
|: že sme spolem sedávale,
huběnke si dávávale
jako dvá hołubi. :|

45. Ešče je, ešče je v Holešově míra

Kostelec u Holešova

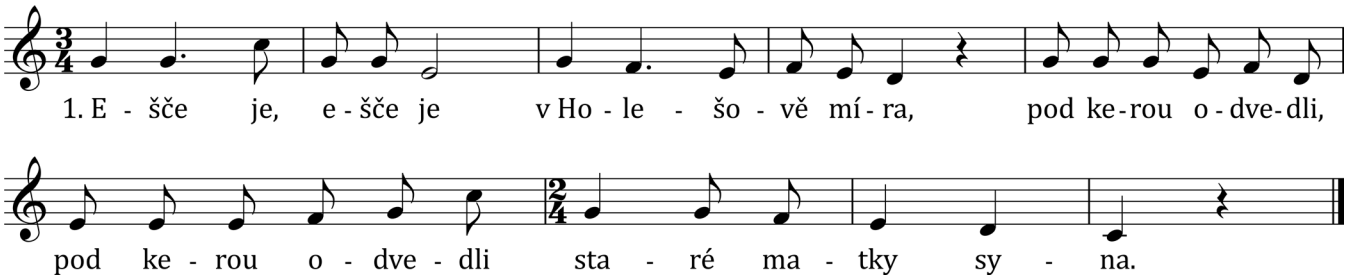

1. Ešče je, ešče je
v Holešově míra,
pod kerou odvedli,
pod kerou odvedli
staré matky syna.

2. Jednoho odvedli,
druhého hledali
a tomu třetímu,
tomu nejmladšímu,
koníčka sedlali.

3. Sedlejte, sedlejte
koníčka vraného
a on mě zanese,
a on mě zanese
do pole širého.

4. Do pole širého,
kde stojí armáda,
tam se mám představit,
tam se mám představit
před pana hétmana.

5. Před pana hétmana,
před jasnosť císařskou,
tam mám poukázat,
tam mám poukázat
hrdinu vojenskou.

46. V Pačlavicich pěkny pole

Pačlavice

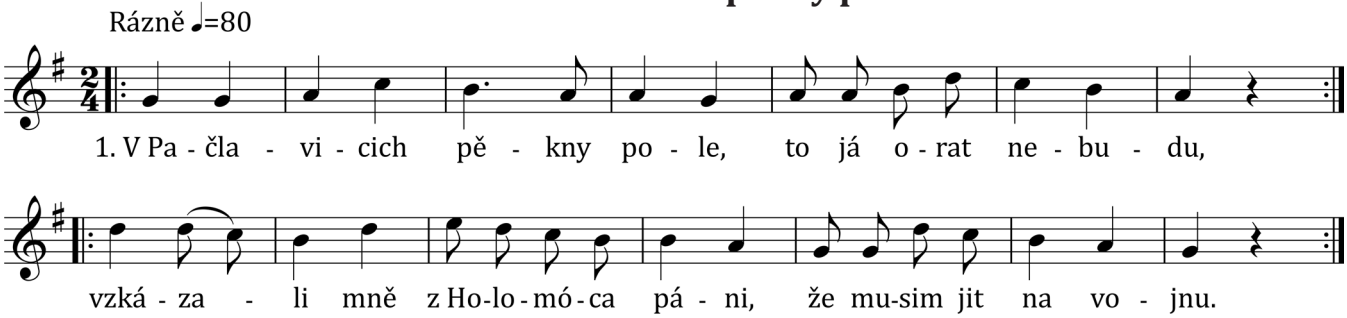

1. |: V Pačlavicich pěkny pole,
to já orat nebudu, :|
|: vzkázali mně z Holomóca páni,
že musim jit na vojnu. :|

2. |: A dyž sem se z vojny vrátil,
ty ses eště nevdala, :|
|: na kehos ty, moja némiléši,
na kehos ty čekala. :|

3. |: Čekala sem, muj synečku,
čekala sem na tebe, :|
|: až ty se z vojny domu navrátíš,
že my svoji budeme. :|

47. Vím já zahrádečku šprlenú

Koryčany

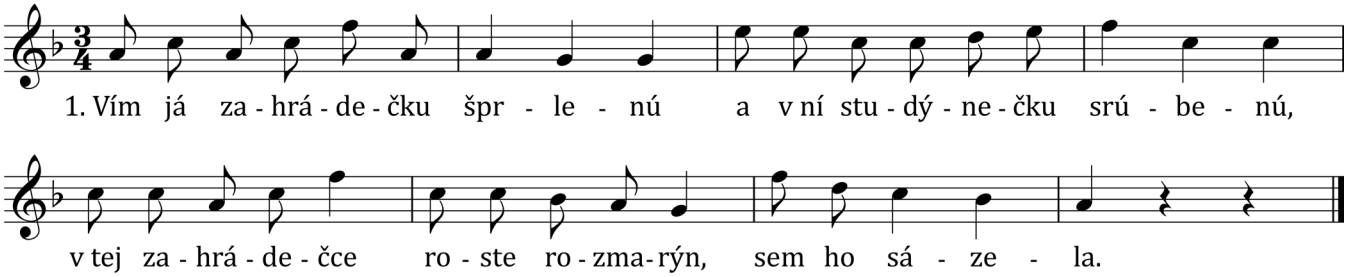

1. Vím já zahrádečku šprlenú
a v ní studýnečku srúbenú,
v tej zahrádečce
roste rozmarýn,
sem ho sázela.

2. Dyž sem ten rozmarýn řezala,
chlapcům za klobúčky dávala,
enom jednemu,
svému milému,
sem ho nedala.

3. On se na mě tuze rozhněval,
v hospodě mně vína nezavdal,
vína nezavdal,
tancovat nevzal,
to mně udělal.

4. Měla bych já tady vartu stát,
já se možu rači dom vyspat,
budu červená
jako malina,
kerá je zralá.

48. Neoveští podsedníci

Nová Dědina

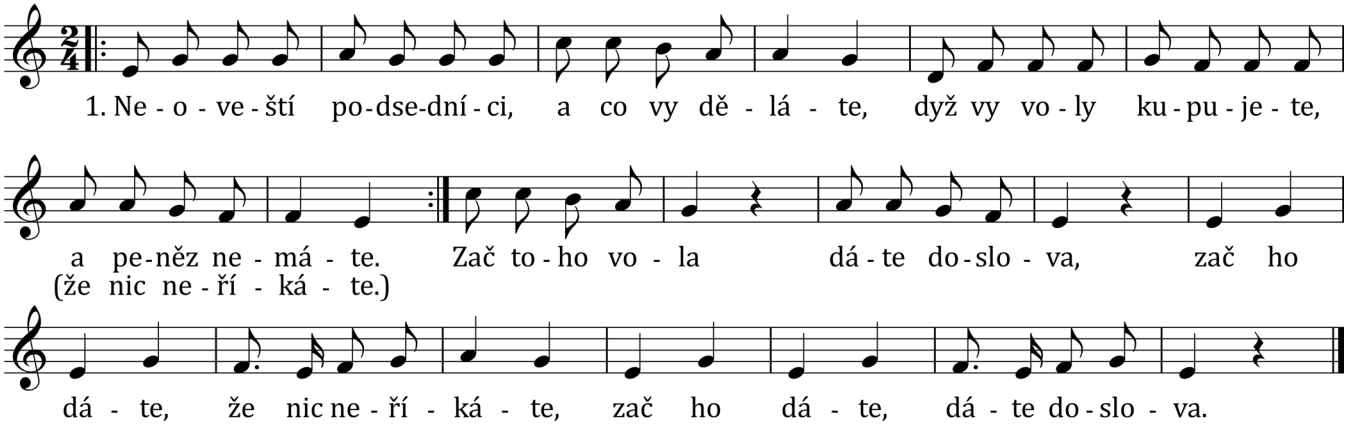

1. |: Neoveští* podsedníci,
   a co vy děláte,
   dyž vy voly kupujete,
   a peněz nemáte / (že nic neříkáte). :|
   Zač toho vola
   dáte doslova,
   zač ho dáte,
   že nic neříkáte,
   zač ho dáte,
   dáte doslova.

* *Novoveští (z Nové Dědiny)*

49. Hluboký járočku, nemožu ťa objet

Nová Dědina

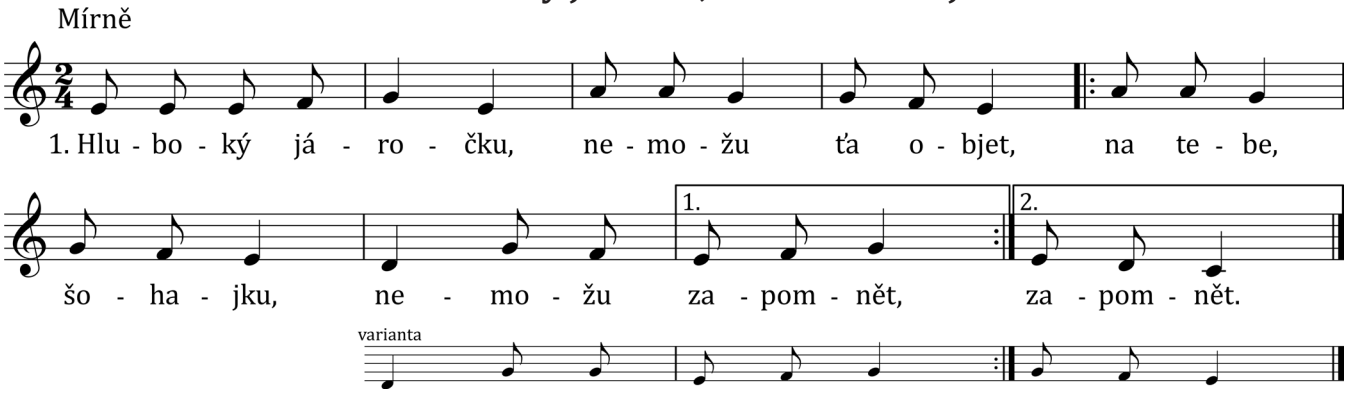

1. Hluboký járočku, nemožu ťa objet,
   |: na tebe, šohajku, nemožu zapomnět. :|

2. Už sem zapomněla na růžu, růžičku,
   |: na tebe nemožu, švarný šohájíčku. :|

3. Už sem zapomněla, na keho sem chtěla,
   |: na tebe, synečku, leda bych musela. :|

50. Třikrát sem panáčka prosil

Holešov

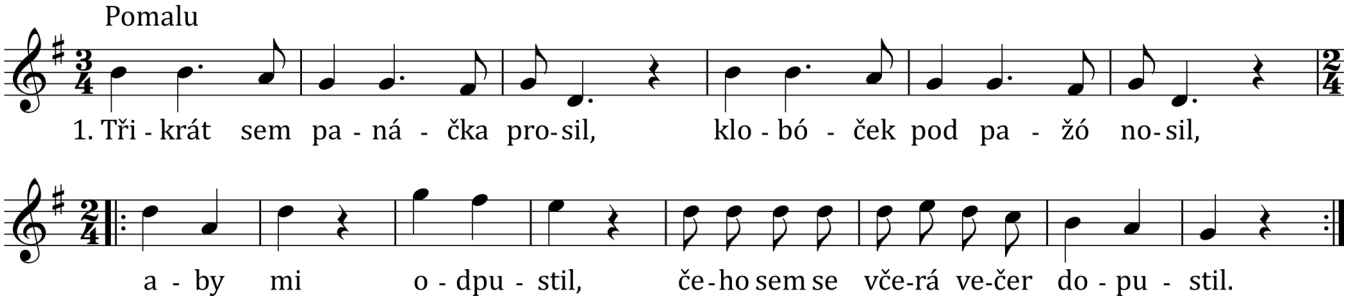

1. Třikrát sem panáčka* prosil,
klobóček pod pažó nosil,
|: aby mi odpustil,
čeho sem se včerá večer dopustil. :|

2. Panáček odpustit nechce,
že pré sem ošidil děvče.
|: Odpusťte, panáčku,
šak ste take milovali Hanačku. :|

3. Hanačka je krásné děvče,
jenže mě milovat nechce,
|: sukničky má krátky
a na botkách vyšmatlaný podpatky. :|

* *kněz*

51. Za tó našó stodolenkó

Kostelec u Holešova

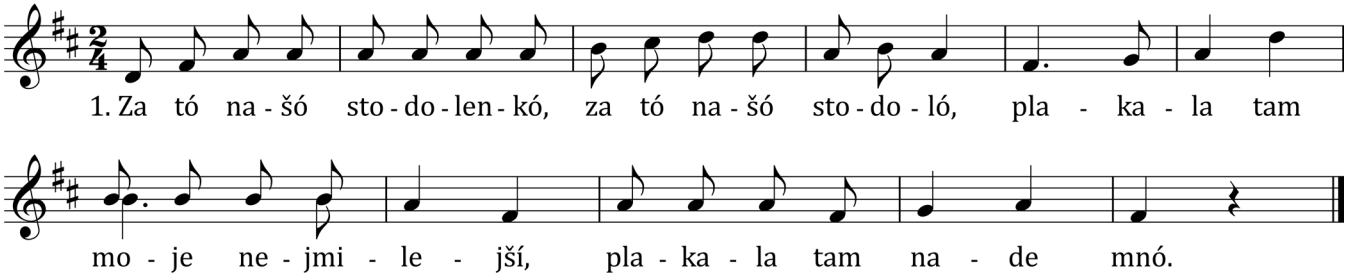

1. Za tó našó stodolenkó,
za tó našó stodoló,
plakala tam moje nejmilejší,
plakala tam nade mnó.

2. Neplač, holko, nenaříkej,
já si tě vzít nemohu,
až já trochu povyrostu,
zeberó mě na vojnu.

3. Já na vojnu, z vojny domů,
ty ses ešče nevdala,
na koho si, moje milá,
na koho si čekala.

4. Čekala sem, můj synečku,
čekala sem na tebe,
až ty z vojny domů přijdeš,
že my svoji budeme.

52. Jsou, jsou na potoce raci

Kroměříž

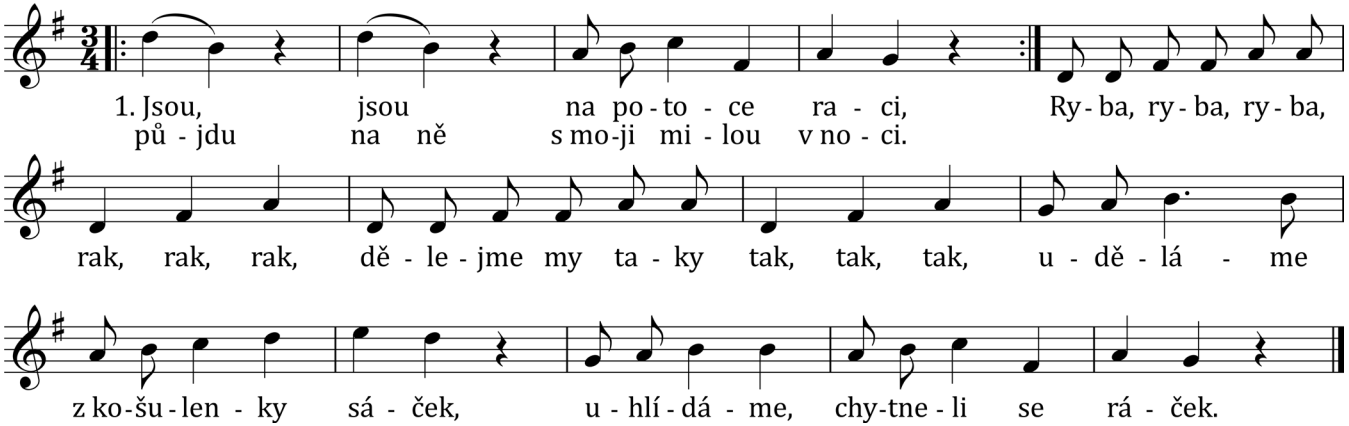

1. Jsou, jsou na potoce raci,
   půjdu na ně s moji milou v noci.
   Ryba, ryba, ryba, rak, rak, rak,
   dělejme my taky tak, tak, tak,
   uděláme z košulenky sáček,
   uhlídáme, chytne-li se ráček.

53. Proso sem si nasel

Koryčany

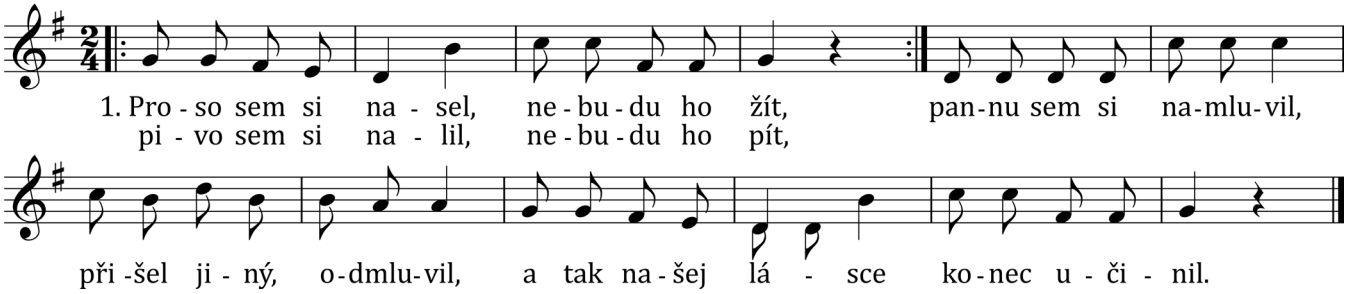

1. Proso sem si nasel,
nebudu ho žít,
[pivo sem si nalil,
nebudu ho pít,]*
pannu sem si namluvil,
přišel jiný, odmluvil,
a tak našej lásce
konec učinil.

2. Co je po tej panně,
dyž ju majú dva,
buď je jeden blázen,
nebo oba dva,
ona slibuje tomu,
s kerým se vede domu,
a ten upřimnější
musí na stranu.

3. Koníčky sedlejte,
pistuli dejte,
moji znejmilejší
ven vyvolejte,
ať se na ni podívám,
zdali víc neuhlídám,
škoda toho děvčete,
černé oči má.

* *Text v hranaté závorce byl doplněn podle blízkých písňových variant.*

54. Na němčické silnici

Kostelec u Holešova

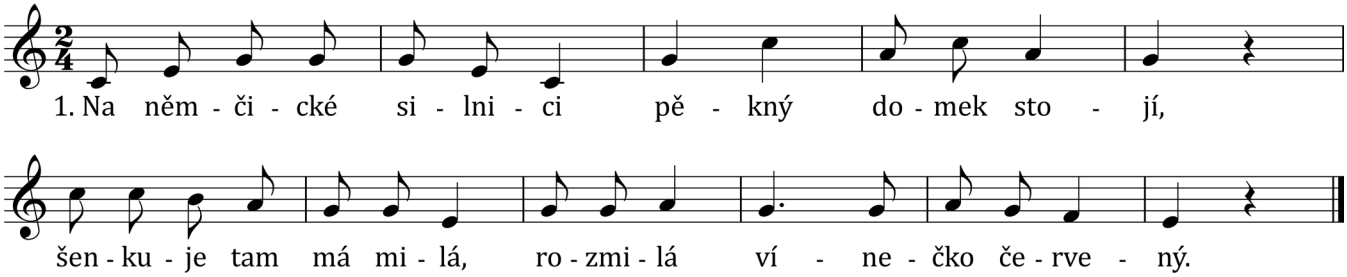

1. Na němčické silnici
pěkný domek stojí,
šenkuje ta má milá,
rozmilá
vínečko červený.

2. Já tam zétra pojedu,
já tam zétra pudu,
a lesi je svobodná
jako já,
namlouvať si budu.

3. A když sem já k ní přijel,
mezi dveřma stála,
přežalostně plakala,
holka má,
jak by banda hrála.

4. Pročpak plačeš, nařikáš,
dyž mě tu ešče máš,
teprv možeš nařikať
a plakať,
až mě neuhlídáš.

5. Vzala koně za uzdu,
vedla do maštale
a milého za ruku,
za ruku
vedla do pokoje.

55. Jak so živ, nezapomeno

Kunkovice

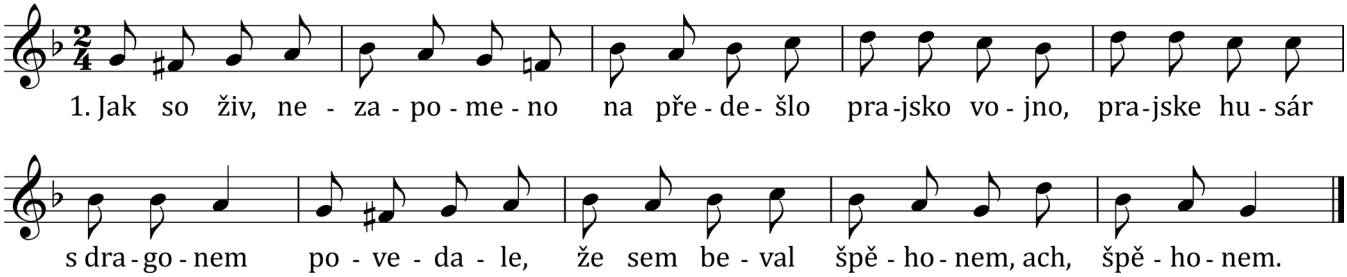

1. Jak so živ, nezapomeno
na předešlo prajsko vojno,
prajske husár s dragonem
povedale, že sem beval
špěhonem, ach, špěhonem.

2. Vzale mě na hekzamente,
pověz, pověz, kakramente,
flochter Hanák, schwere Noth,*
a ja decke, sepna roce,
lebr Gott, ach, lebr Gott.**

3. Klanico hod voza vzalé,
tře dvacetke ran mně dalé,
tře dvacetke ha deset
ha potom mě take chtěle
hoběset, ach, hoběset.

4. Nepška roženeček loskám,
vesleš, vesleš, smotně šoškám
k Boho memo v te době,
ha te, svaté krocefosko,
pros za mě, ach, pros za mě.

* *Uprchlý Hanák, těžká pomoc (něm. výslovnost: flochtr Hanák, švére Not).*
** *Milý Bože – něm. lieber Gott (zde v hanáckém dialektu).*

56. A když bylo pivo drahé

Kvasice

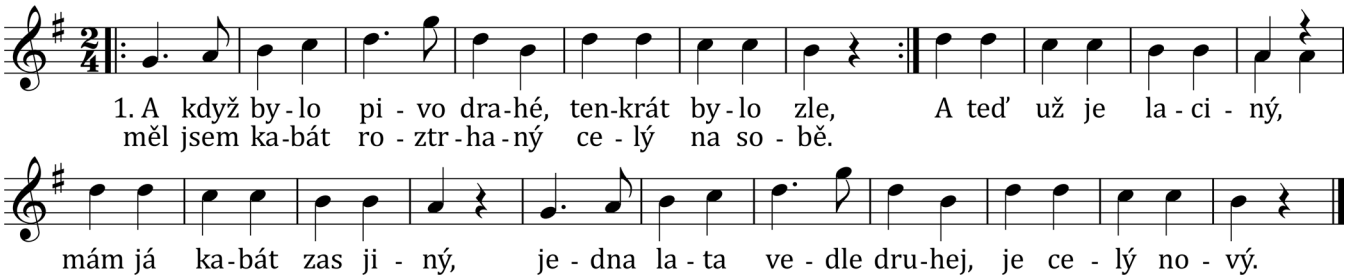

1. A když bylo pivo drahé,
tenkrát bylo zle,
měl jsem kabát roztrhaný
celý na sobě.
A teď už je laciný,
mám já kabát zas jiný,
jedna lata vedle druhej,
je celý nový.

2. Měl jsem holku namluvenú,
a to na fáře,
nesměl jsem tam za ní chodit
skrze faráře.
Přecej sem tam chodíval,
boty v ruce nosíval,
pomaličky, polehúčku
dveře otvíral.

3. Měsíc vyšel, slunce zašlo,
já šel z hospody,
kamarádi v tej kovárně
dávno dělali.
Náš pan majstr rozhněvaný,
on nás z práce vypoví,
my musíme pryč vandrovat
toto pondělí.

4. Vždycky jsi mně slibovala,
že mě ráda máš,
a když přijdu já k tobě,
říkáš, že mě neznáš.
Počkej, Hanko, počkej ty,
budeš brzo plakati,
ale co ti mama řekne,
zdovíš* se taky.

* *dozvíš*

57. Přeneščasné to mé ženění

Holešov

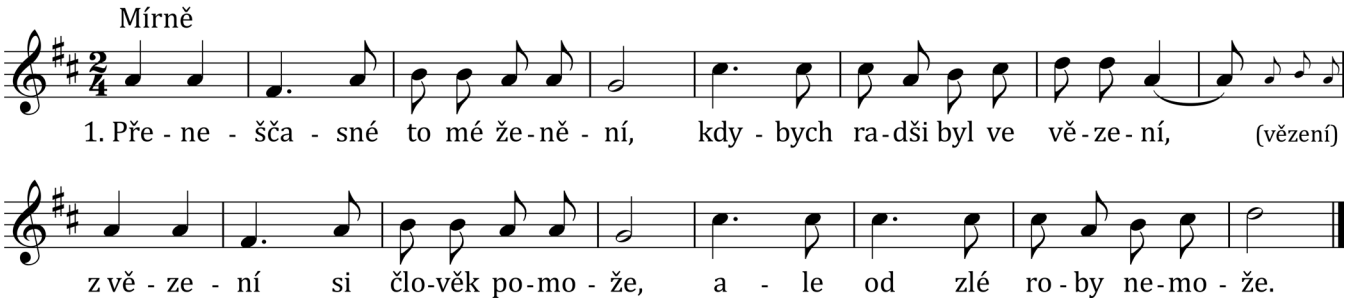

1. Přeneščasné to mé ženění,
kdybych radši byl ve vězení,
z vězení si člověk pomože,
ale od zlé roby nemože.

2. Dybyste ju, lidi, viděli,
plakat byste nad ňó museli,
tělo má červené jako rak,
hlavu má střapató jako drak.

3. Ručiska má hrubé jak válce,
co sem já dostal za nedbalce,
nožiska má černé jak vrana,
co sem to dostal za havrana.

4. Dyby si ju Pámbu k sobě vzal,
nevím, co bych všecko za to dal,
dal bych slóžiť stokrát mšu svató,
za tó mó nebožko střapató.

58. Pod modró fánó dragóni jedó

Počenice

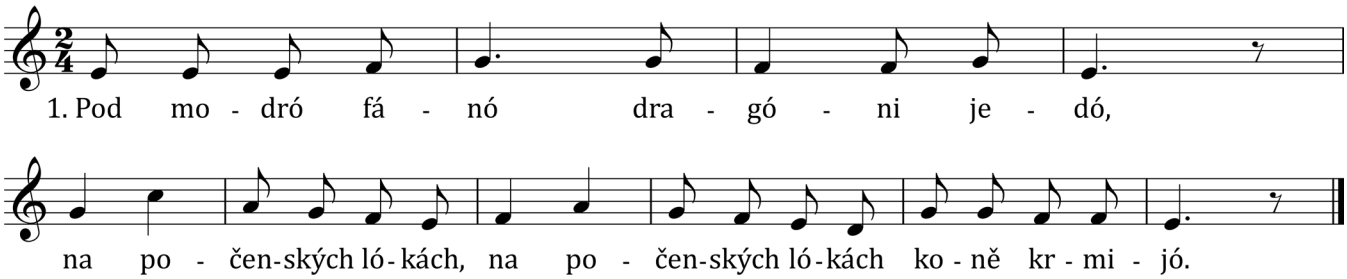

1. Pod modró fánó
dragóni jedó,
na počenských lókách,
na počenských lókách
koně krmijó.

2. Když nakrmili,
tak napojili,
počenský děvčátka,
počenský děvčátka,
pojeďte s námi.

3. My nepojedem,
sme ještě mladý,
za rok, za dvě leta,
za rok, za dvě leta
přindem za vámi.

4. Přindem za vámi
do cizí zemi,
tam budem bojovat
a svó krev vylévat
zároveň s vámi.

59. Poslyšte, kuřáci, co vám povím

Kvasice

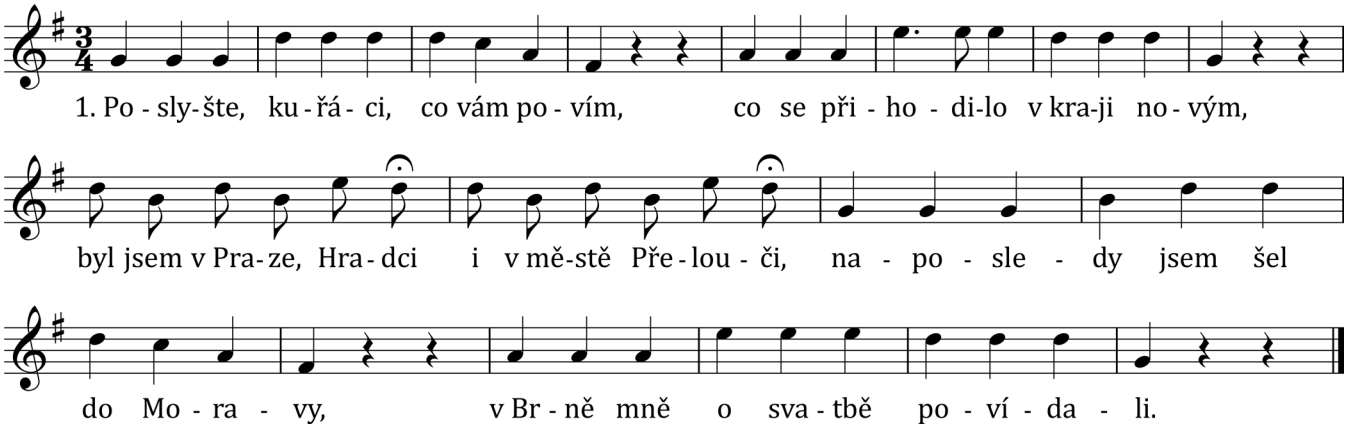

1. Poslyšte, kuřáci, co vám povím,
   co se přihodilo v kraji novým,
   byl jsem v Praze, Hradci
   i v městě Přelouči,
   naposledy jsem šel do Moravy,
   v Brně mně o svatbě povídali.

2. Piksla se vdávala, nos si ji bral,
   palec s pravým prstem držely bál,
   fajka se hněvala,
   piksli povídala,
   počkej, ty obludo ušňupaná,
   nestojíš, bys byla zašlapaná.

3. Neměli žádného, jenom družbu,
   ten musel zastávat celú službu,
   seděl na židlici,
   trúbil na zadnici
   od božího rána do večera,
   to byla muzika jejich celá.

60. Na to sem k vám, páni muzikanti

Kostelec u Holešova

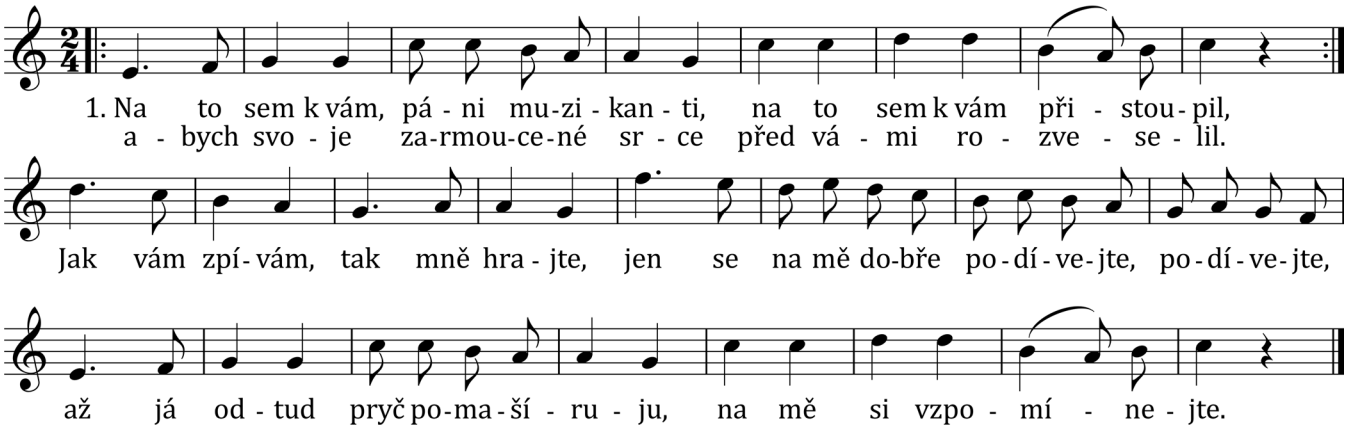

1. Na to sem k vám, páni muzikanti,
na to se k vám přistoupil
abych svoje zarmoucené srce
před vámi rozveselil.
Jak vám zpívám,
tak mně hrejte,
jen se na mě dobře
podívejte, podívejte,
až já odtud pryč pomašíruju,
na mě si vzpomínejte.

61. Stojím pod okny celý umoklý

Lískovec

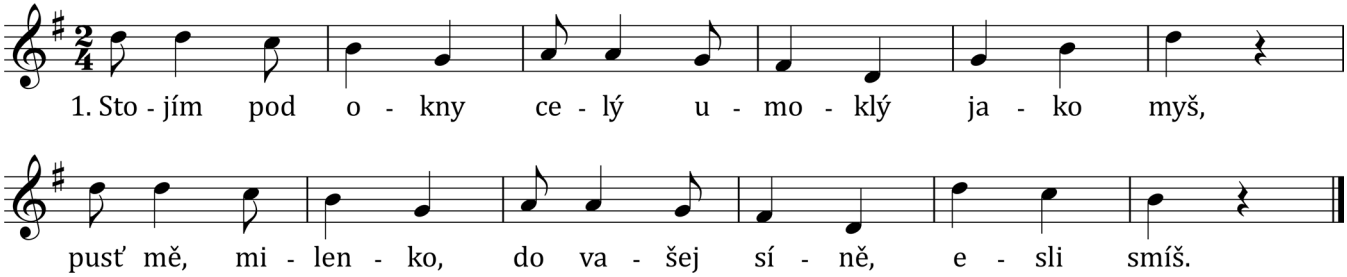

1. Stojím pod okny celý umoklý jako myš,
pusť mě, milenko, do vašej síně, esli smíš.

2. Já bych tě ráda do našej síně pustila,
jenže nemáme v našem domečku svítidla.

3. Puč mně, Jeníčku, grejcar na svíčku, já dám dva,
budem si svítit v našem domečku do rána.

62. V pondělí na jarmak pudem

Holešov

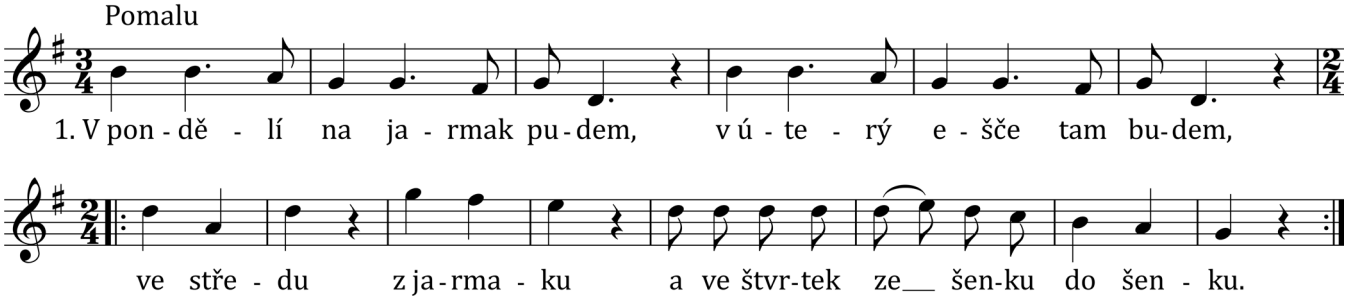

1. V pondělí na jarmak pudem,
v úterý ešče tam budem,
|: ve středu z jarmaku
a ve štvrtek ze šenku do šenku. :|

2. A v pátek, hojasa, hoja,
budeš ty, Hanačko, moja,
|: v sobotu ručku dáš
a v neděli pojedeme na sobáš. :|

63. Velkou hubu, málo zubů

Litenčice

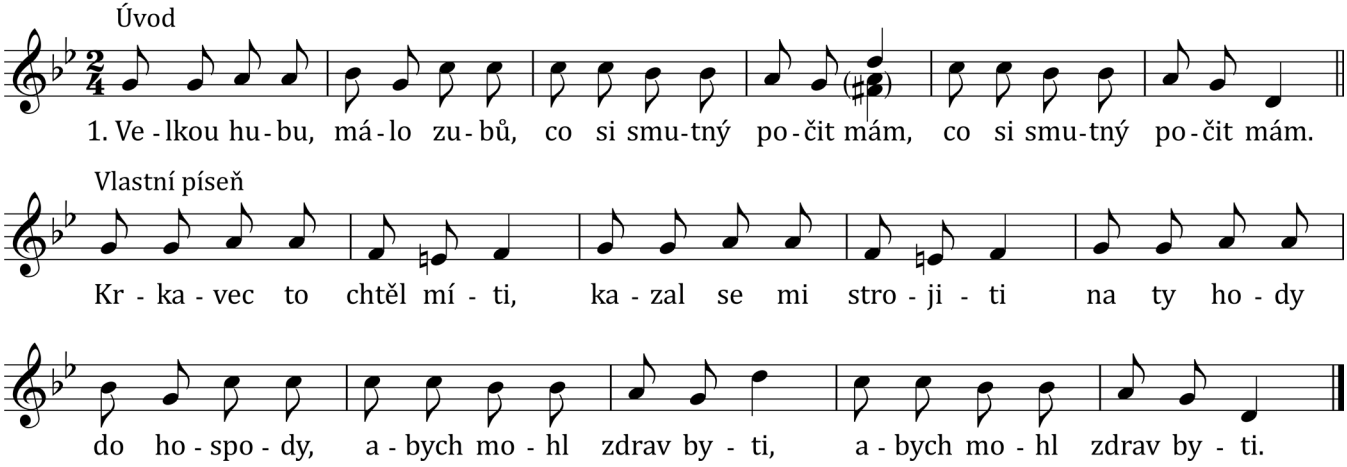

Úvod: Velkou hubu, málo zubů,
co si smutný počit mám,
co si smutný počit mám.

Vlastní píseň:

1. Krkavec to chtěl míti,
kazal se mi strojiti
na ty hody do hospody,
abych mohl zdrav byti,
abych mohl zdrav byti.

2. Jak sem tancovat začal,
hned sem po hubě dostal
od te Kače Trampotové,
že jsem ji k tancu nevzal,
že jsem ji k tancu nevzal.

3. Hned mně čitat* začala,
co už smutna vydala:
A ty šelmo, ty šprtaku,
za mé peníze piješ,
a s jinema tancuješ.

4. Jak sem po hubě dostal,
hned sem domu utěkal,
na te cestě, to mně věřte,
neštěsti mě potkalo,
pět jich na mě čekalo.

5. Jedna dava oklance,
druha dava trkance,
třeti solí, ovej, bolí,
čtvrta dobře obira,
až se mně hřbet ohyba.

6. Kača mě také bila,
tak mě dobře dobíla,
moje hnaty až po paty
v kolenach mně vrzaly,
v kolenach mně vrzaly.

7. Šel sem k panu rychtaři,
myslel, že se podaří,
a on také, že byl kmotr,
lasku mně proukazal,
do chleva mě dat kazal.

* *účtovat, vypočítávat*

64. Helekám, helekám

bez lokality

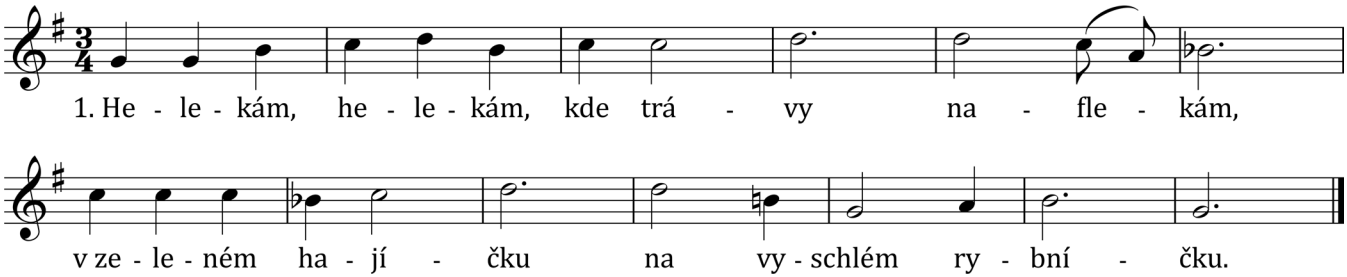

1. Helekám, helekám,
kde trávy naflekám,
v zeleném hajíčku
na vyschlém rybníčku.

2. Až na trávu pudu,
koho volať budu,
kamarádky nemám,
koho si zavolám.

3. Zavolám milého,
poď, milý, na trávu,
sama ti natrhám
a i ti navážu.

4. Už sem natrhala
a i navázala,
milý nejde zvihať,
lebo néni doma.

5. Ja, on není doma,
on je na robotě,
on je na robotě
v chropyňské forotě.

65. A vy šnolíři, biče šnorujte

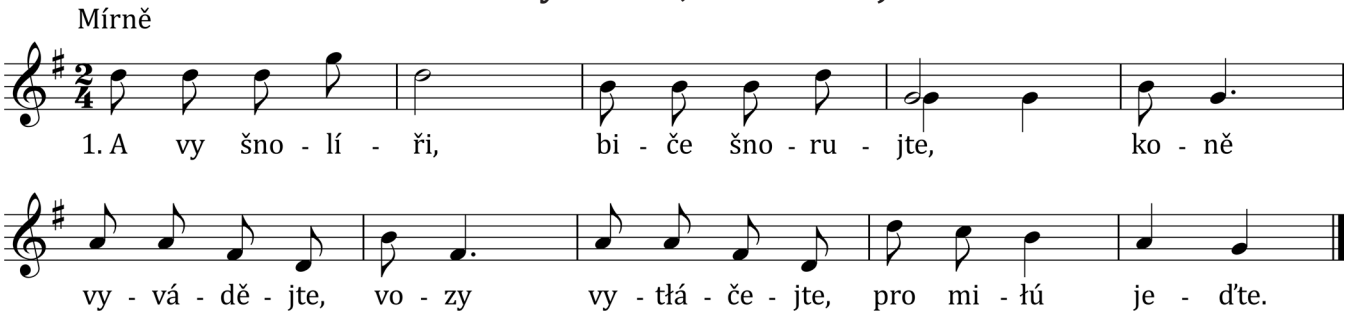

1. A vy šnolíři,
biče šnorujte,
koně vyvádějte,
vozy vytláčejte,
pro miłú jeďte.

2. A když už jeli,
všeci hleděli,
co to za panenka
krásná jak hraběnka
v kočáře sedí.

3. A sedí, sedí
malované děvče,
malovaná bude,
synka míti bude,
synka měť bude.

4. Synka pěkného,
černookého,
oči jak trnka,
líčka jak růžička
synek měť bude.

66. Svítilo slunečko o pravém poledni

Kostelec u Holešova

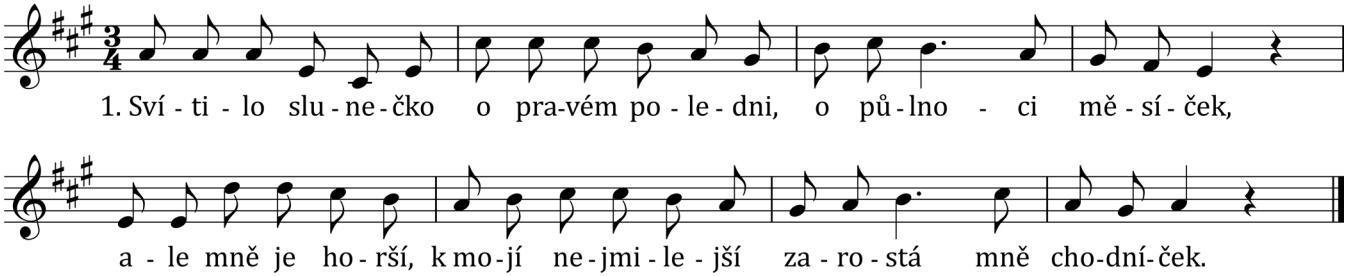

1. Svítilo slunečko
o pravém poledni,
o půlnoci měsíček,
ale mně je horší,
k mojí nejmilejší
zarostá mně chodníček.

2. Zarostá chodníček
krušpánkem zeleným,
já ho šlapať nebudu,
šlapej ho, synečku,
švarný šohaječku,
já ti šlapať pomožu.

3. Udělám se ptáčkem,
malým jerabáčkem,
polétnu k své matince,
sednu na větvičku
proti okýnečku,
na šípovou růžičku.

4. Nejmladší sestřička
stála v okýnečku
a na ptáčka volala,
kšo, kšo, malý ptáčku,
malý jerabáčku,
nepolámej růžičku.

5. Dobře je ti, sestro,
u moji matičky
v peřinách si líhati,
ale mně je horší
s mojim nemilejším
po světě se toulati.

6. Dobře je ti, sestro,
u moji matičky,
máš kuřátka smaženy,
a u mého muže,
dobrotivý Bože,
mám pohlavky hotovy.

67. Dyby ta robota robotú nebyla

Nová Dědina

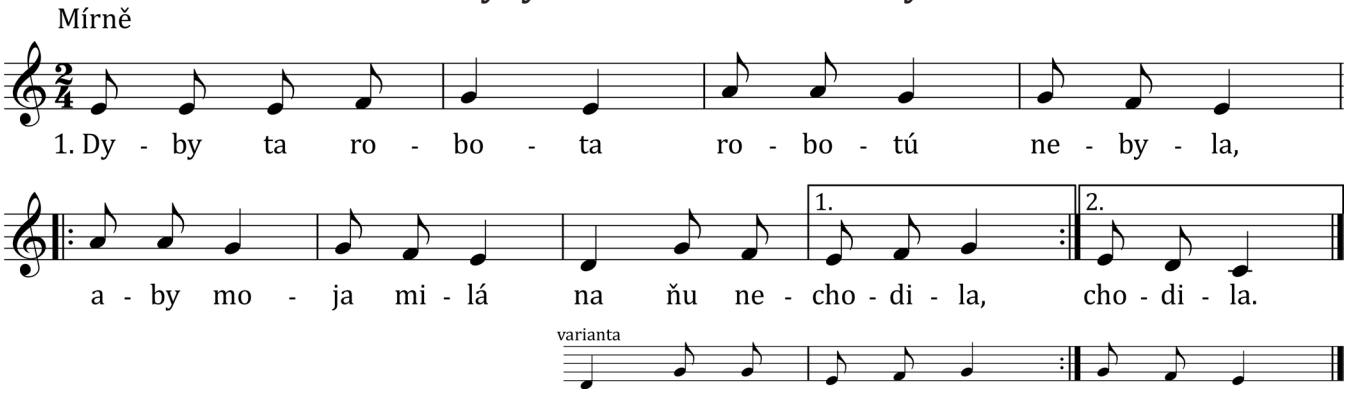

1. Dyby ta robota robotú nebyla,
   |: aby moja milá na ňu nechodila. :|

2. Ale ta robota robotú mosí/musí být
   |: a ta moja milá mosí/musí na ňu chodit. :|

68. Tučapská dědina, jak by kuľó hodíł

Tučapy

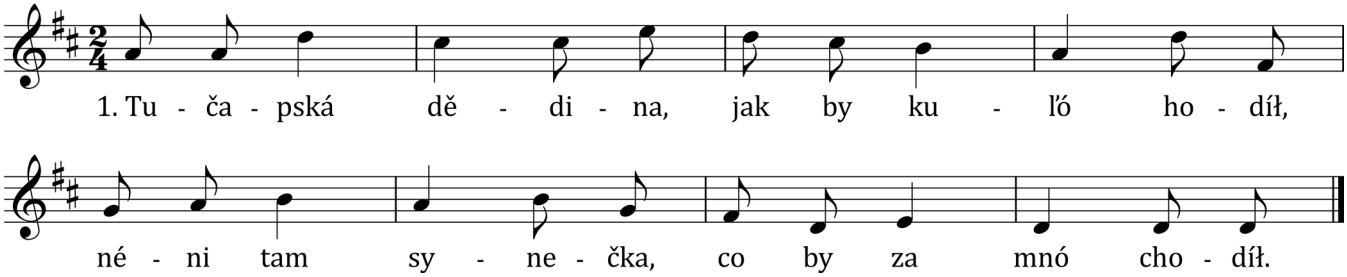

1. Tučapská dědina,
jak by kuľó hodíł,*
néni tam synečka,
co by za mnó chodíł.

2. Néni ho tam, néni,
aľe je přes poľe,
aľe je přes poľe
potěšení moje.

3. Přes poľe, přes poľe,
přes ózký hraničky,
přes ózký hraničky,
přes ty dvě cestičky.

* *jak by kuľó hodíł = rovná*

69. Za vodou, za vodou, za voděnkou

Kvasice

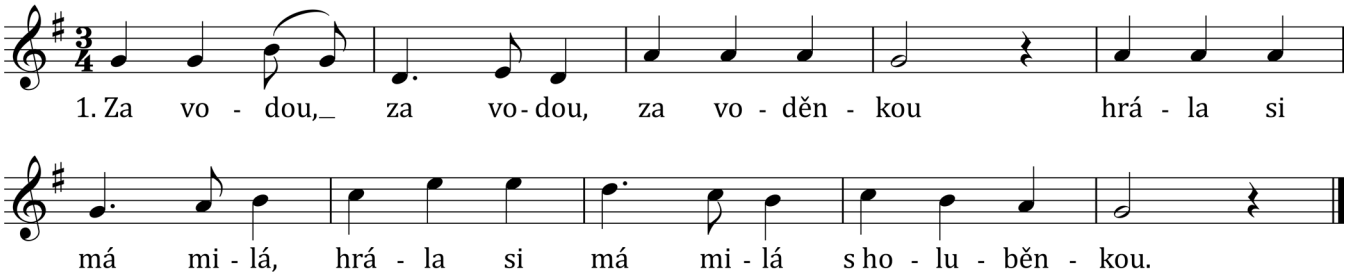

1. Za vodou, za vodou,
za voděnkou
hrála si má milá,
hrála si má milá
s holuběnkou.

2. Ne tak s holuběnkou,
s černým orlem,
ožeň se, synečku,
ožeň se, synečku,
spánembohem.

3. Však já se ožením,
ty se nezvíš*,
ty mně mých ohlášek,
ty mně mých ohlášek
nezapovíš.

* *nedozvíš*

70. Na kvasickém kostele dva holúbci sedí

Nová Dědina

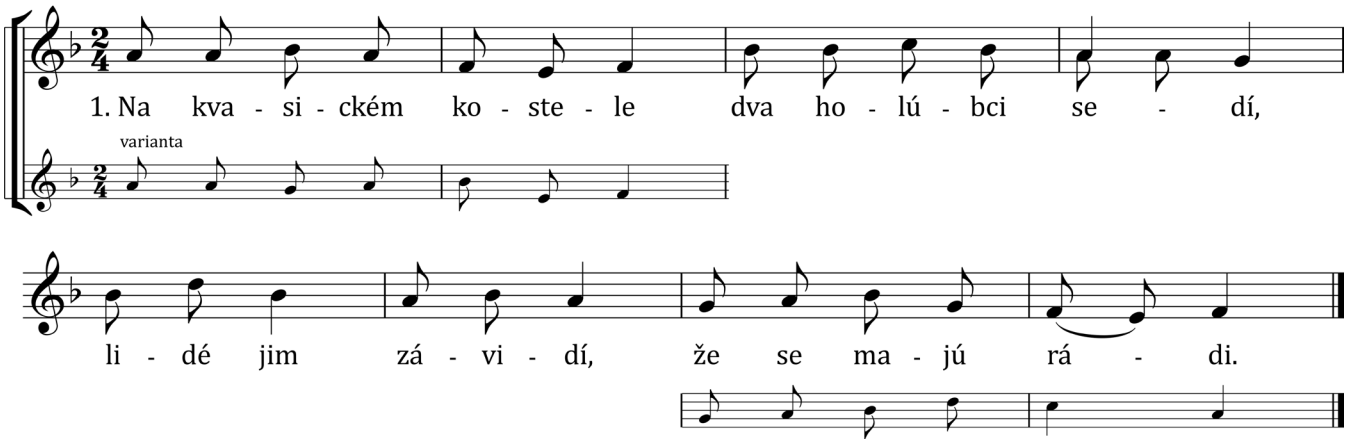

1. Na kvasickém kostele
dva holúbci sedí,
lidé jim závidí,
že se majú rádi.

2. Ach, vy lidi, lidí zlí,
nezáviďte toho,
dobře je milovat,
enom když je koho.

3. Já su sama taková,
taky sem milovala,
Panbů dal, Panbů vzal,
ostala sem sama.

4. Sama, sama, samotná
jak ta holubička,
co po polu lítá,
hledá si hnízdečka/samečka.

71. V zeleném háji dvá se hádají

Kostelec u Holešova

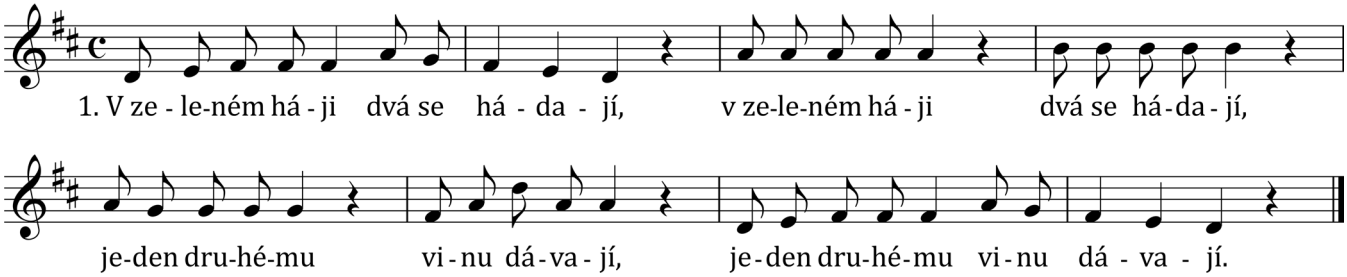

1. V zeleném háji dvá se hádají,
   v zeleném háji dvá se hádají,
   jeden druhému vinu dávají,
   jeden druhému vinu dávají.

2. Ty si, má milá, ty si v tom vinna,
   ty si, má milá, ty si v tom vinna,
   tys mi dávala jablka z klína,
   tys mi dávala jablka z klína.

3. Ty si, můj milý, ty si v tom vinen,
   ty si, můj milý, ty si v tom vinen,
   tys mě napájel červeným vínem,
   tys mě napájel červeným vínem.

4. Červeným vínem, sladkou kořalkou,
   červeným vínem, sladkou kořalkou,
   mohla jsem býti podnes panenkou,
   mohla jsem býti podnes panenkou.

5. Podnes panenkou a ty mládenec,
   podnes panenkou a ty mládenec,
   mohli jsme nosiť zelený věnec,
   mohli jsme nosiť zelený věnec.

6. Ty si, má milá, ty si vinnější,
   ty si, má milá, ty si vinnější,
   tys mě volala do síně vaší,
   tys mě volala do síně vaší.

7. Ne tak do síně, jak do světničky,
   ne tak do síně, jak do světničky,
   tams mně dávala sladké hubičky,
   tams mně dávala sladké hubičky.

8. Sladké hubičky z falešné lásky,
   sladké hubičky z falešné lásky,
   nebudeme míť naše ohlášky,
   nebudeme míť naše ohlášky.

72. Oženil se starý a šedivý

Nová Dědina

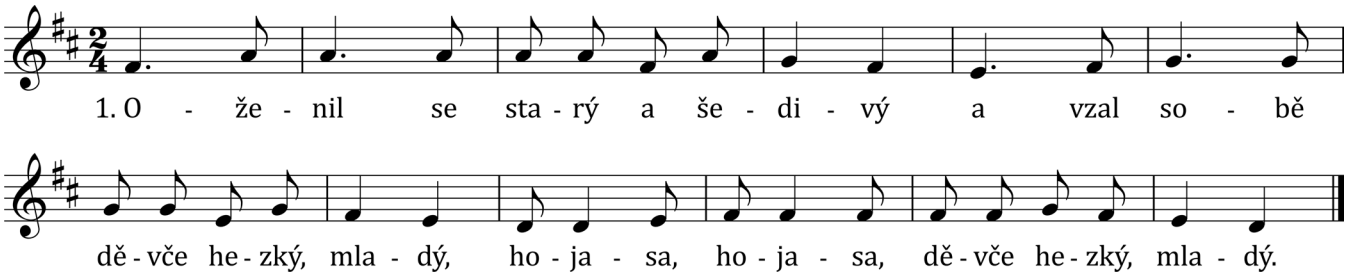

1. Oženil se starý a šedivý
a vzal sobě děvče hezký, mladý,
hojasa, hojasa,
děvče hezký, mladý.

2. Posadil ji na ulici na klát,
políbil jí každé líčko dvakrát,
hojasa, hojasa,
každé líčko dvakrát.

3. Uslyšela svého milého hlas,
přeskočila dvanáct plotů naráz,
hojasa, hojasa,
dvanáct plotů naráz.

4. A ten třináctý byl zatrněný,
za ním leží moje potěšení,
hojasa, hojasa,
moje potěšení.

5. Lepší s mladým mezi kameňama
než se starým mezi peřinama,
hojasa, hojasa,
mezi peřinama.

6. Starý leží jak otýpka slámy,
neoptá se, máme-li se rádi,
hojasa, hojasa,
máme-li se rádi.

7. Mladý lehne vedle mého líčka,
obletuje jak ta holubička,
hojasa, hojasa,
jak ta holubička.

73. Kdo, ach, se tak oženil jako já

Kostelec u Holešova

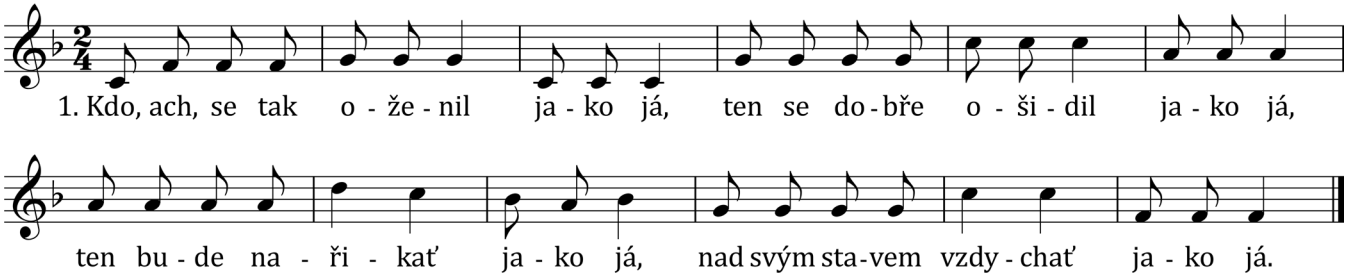

1. Kdo, ach, se tak oženil jako já,
ten se dobře ošidil jako já,
ten bude nařikať jako já,
nad svým stavem vzdychať jako já.

2. Skoro ráno stať musí jako já,
pozametať ji musí jako já,
snídani navařiť jako já,
potom mrchu zbudiť jako já.

3. Do hospody jiť nesmí jako já,
sklínku piva píť nesmí jako já,
jenom doma seděť jako já
a na mrchu hleděť jako já.

4. A kdo se tak oženil jako já,
ten se dobře ošidil jako já,
bude vlasy trhať jako já
a po poli běhať jako já.

5. Kdo chce hodnou ženu míť jako já,
ten ji musí vycvičiť jako já,
paškálovou svíčkou jako já,
nebo z plota tyčkou jako já.

74. Františku, císaři, jak se nám dobře daří

Osíčko

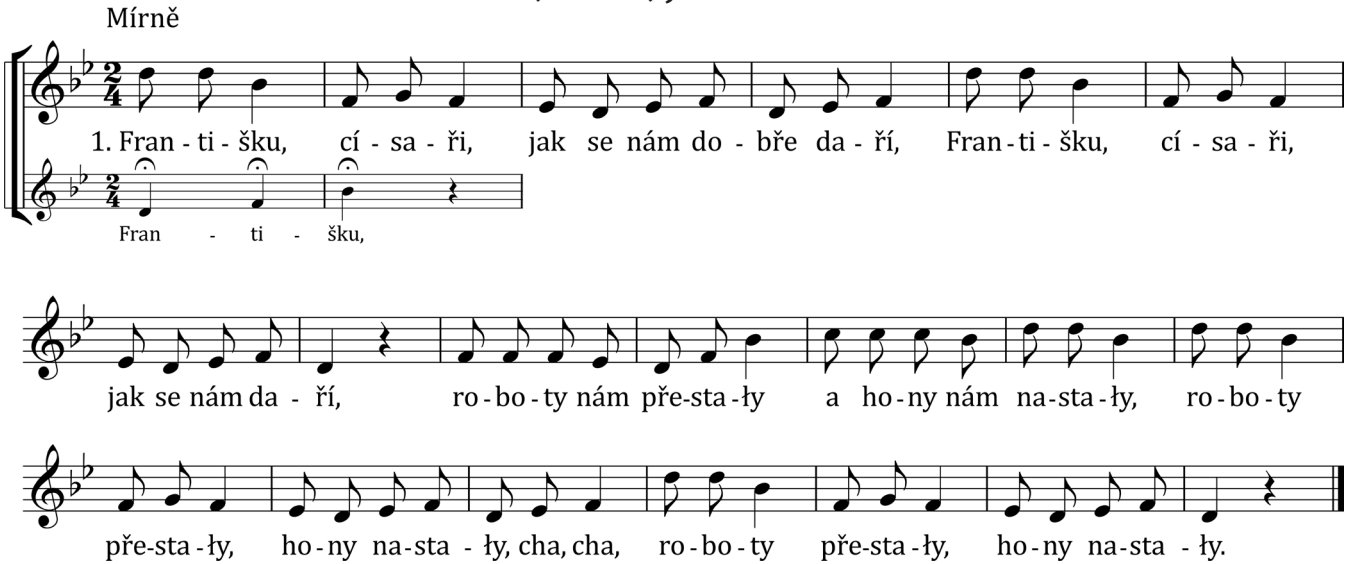

1. Františku, císaři, jak se nám dobře daří,
   Františku, císaři, jak se nám daří,
   roboty nám přestaly
   a hony nám nastaly,
   roboty přestaly, hony nastaly, cha, cha,
   roboty přestaly, hony nastaly.

2. Sedláci, sedláci, užívejte regrací,
   sedláci, sedláci, užívejte špás,
   dříves nesměł flintu vzíť,
   a teď můžeš směle jíť
   po poli, po vůli směle si střeliť, cha, cha,
   po poli, po vůli směle si střeliť.

3. Myslivci, myslivci, vám to nejde pod fousy,
   myslivci, myslivci, vám to néni vhod,
   dříve skrze zajíce
   rozhněval sis myslivce,
   dnes můžeš vesele postřeliť srnce, cha, cha,
   dnes můžeš vesele postřeliť srnce.

75. Oj, zahréte, zahréte, javorový husle

Osíčko

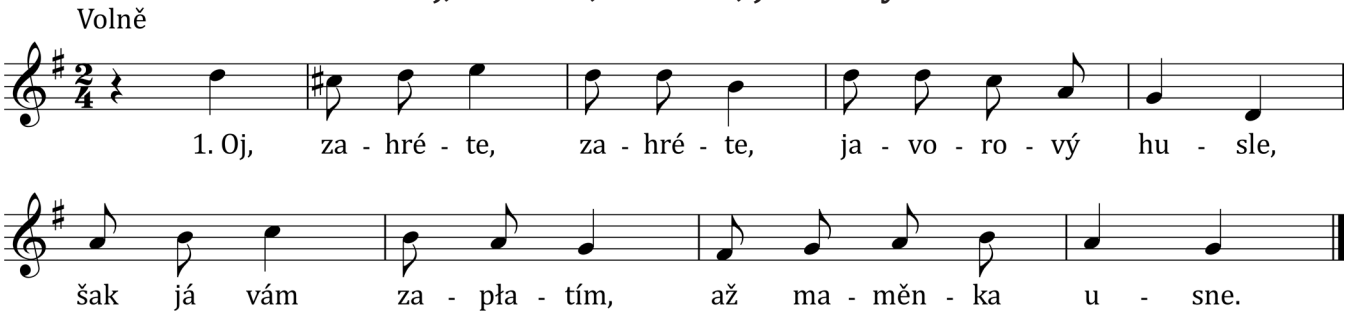

1. Oj, zahréte, zahréte,
javorový husle,
šak já vám zapłatím,
až maměnka usne.

2. Oj, zahréte, zahréte
oseckým pachołkom,
oni vám zapłaťá,
až ovsa namłáťá.

3. Oj, javorový husle,
klencový veselko,
převez mě, milenko,
přes jedno jezerko.

4. Oj, já tě nepřevezu,
já se vody bójím,
já o tě, synečku,
dokonce nestójím.

76. Hore dolinami

Rusava

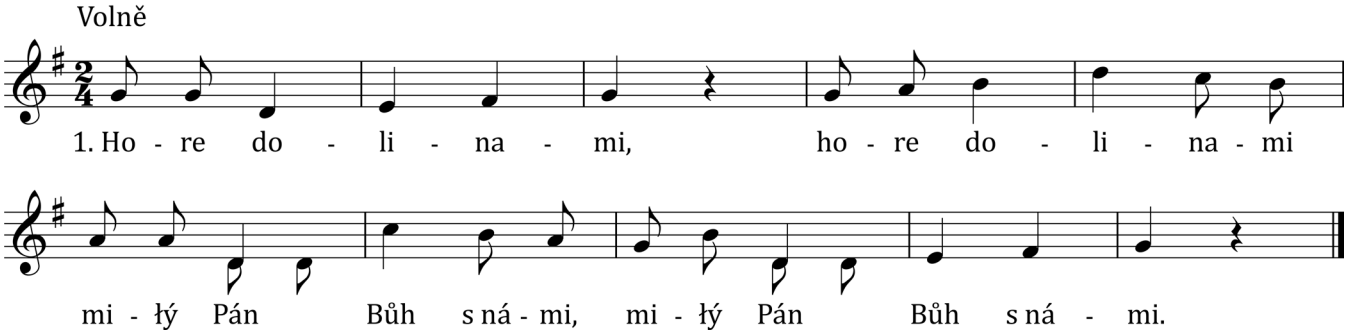

1. Hore dolinami,
hore dolinami
miłý Pán Bůh s námi,
miłý Pán Bůh s námi.

2. Na horách studénky,
na horách studénky,
to sú moje šenkérky,
to sú moje šenkérky.

3. Ony mně nalejú,
ony mně nalejú,
a płatby neberú,
a płatby neberú.

4. Na horách drozdové,
na horách drozdové,
to sú moji zvonové,
to sú moji zvonové.

5. Oni mně zvonijá,
oni mně zvonijá,
až hory jačijá,
až hory jačijá.*

* *Píseň je sběratelem doplněna poznámkou „pytlácká“.*

77. Letěla ta sýkorenka

Nová Dědina

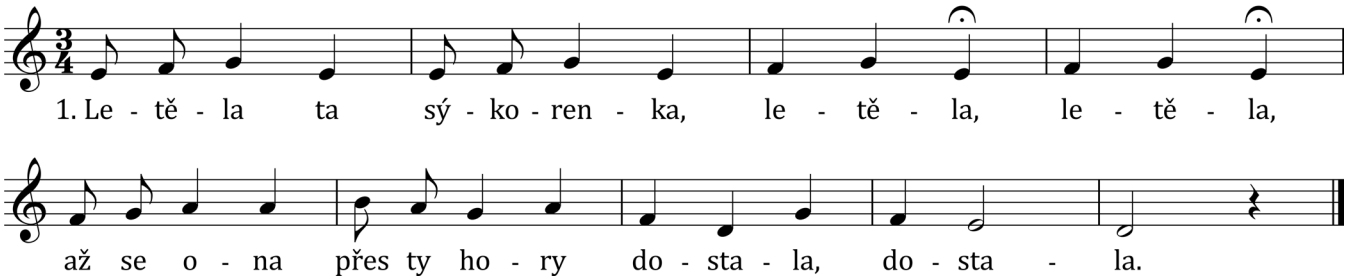

1. Letěla ta sýkorenka,
letěla, letěla,
až se ona přes ty hory
dostala, dostala.

2. Přiletěl k ní krahuleček,
černý pták, černý pták,
budeš-li se, sýkorenko,
vydávat, vydávat.

3. Nebudu se, krahulenku,
vydávat, vydávat,
až se bude suchá linda
zelenat, zelenat.

4. Odletěl ten krahuleček
do Prahy, do Prahy,
nakúpil tam zeleného
hedvábí, hedvábí.

5. Omotal tu suchú lindu
dokola, dokola,
a ty budeš, sýkorenko,
přec moja, přec moja.

78. Už já jedu od maměnky

Osíčko

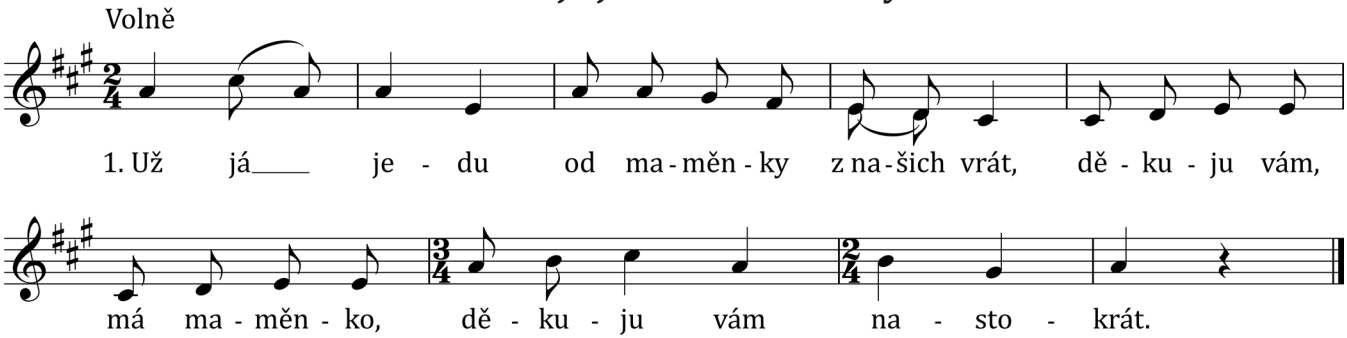

1. Už já jedu od maměnky z našich vrát,
   děkuju vám, má maměnko,
   děkuju vám nastokrát.

2. Že ste vy mě těžko vychovała,
   a já mosém, má maměnko,
   a já mosém pryč od vás.

3. Spánembohem, vy příkazský děvčata,
   já se s vámi rozžehnávám
   a dobró noc vám dávám.

79. Lepší je na vojně vojákovi

Kostelec u Holešova

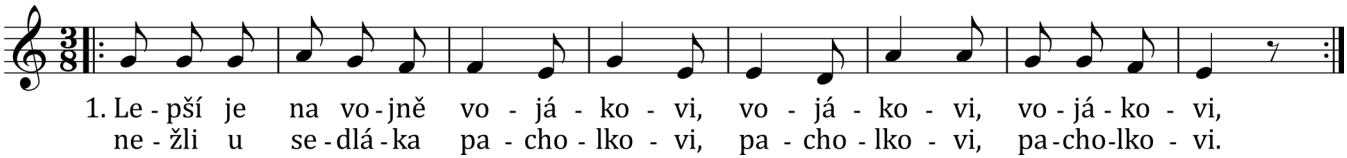

1. Lepší je na vojně vojákovi,
   vojákovi, vojákovi,
   nežli u sedláka pacholkovi,
   pacholkovi, pacholkovi.

2. Lepší je na vojně tabák kouřiť,
   tabák kouřiť, tabák kouřiť,
   nežli u sedláka cepem bouřiť,
   cepem bouřiť, cepem bouřiť.

3. Lepší je na vojně maso, šiška,
   maso, šiška, maso, šiška,
   nežli u sedláka hrách a kyška,
   hrách a kyška, hrách a kyška.

4. Lepší je na vojně koně umýť,
   koně umýť, koně umýť,
   nežli u sedláka voly krmiť,
   voly krmiť, voly krmiť.

80. Vrť se, miłé vřeteno

Osíčko

Rychle

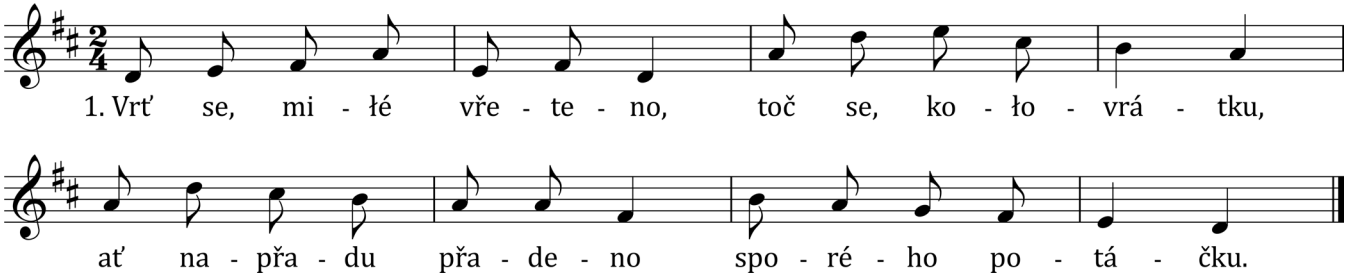

1. Vrť se, miłé vřeteno,
toč se, kołovrátku,
ať napřadu přadeno
sporého potáčku.

2. Pochválí mě hospodyň,
že su dobrá přářka,
že nemrhám svých hodin,
ospałá zahálka.

3. Cnostnú, pilnú děvčicu
všecí rádi majú,
hospodyně, chasníci
z dělných vybírajú.

81. Na mšu svató zvónijó

Pacetluky

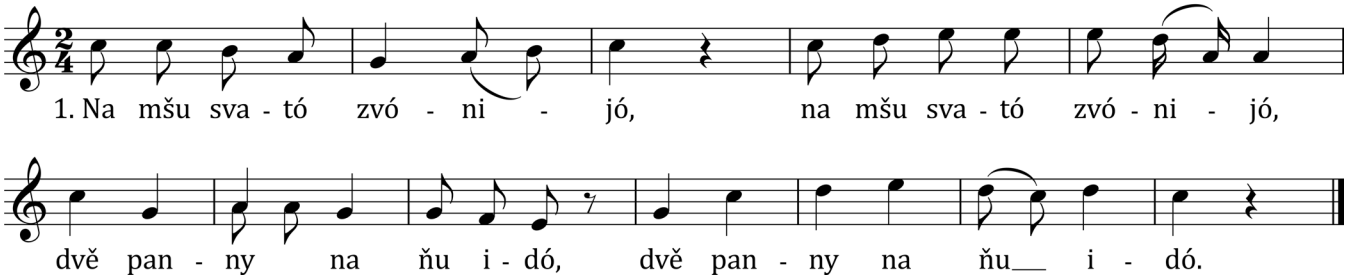

1. |: Na mšu svató zvónijó, :|
   |: dvě panny na ňu idó. :|

2. |: Ta jedna se vrátiła, :|
   |: do zahrady vkročiła. :|

3. |: Utrhła tam tři růže, :|
   |: uviła z nich tři věnce. :|

4. |: Přijéł za ňó z rodu pán :|
   |: na svým vraným koni sám. :|

5. |: Dé mi, panno, ten věnec, :|
   |: šak su ešče mládenec. :|

6. |: Dé mi, panno, ten druhé, :|
   |: šak su ešče svobodné. :|

7. |: Dé mi, panno, ten třetí, :|
   |: šak su pro tě dosť hezký. :|

8. |: Ten třetí já nesmím dať, :|
   |: mohła by mi máti łáť. :|

9. |: Dyž ti bude máti łáť, :|
   |: přiď si ke mně stěžovať. :|

10. |: Stópni, panno, na kameň :|
    |: a z kameňa sem na zem. :|

11. |: Pojedem se podivať :|
    |: na překrásné vinohrad. :|

12. |: Tři dni cesty konaľi, :|
    |: žádný cesty neměľi. :|

13. |: Přes samý hory, doły, :|
    |: přenesčasný příhody. :|

14. |: Jak před pekło přijeľi, :|
    |: na vrata uderiľi. :|

15. |: Otevřte, tovaryši, :|
    |: vezem těło i duši. :|

16. |: Co to těło číniło, :|
    |: že se semka dostało? :|

17. |: Toto těło činiło, :|
    |: na mšu chodiť nechtěło. :|

18. |: Posaďte na stoľici, :|
    |: zavdéte jí skľenici. :|

19. |: Jak ponéprv připiła, :|
    |: pěkná červená była. :|

20. |: Jak podruhý připiła, :|
    |: ešče červenší była. :|

21. |: Jak potřetí vypiła, :|
    |: v płameň se obrátiła. :|

22. |: Otevřte okýnečko, :|
    |: ať se schładí srdečko. :|

23. |: Dyž ses chtěła zchładiti, :|
    |: měłas na mšu choditi. :|

24. |: Zvony, proč nezvóníte, :|
    |: snáď vy o mně nevíte? :|

25. |: My nesmíme zvóniti, :|
    |: nechtěłas nás słyšeti. :|

26. |: Zkažte miłý máteři, :|
    |: ať nečeká k večeři. :|

27. |: Ani zítra k snídaní, :|
    |: že su ve věčným ohni. :|

82. Ty příkazský polečka, ty osecký łány

Osíčko

Volně

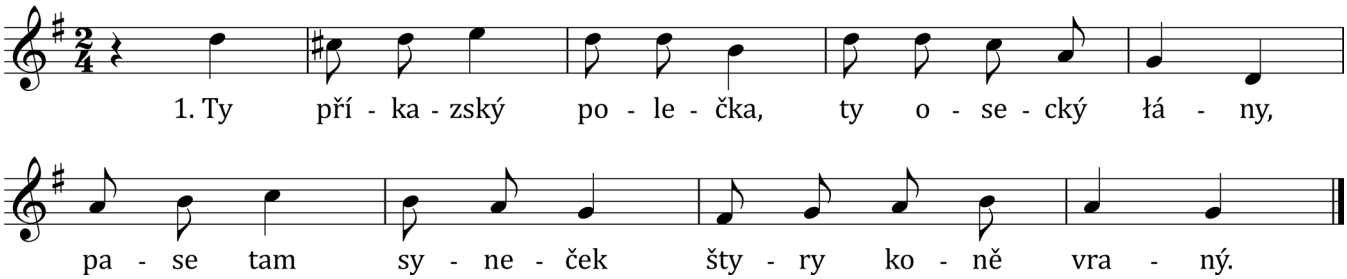

1. Ty příkazský polečka,
ty osecký łány,
pase tam syneček
štyry koně vraný.

2. Oj, pase on jich, pase,
pěkně nastroja se
a za ním děvečka
pacholátko nese.

3. Oj, nese mu je, nese
v zeleným odění,
tuhle máš, synečku,
za tvoje chodění.

4. Oj, nese mu je, nese
v zeleném damašku,
tuhle máš, synečku,
za tvú věrnú lásku.

83. Rozpleť, děvče, rusé vlasy

Volně

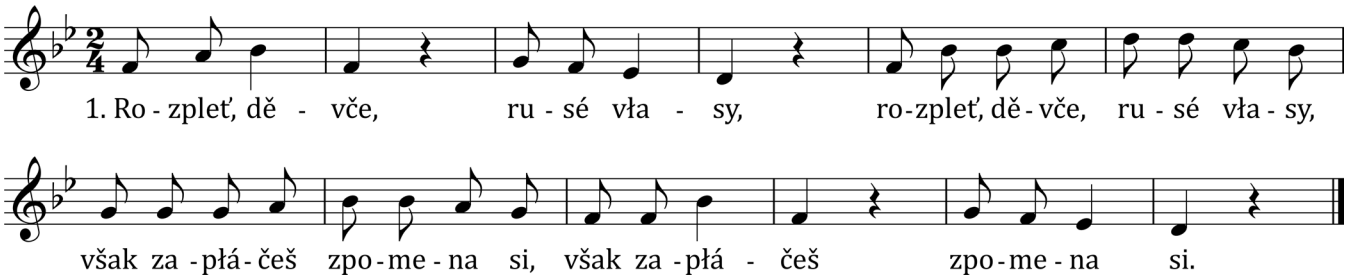

1. Rozpleť, děvče, rusé vlasy,
   rozpleť, děvče, rusé vlasy,
   však zapláčeš zpomena si,
   však zapláčeš zpomena si.

2. Na svó zlató svoboděnku,
   na svó zlató svoboděnku,
   že opustíš svó maměnku,
   že opustíš svó maměnku.

3. I tatíčka šedivýho,
   i tatíčka šedivýho,
   pujdeš do domu novýho,
   pujdeš do domu novýho.

84. Co je ve vozi, všecko je moje

Rajnochovice

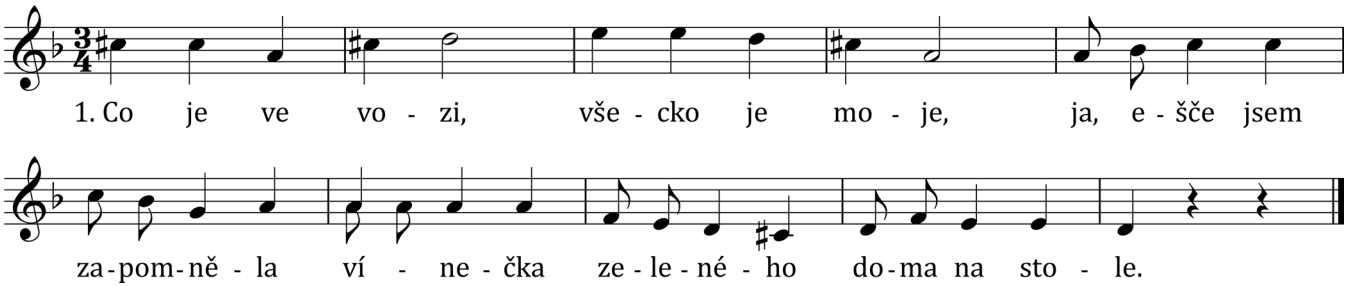

1. Co je ve vozi,
všecko je moje,
ja, ešče jsem zapomněla
vínečka zeleného
doma na stole.

2. Tvého vínečka
na stole není,
povídajú, že ho vzalo,
co se s tebú sezdať dalo,
tvé potěšení.

3. Nevracaj se proň,
nenařínkaj oň,
prvej si byla panenka,
včil je z tebe mladá ženka,
dosvědčí to on.

4. Zachovala si
čistý svůj věnec,
za to ti Pán Bůh požehnal,
že si tebe objednal
švarný mládenec.

85. Toč se, toč se, kolovrátku

Pačlavice

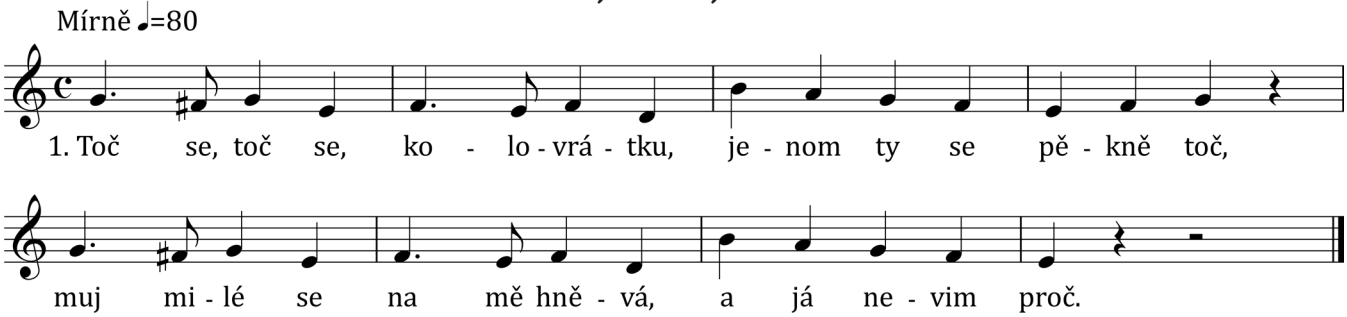

1. Toč se, toč se, kolovrátku,
jenom ty se pěkně toč,
muj milé se na mě hněvá,
a já nevim proč.

2. Když se hněvá, ať se hněvá,
šak se hněvat přestane,
slíbim-li mu, že ode mě
něco dostane.

3. Dostane on na památku
bilé šátek ode mě,
až on bude na té vojně,
na mě vzpomene.

86. Dybych já věděl, brzo-li umřu

Počenice

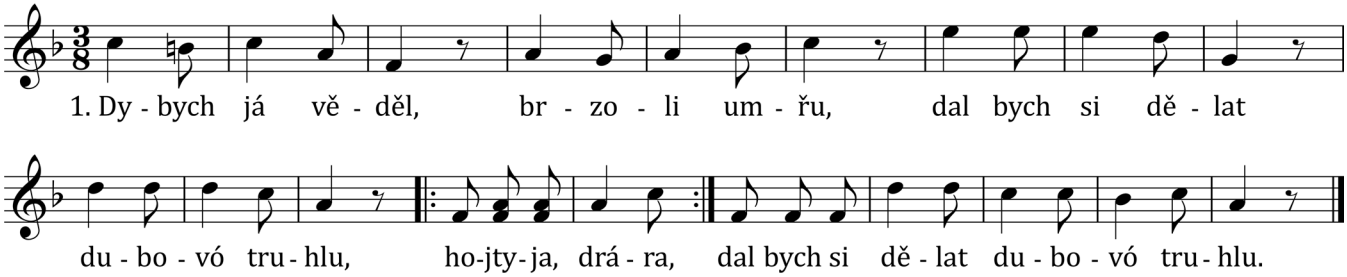

1. Dybych já věděl,
brzo-li umřu,
dal bych si dělat
dubovó truhlu,
|: hojtyja, drára, :|
dal bych si dělat
dubovó truhlu.

87. A ty paní matko, chovej dceru hładko

Příkazy

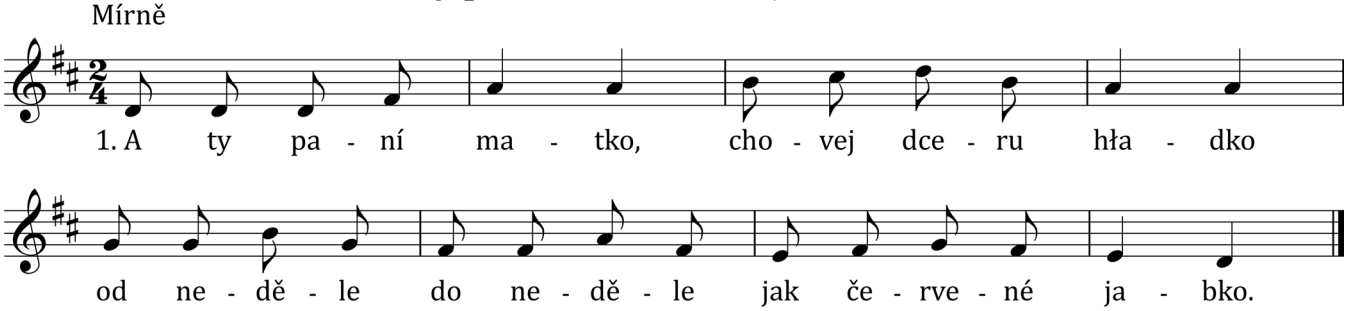

1. A ty paní matko,
chovej dceru hładko
od neděle do neděle
jak červené jabko.

2. Matka ceru hładí,
to só chlapci rádi,
ešče ona neurústła,
už se o ňu vadí.

88. V tom oseckým mléně

Osíčko

Mírně

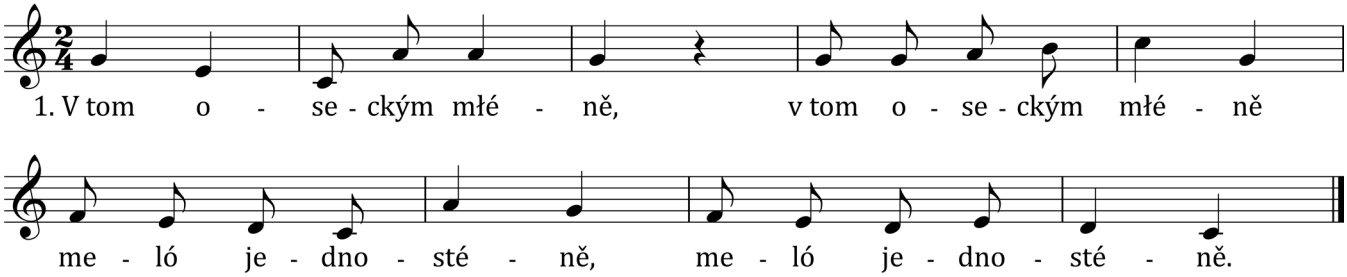

1. V tom oseckým mléně,
v tom oseckým mléně
meló jednosténě,
meló jednosténě.

2. Šumný děvče majó,
šumný děvče majó,
dělať mu nedajó,
dělať mu nedajó.

3. Enom husy pase,
enom husy pase,
pěkně nastroja se,
pěkně nastroja se.

4. Pod javor si sedła,
pod javor si sedła,
chlíb ze syrem jedła,
chlíb ze syrem jedła.

5. Jak ho dojídała,
jak ho dojídała,
na orla volała,
na orla volała.

6. Orle, můj ty orle,
orle, můj ty orle,
kde só husy moje,
kde só husy moje?

7. Běžely huličkú,
běžely huličkú
na čistú vodičku,
na čistú vodičku.

8. Ó, haj, haj, husičky,
ó, haj, haj, husičky,
nekalte vodičky,
nekalte vodičky.

9. Přijede syneček,
přijede syneček
napájať koníčky,
napájať koníčky.

10. My ju nekalíme,
my ju nekalíme,
enom ju pijeme,
enom ju pijeme.

89. Me vojáci, me zme chlapci

Prusinovice

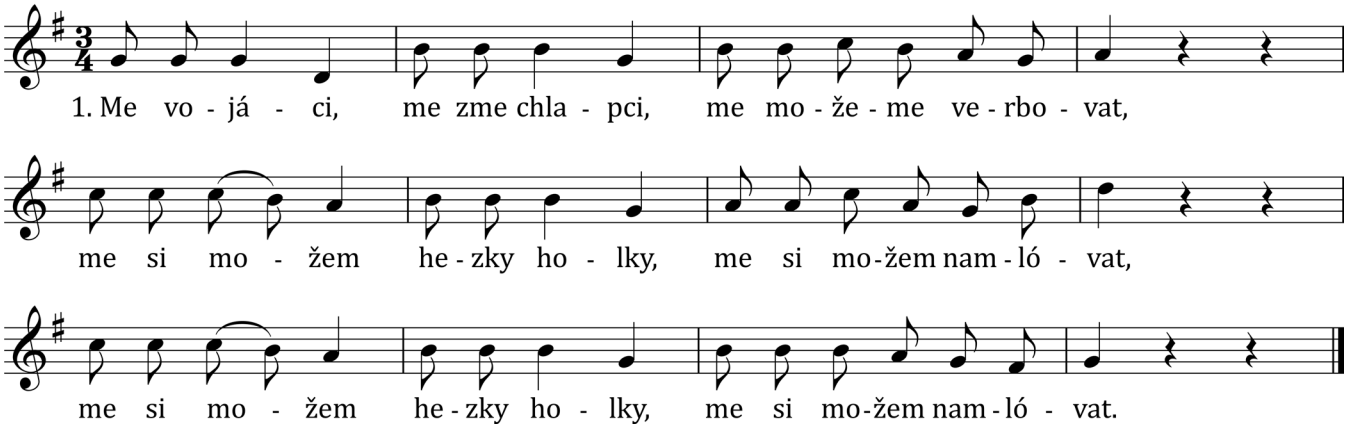

1. Me vojáci, me zme chlapci,
   me možeme verbovat,
   me si možem hezky holky,
   me si možem namlóvat,
   me si možem hezky holky,
   me si možem namlóvat.

2. Houby, holka, ne vojáka,
   houby, holka, dostaneš,
   voják mosí maširovat
   a te doma zůstaneš,
   voják mosí maširovat
   a te doma zůstaneš.

90. Ráda piju, ráda jím

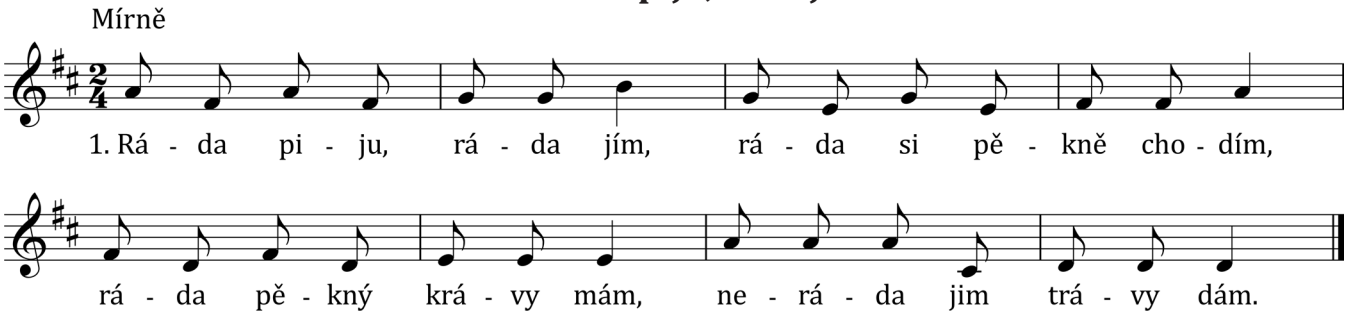

1. Ráda piju, ráda jím,
ráda si pěkně chodím,
ráda pěkný krávy mám,
neráda jim trávy dám.

2. Ráda přadu, ráda len,
které teče z bečky ven,
přadu pěkně teňučko,
až je v bečce malučko.

3. Kukuřice střapatá,
pěkná cerka bohatá,
šak lepší je chudobná,
co je k práci šikovná.

91. Vezeme peřiny, vezeme prachový

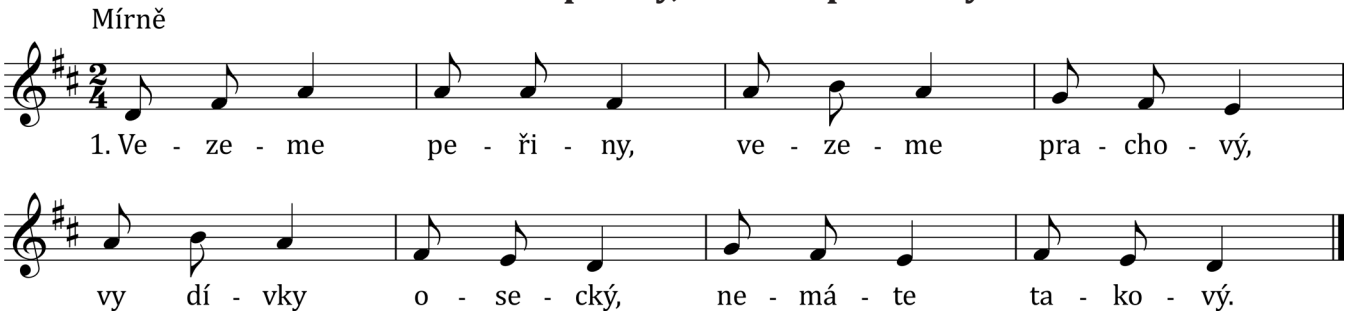

1. Vezeme peřiny,
vezeme prachový,
vy dívky osecký,
nemáte takový.

2. Vezeme peřiny,
vezem pergálový,
chysté nám, ženichu,
na ně lože nový.

3. Vezeme peřiny,
vezeme aj duchnu,
chysté nám, ženichu,
na ně piva putnu.

92. Aj, cos udělał, Janošku

Rajnochovice

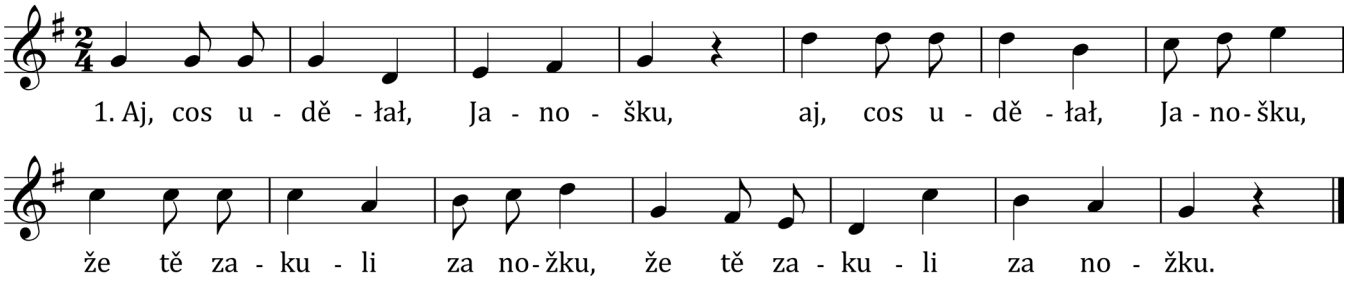

1. Aj, cos udělał, Janošku,
   aj, cos udělał, Janošku,
   že tě zakuli za nožku,
   že tě zakuli za nožku.

2. Neudělał sem nic złého,
   neudělał sem nic złého,
   zabił sem srnca jedného,
   zabił sem srnca jedného.

3. Nebył to srnec, była łaň,
   nebył to srnec, była łaň
   a už mě vedú, nevím kam,
   a už mě vedú, nevím kam.

4. Vzkažte tam mojí mateři,
   vzkažte tam mojí mateři,
   ať mě nečeká k večeři,
   ať mě nečeká k večeři.

5. A zítra také k snídani,
   a zítra také k snídani,
   už mě fortáši odvédli,
   už mě fortáši odvédli.

6. Až já se domu navrátím,
   až já se domu navrátím,
   šak já tym hejným zaplatím,
   šak já tym hejným zaplatím.

7. Vrazím jim kulku do řiti,
   vrazím jim kulku do řiti,
   budú chudáci do smrti,
   budú chudáci do smrti.

* *Píseň je sběratelem doplněna poznámkou „pytlácká“.*

93. Letěla bílá hus

Bojanovice

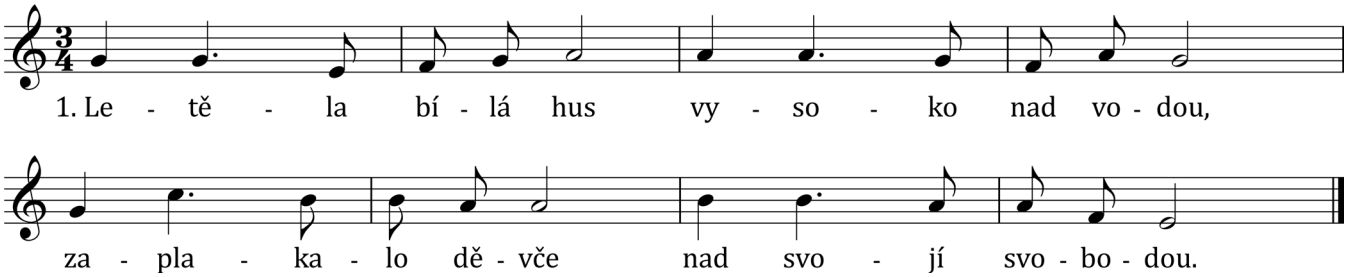

1. Letěla bílá hus
vysoko nad vodou,
zaplakalo děvče
nad svojí svobodou.

2. Sama jsem nerada,
že vojna nastala,
milého mně vzali,
zůstala jsem sama.

3. Zůstala jsem sama
jak na moři sláma,
jak jasný měsíček
mezi hvězdičkama.

4. Mladost, moje mladost,
jak sem tě ztratila,
jako bych kamenem
do vody hodila.

5. Spíše se ten kámen
ve vodě obrátí,
ale moje mladost,
ta se již nevrátí.

94. Za našó zahradó, je tam hlubočina

Pačlavice

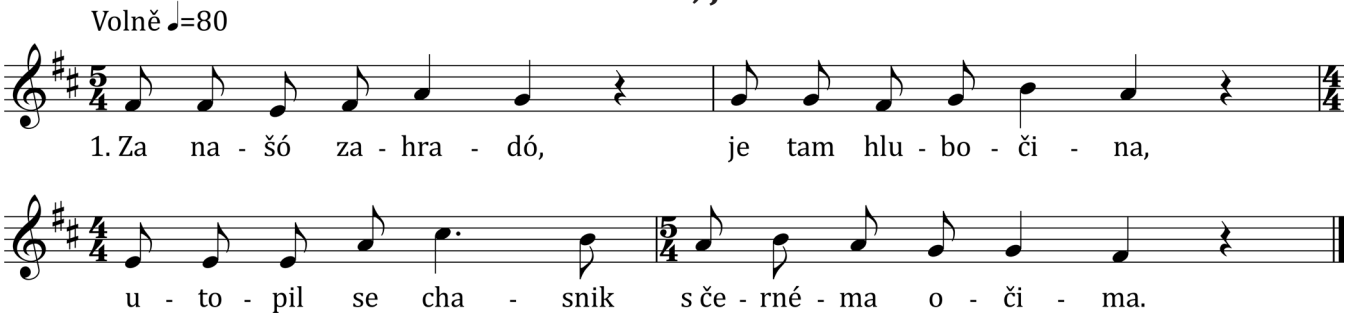

1. Za našó zahradó, je tam hlubočina,
utopil se chasnik s černéma očima.

2. Košelenka bilá na břehu ležela,
snaď ses, milé, kópal, dyž byla neděla.

3. Já sem se nekópal, já sem koně brodil,
snaď mě milé Pámbu do voděnky hodil.

4. Chudobná dívčina proboha prosila,
vem si mě, synečku, abych neslóžila.

5. Já si tě neveznu, nedajó mně* naši,
že se má rodina vysoko vynáši.

6. Vysoko vynáši, široko se nese,
chudobná děvečka pro mě nehodi se.

* *nedovolí mi*

95. Okolo Rusavy chodník ušlapaný

Rusava

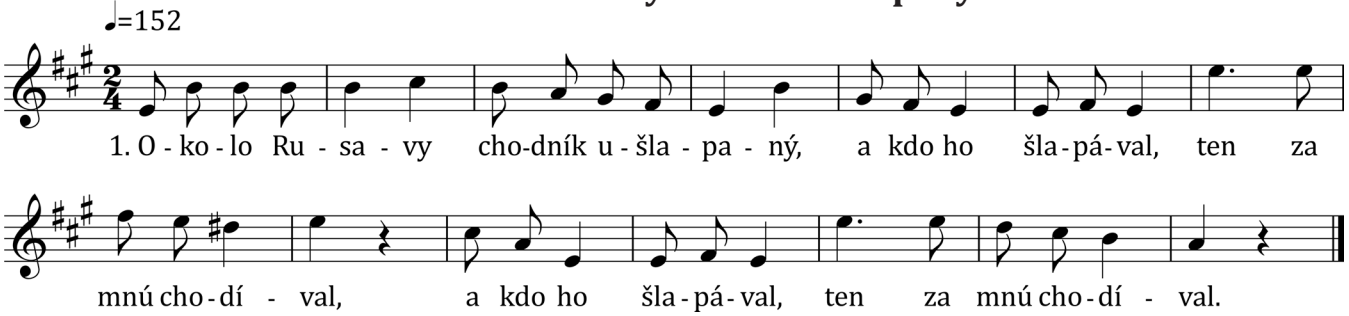

1. Okolo Rusavy
chodník ušlapaný,
a kdo ho šlapával,
ten za mnú chodíval,
a kdo ho šlapával,
ten za mnú chodíval.

2. Chodíval, chodíval,
už chodit nebude,
už bude chodníček
šlapávati jinde,
už bude chodníček
šlapávati jinde.

3. Ušila sem já mu
košulenku tenkú,
aby on si zpomněl
na svoju milenku,
aby on si zpomněl
na svoju milenku.

4. Vyšívala sem ju
niťami zlatými,
pokropila jsem ju
suzami vřelými,
pokropila jsem ju
suzami vřelými.

5. Vyšila sem na ní
lísteček zelený,
aby on si zpomněl,
že byl můj jediný,
aby on si zpomněl,
že byl můj jediný.

6. Vyšila sem na ní
kvíteček červený,
aby věděl, že byl
moje potěšení,
aby věděl, že byl
moje potěšení.

7. Konvalinku bílú
a pomněnku modrú,
aby on si zpomněl,
že měl milú věrnú,
aby on si zpomněl,
že měl milú věrnú.

8. Hore přes Rusavu
široká cestička,
co na ní narůstá
zelená travička,
co na ní narůstá
zelená travička.

9. Nešla sem ja po ní,
jen jednúc jedenkráť,
uviděla sem tam
milého s jinú stáť,
uviděla sem tam
milého s jinú stáť.

10. Oni spolu stáli,
ticho rozmlúvali,
jak by mně to, smutnej,
tak na truc dělali,
jak by mně to, smutnej,
tak na truc dělali.

96. Přes Javorníčky štyry chodníčky

Rusava

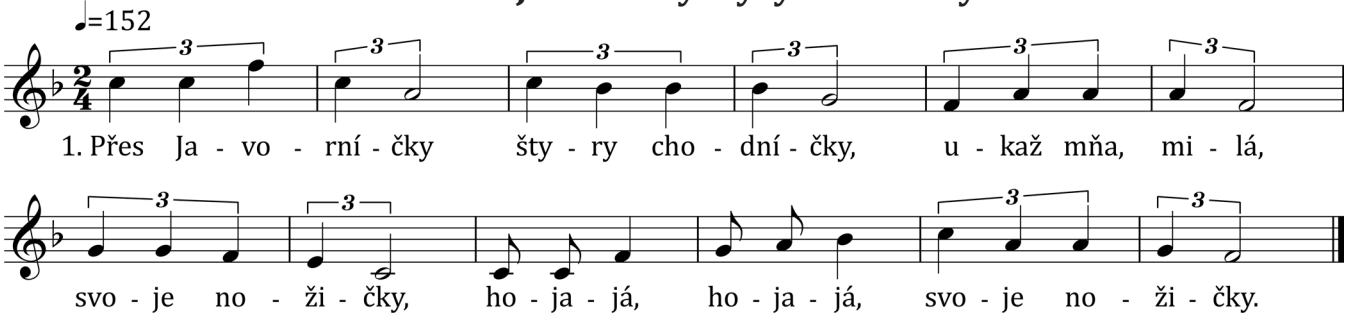

1. Přes Javorníčky
štyry chodníčky,
ukaž mňa, milá,
svoje nožičky,
hojajá, hojajá,
svoje nožičky.

2. Neukážu jich,
byla bych hlúpá.
Ale, má milá,
nebuď tak skúpá,
hojajá, hojajá,
nebuď tak skúpá.

3. Neukážu jich,
byla bych blázen,
třeba bys ty mňa
povalil na zem,
hojajá, hojajá,
povalil na zem.

4. Ach, poval, poval,
pomožeš státi,
červené pentle
zavazovati,
hojajá, hojajá,
zavazovati.

5. Tys mňa sluboval,
že si mňa vezmeš,
až na kopečku
žitečko zežneš,
hojajá, hojajá,
žitečko zežneš.

6. Užs na kopečku
žitečko zežal,
a ešče sis mňa,
synečku, nevzal,
hojajá, hojajá,
synečku, nevzal.

97. Když sem já šel kole fáry

Počenice

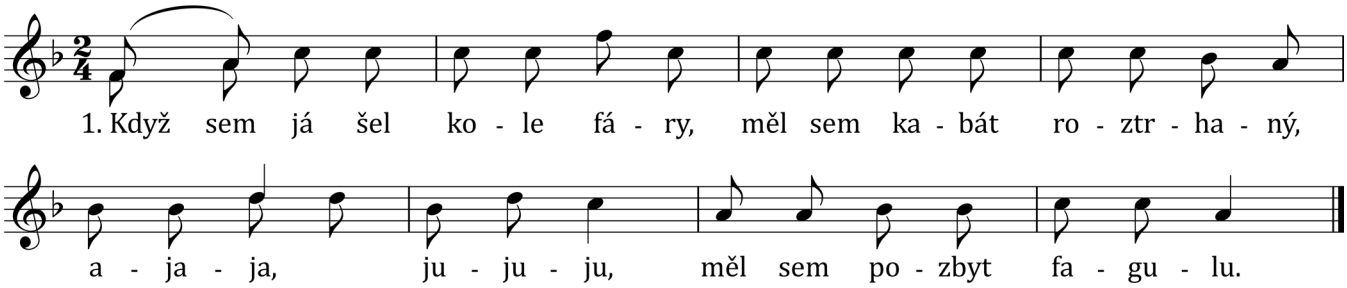

1. Když sem já šel kole fáry,
měl sem kabát roztrhaný,
ajaja, jujuju,
měl sem pozbyt fagulu.

2. Naša Kača decky brkce,
že ju žádný sedlák nechce.
A ja nechcu sedláka,
já chcu jenom vojáka.

3. Sedlák má koženice,
boty má jak vepřovice,
na hlavě má moždíř,
postaví se jak róbíř.

98. Dež sme přejížděle k město Josefštóto

Prusinovice

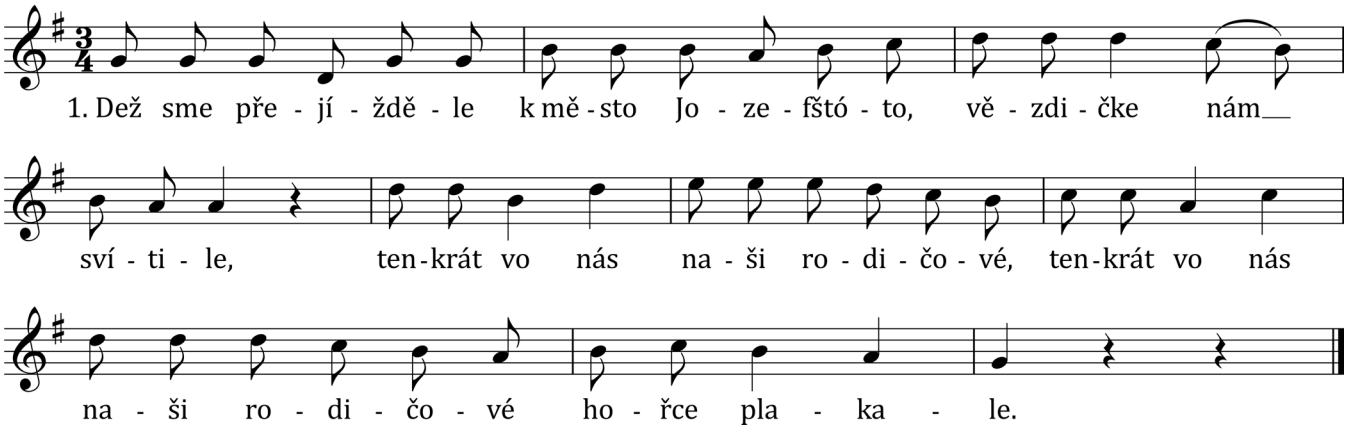

1. Dež sme přejížděle
k město Jozefštóto*,
vězdičke nám svítile,
tenkrát vo nás naši rodičové,
tenkrát vo nás naši rodičové
hořce plakale.

2. Neplačte, rodiče,
nermuťte svy srdce,
protože so já voják,
dá nám Pámbu ščasny navrácení,
dá nám Pámbu ščasny navrácení
za vosum let zas.

* *Josefstadt – historické pevnostní město dnes nesoucí název Josefov.*

99. Na mši svatou zvonijou

Roštění

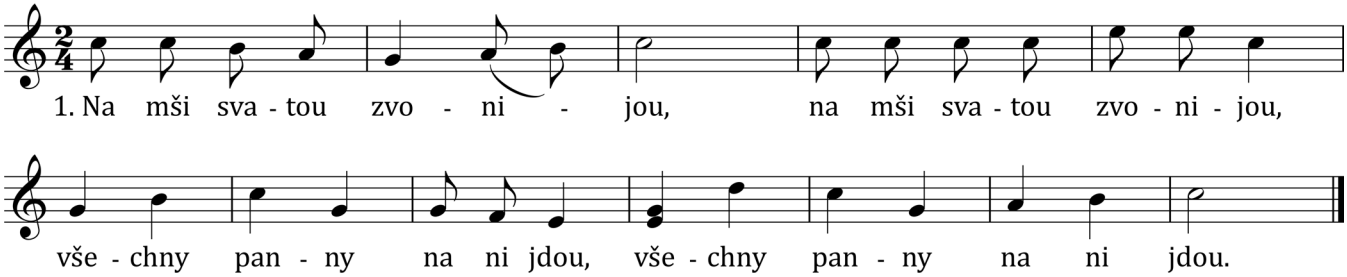

1. Na mši svatou zvonijou,
   na mši svatou zvonijou,
   všechny panny na ni jdou,
   všechny panny na ni jdou.

2. Jen ta jedna, ta nešla,
   jen ta jedna, ta nešla,
   ta tu doma zůstala,
   ta tu doma zůstala.

3. Přišel za ní kníže pán,
   přišel za ní kníže pán,
   podala mu vody džbán,
   podala mu vody džbán.

4. Sedni, milá, na můj kůň,
   sedni, milá, na můj kůň,
   pojedeme na můj dvůr,
   pojedeme na můj dvůr.

5. Když ke dvoru přijeli,
   když ke dvoru přijeli,
   vrata se otevřely,
   vrata se otevřely.

6. Co to tělo dělalo,
   co to tělo dělalo,
   že se až sem dostalo,
   že se až sem dostalo.

7. Nechtělo se modliti,
   nechtělo se modliti
   ani na mši choditi,
   ani na mši choditi.

100. Ó světe, ó světe, ty panuješ

Troubky

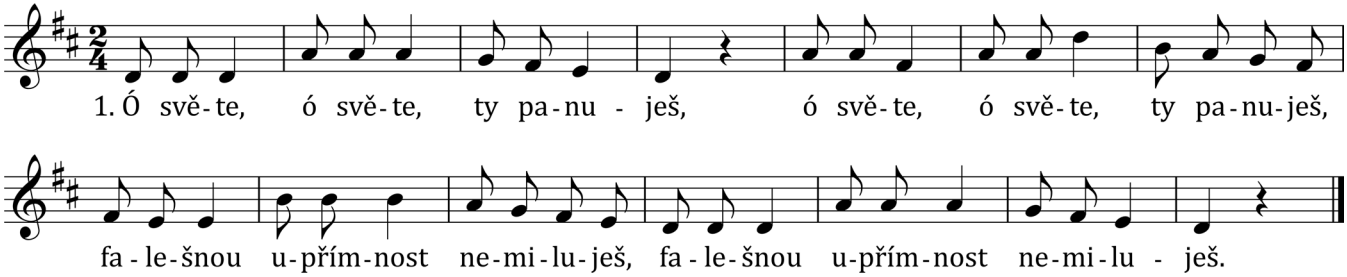

1. Ó světe, ó světe, ty panuješ,
   ó světe, ó světe, ty panuješ,
   falešnou upřímnost nemiluješ,
   falešnou upřímnost nemiluješ.

2. Počal jsem milovat holku jinou,
   počal jsem milovat holku jinou,
   po straně šablenku ocelovou,
   po straně šablenku ocelovou.

3. Po straně šablenka ocelová,
   po straně šablenka ocelová,
   což je má panenka uplakaná,
   což je má panenka uplakaná.

4. Neplač, nenařiké, pravím já tě,
   neplač, nenařiké, pravím já tě,
   až já z vojny přindu, veznu si tě,
   až já z vojny přindu, veznu si tě.

101. Dyž sem já šel do Krakova*

Rusava

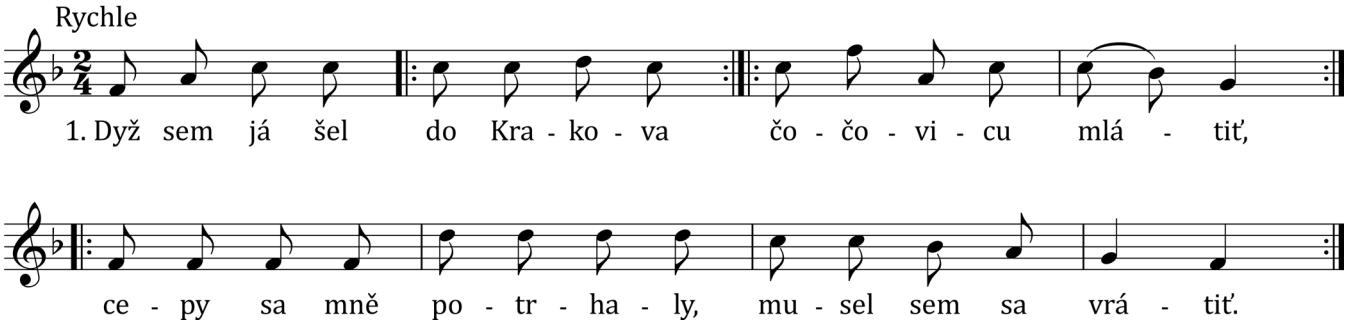

1. Dyž sem já šel |: do Krakova :|
|: čočovicu mlátiť, :|
|: cepy sa mně potrhaly,
musel sem sa vrátiť. :|

* *tanec krakovják*

102. Šel zahradník do zahrady

Bojanovice

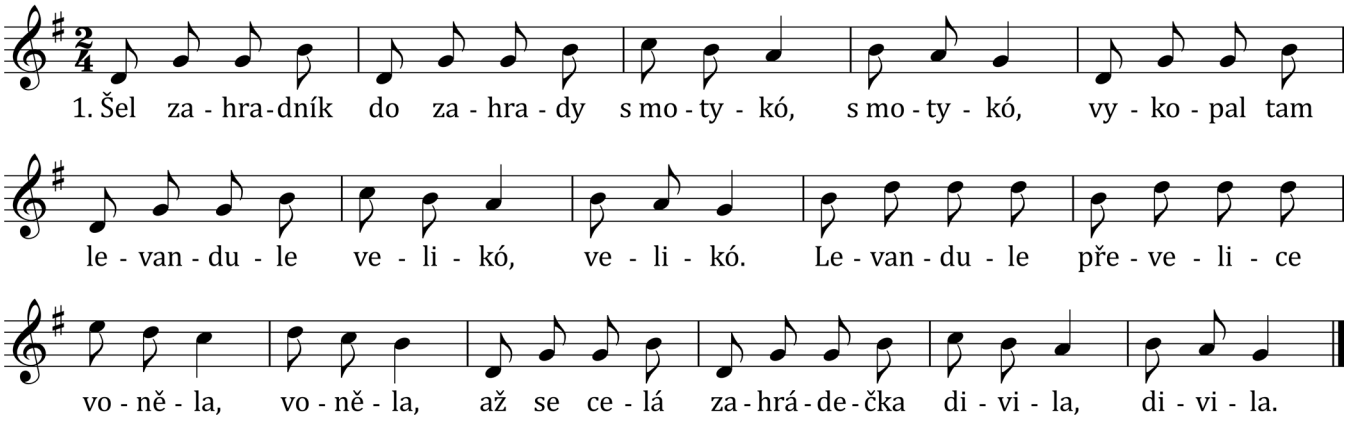

1. Šel zahradník do zahrady s motykó, s motykó,
vykopal tam levandule velikó, velikó.
Levandule převelice voněla, voněla,
až se celá zahrádečka divila, divila.

103. Vyjel do pole, střelil z pistole

Rajnochovice

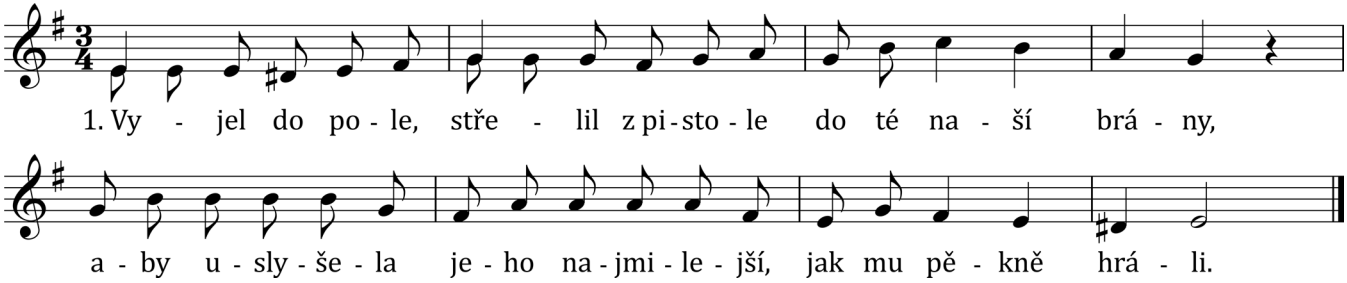

1. Vyjel do pole,
střelil z pistole
do té naší brány,
aby uslyšela
jeho najmilejší,
jak mu pěkně hráli.

2. A jak uslyšela,
hlasem zavolala,
poď sem, můj synečku,
aby tady bylo
na tisíce lidu,
já ti dám voničku.

3. Voničku mu dala,
voničku mu dala,
vršek utrhala,
možeš, synku, věděť,
možeš, synku, věděť,
že je láska malá.

104. Budeme vám povídati

Troubky

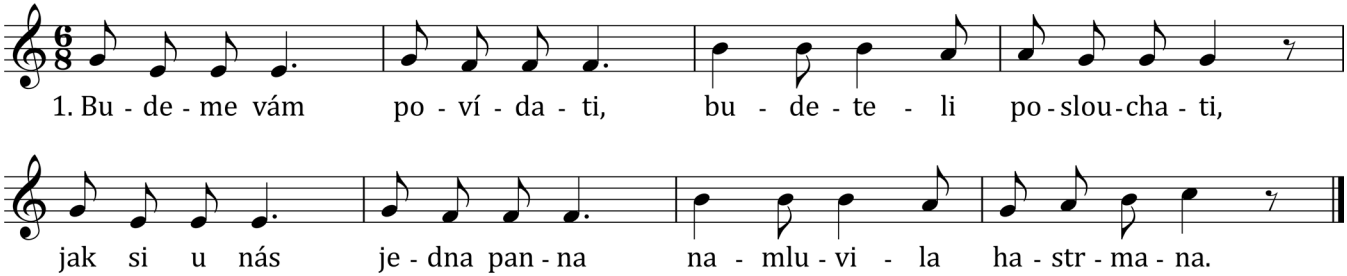

1. Budeme vám povídati,
   budete-li poslouchati,
   jak si u nás jedna panna
   namluvila hastramana.

2. Šla k muzice přes jednu hráz,
   svítil měsíc, byl pěkný čas:
   Kdybych měla hastrmana,
   ráda bych s ním tancovala.

3. Myslivec byl na čekání,
   slyšel její naříkání,
   ohlídl se, vyskočil ven,
   udělal se hastrmanem.

4. A ty milý hastrmane,
   jak to spolem uděláme,
   ty nemůžeš na suchu být,
   já nemožu ve vodě žít.

105. Jedna, dvě, bijó mě

Skaštice

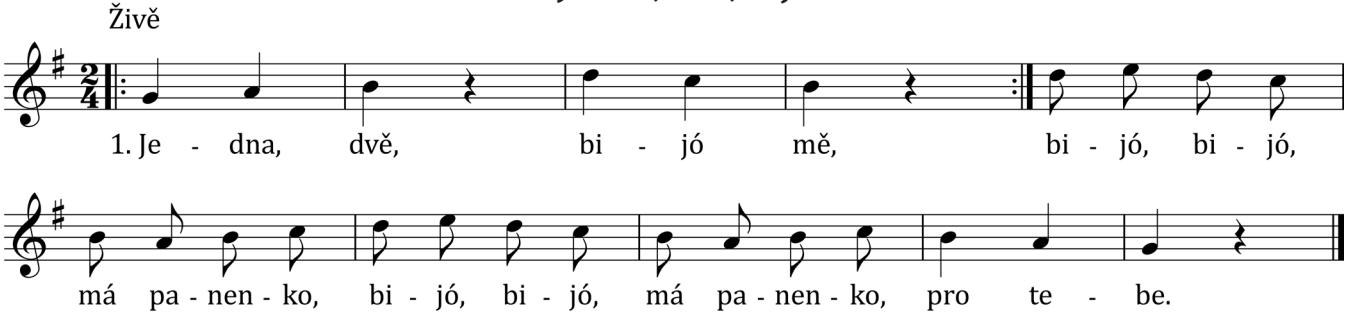

1. |: Jedna, dvě,
   bijó mě, :|
   bijó, bijó, má panenko,
   bijó, bijó, má panenko,
   pro tebe.

106. Ten hosténské kostelíček

Holešov

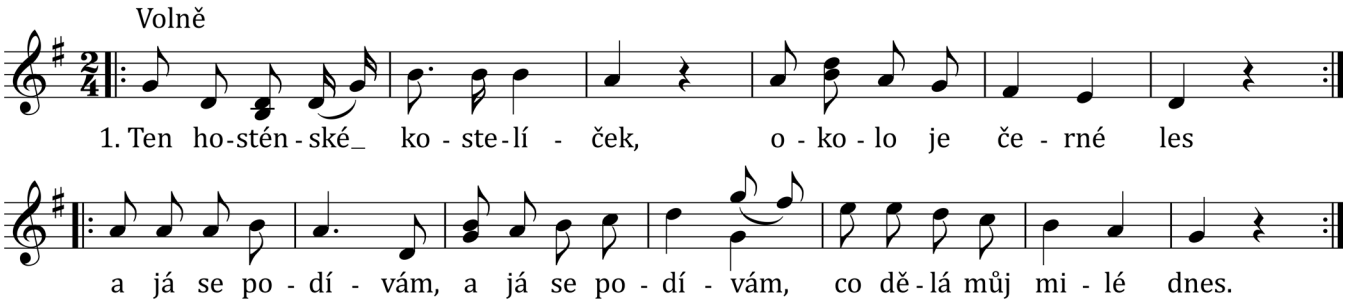

1. |: Ten hosténské kostelíček,
okolo je černé les :|
|: a já se podívám,
a já se podívám,
co dělá můj milé dnes. :|

2. |: A on jede, on si jede
na svém vraném koníčku :|
|: a on si připíná,
a on si připíná
na levé bok šavličku. :|

3. |: A dyž on si šablu připjal,
postavil se před náš dům :|
|: a tam se zatočil
a tam si zavéskal,
až pod ním zařehtal kůň. :|

107. Raubčíček skoro stane

Rusava

Mírně

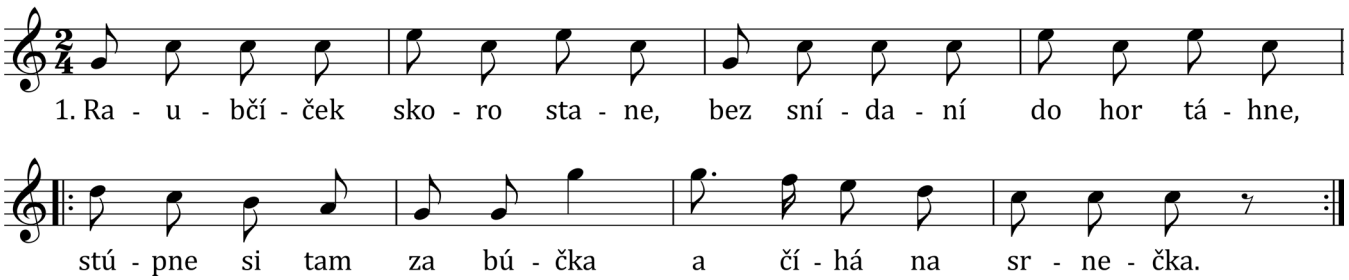

1. Raubčíček skoro stane,
bez snídaní do hor táhne,
|: stúpne si tam za búčka
a číhá na srnečka. :|

2. Srneček sa z húštin bere,
raubčíček po něm pere
|: a srneček dup, dup, dup,
raubčíček puk, puk puk. :|

3. Vdávalo sa trdlo, trdlo,
bralo sobě motovidlo
|: a struhalko plakalo,
že sa trdlo vdávalo. :|

4. Není možná vypověděť,
jak je s milým dobře ležeť
|: na lavici u kamen,
oděja sa županem. :|

108. Těžko jste mě, máti má

Sulimov

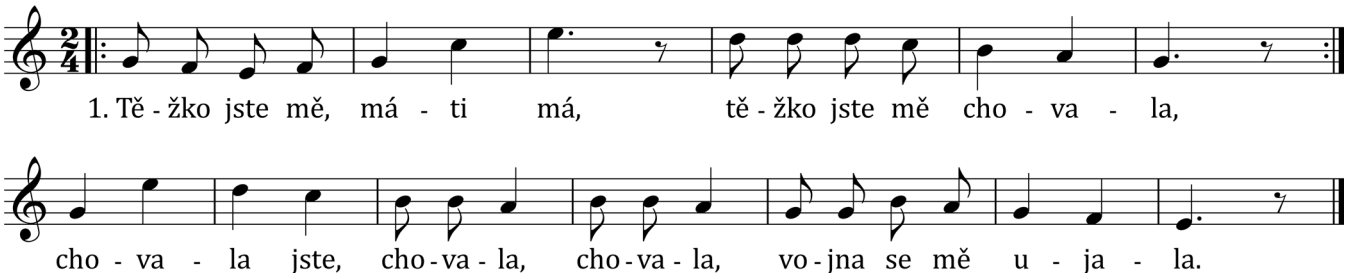

1. |: Těžko jste mě, máti má,
těžko jste mě chovala, :|
chovala jste, chovala, chovala,
vojna se mě ujala.

2. |: Ujali se mě páni,
na vojnu mě sebrali, :|
na tu vojnu dalekou, širokou,
mám opustit milku svou.

3. |: Až já budu v klidu stát,
přijď se na mě podívat, :|
přijď se na mě, milko má, milko má,
přijď se na mě podívat.

4. |: Milá se šla dívati,
nemohla mě poznati, :|
až jsem na ni zavolal, zavolal,
bílým šátkem zamával.

5. |: Tu máš, milá, šáteček,
zakrvácený všecek, :|
pro tebe jsem bojoval, bojoval,
bych tě za ženu dostal.

109. Aj, túlali sa mládenci

Rusava

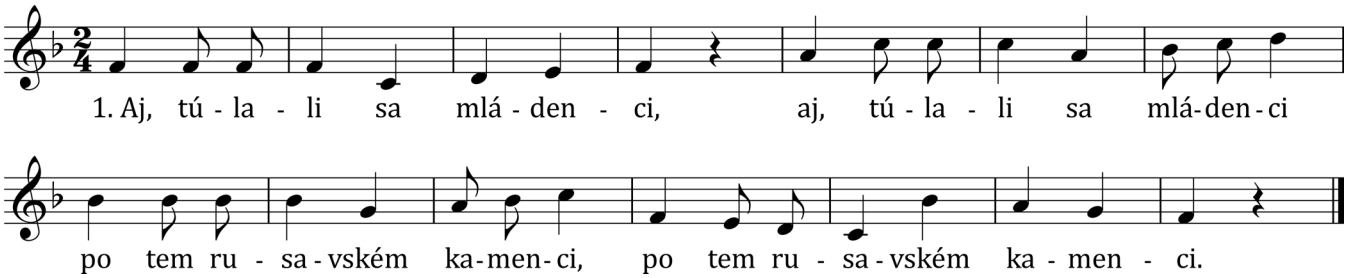

1. Aj, túlali sa mládenci,
aj, túlali sa mládenci
po tem rusavském kamenci,
po tem rusavském kamenci.

2. Aj, túlali sa, túlali,
aj, túlali sa, túlali,
až sa k Pánečkom* dostali,
až sa k Pánečkom dostali.

3. Posedajte si, mládenci,
posedajte si, mládenci,
na tejto bíléj stolici,
na tejto bíléj stolici.

4. A my sedati nebudem,
a my sedati nebudem,
vezňa Marínku, pojedem,
vezňa Marínku, pojedem.

5. Aj, mama křičí tetete,
aj, mama křičí tetete,
kde mně Marínku vezete,
kde mně Marínku vezete.

6. Aj, nedaleko přes cestu,
aj, nedaleko přes cestu
vezem k Ozífkom* nevěstu,
vezem k Ozífkom nevěstu.

* *příjmení*

110. Vandrovalo děvče od potoka k řece

Troubky

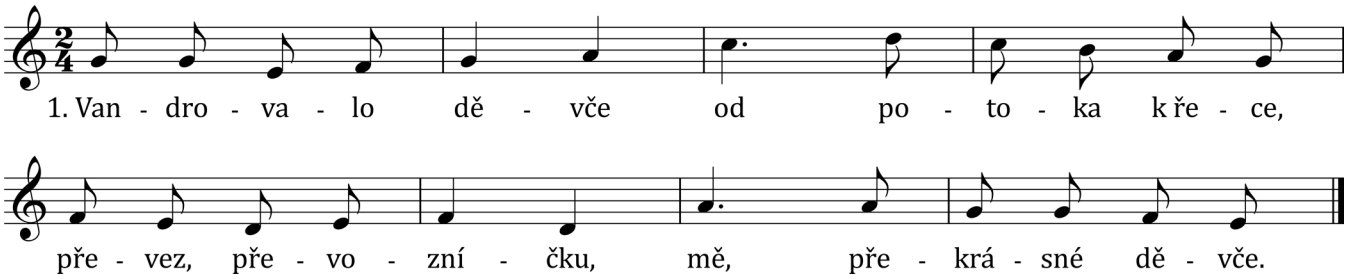

1. Vandrovalo děvče
od potoka k řece,
převez, převozníčku,
mě, překrásné děvče.

2. Já tě nepřevezu,
dokuď mně neslíbíš,
že ty si mě vezmeš
a mně nepřislíbíš.

3. Než bych ti slíbila,
rač nazpátek pudu,
tebe, převozníčku,
prosit se nebudu.

4. Natrhala klasu,
přivázala k pásu,
taky sem neznala
tó věrovskó chasu.

111. Když sem šel včera po rynku

Bojanovice

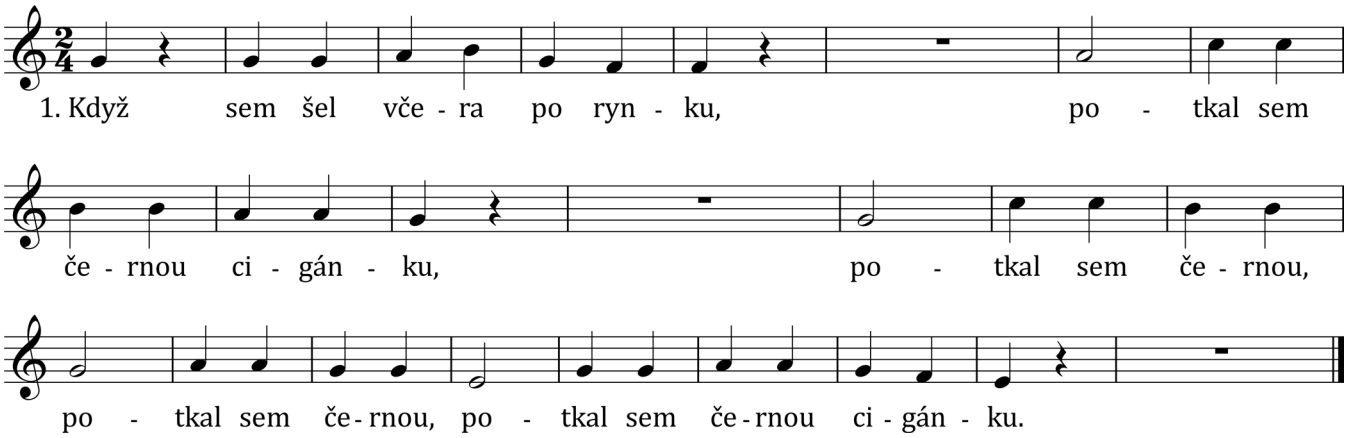

1. Když sem šel včera po rynku,
potkal sem černou cigánku,
potkal sem černou,
potkal sem černou,
potkal sem černou cigánku.

2. Pověz mně, cigánko černá,
kerá panna je poctivá,
kerá panna je,
kerá panna je,
kerá panna je poctivá.

3. Kerá panna je poctivá,
tá se mládencům vyhýbá,
tá se mládencům,
tá se mládencům,
tá se mládencům vyhýbá.

4. A když se vyhnout nemůže,
rozčervená se jak růže,
rozčervená se,
rozčervená se,
rozčervená se jak růže.

5. Červená, modrá fiala,
kdes ji, má milá, trhala,
kdes ji, má milá,
kdes ji, má milá,
kdes ji, má milá, trhala.

6. Trhala sem ji v zahrádce,
zabolelo mě mé srdce,
zabolelo mě,
zabolelo mě,
zabolelo mě mé srdce.

7. Proč by tě srdce bolelo,
když máš už hocha jiného,
když máš už hocha,
když máš už hocha,
když máš už hocha jiného.

8. Zelené, bílé ořeší,
a kdo mé srdce potěší,
a kdo mé srdce,
a kdo mé srdce,
a kdo mé srdce potěší.

9. Zarmótit může ledakdo,
potěšit nemá málokdo,
potěšit nemá,
potěšit nemá,
potěšit nemá málokdo.

112. V Olomouci, tam bubnují

Troubky

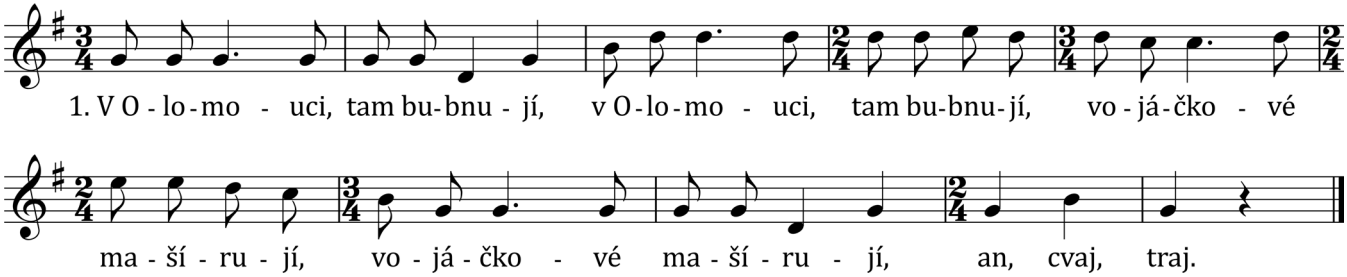

1. V Olomouci, tam bubnují,
   v Olomouci, tam bubnují,
   vojáčkové mašírují,
   vojáčkové mašírují,
   an, cvaj, traj.*

2. Já bych také mašíroval,
   já bych také mašíroval,
   kdyby mně kdo koňa sedlal,
   kdyby mně kdo koňa sedlal,
   an, cvaj, traj.

3. Starší sestra to slyšela,
   starší sestra to slyšela,
   hned mu koňa osedlala,
   hned mu koňa osedlala,
   an, cvaj, traj.

4. Jeď, bratříčku, jeď do boje,
   jeď, bratříčku, jeď do boje,
   pro vlast složit kosti svoje,
   pro vlast složit kosti svoje,
   an, cvaj, traj.

5. Jeneráli z vojny jedou,
   jeneráli z vojny jedou,
   mého bratra již nevezou,
   mého bratra již nevezou,
   an, cvaj, traj.

6. Aj, vy páni jeneráli,
   aj, vy páni jeneráli,
   kde jste mého bratra dali,
   kde jste mého bratra dali,
   an, cvaj, traj.

7. On tam leží v širém poli,
   on tam leží v širém poli,
   má hlavičku ve dvě půli,
   má hlavičku ve dvě půli,
   an, cvaj, traj.

8. Vraný kůň stojí u něho,
   vraný kůň stojí u něho,
   hrabe nožkou, lituje ho,
   hrabe nožkou, lituje ho,
   an, cvaj, traj.

* *raz, dva, tři (z něm. ein, zwei, drei)*

113. Vez mě, koníčku, vez

Kvasice

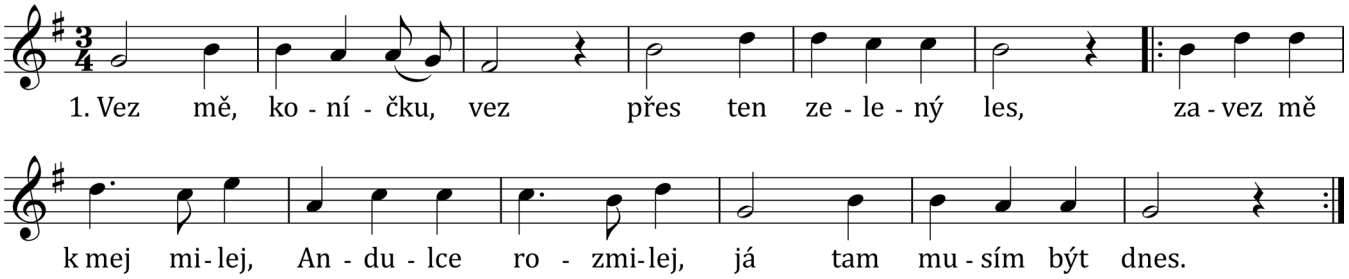

1. Vez mě, koníčku, vez
přes ten zelený les,
|: zavez mě k mej milej,
Andulce rozmilej,
já tam musím být dnes. :|

2. Vez mě, koníčku, dál
přes ten zelený háj,
|: zavez mě k mej milej,
Andulce rozmilej,
já tam povečeřám. :|

3. Já su sedláčků syn,
já na vojnu musím,
|: ta moje matička
prosila tatíčka,
aby on za mě jel. :|

114. Na tem tučapským poľi

Tučapy

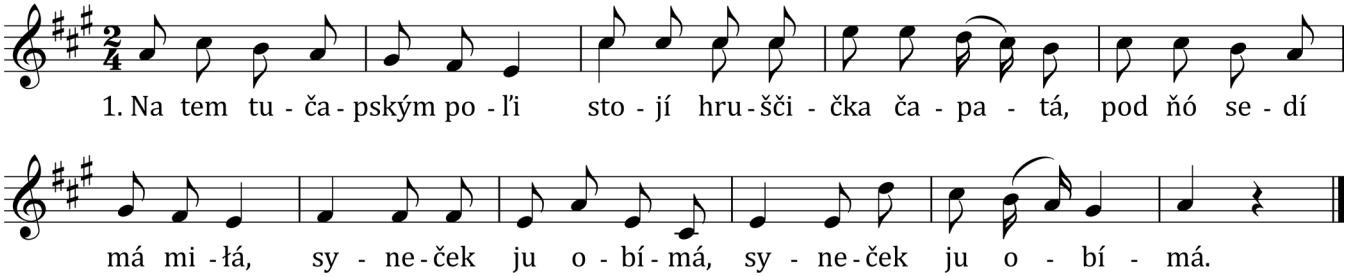

1. Na tem tučapským poľi
stojí hruščička čapatá,
pod ňó sedí má miłá,
syneček ju obímá,
syneček ju obímá.

2. A tak se obímaľi,
až tam sebe okłamaľi
a pro veľikó łásku
tam obá dvá zaspaľi,
tam obá dvá zaspaľi.

3. Zaspał, syneček, zaspał,
aj, na modrým fěrtušku
a děvečka zaspała,
aj, na červeným ľíčku,
aj, na červeným ľíčku.

4. Stávé, má miłá, stávé,
dyť ešče máš krávy dójiť,
než ty krávy podójíš,
pastéř ti je uhóní,
pastéř ti je uhóní.

5. A nač bych já stávała,
dyž sem se nevyspała,
ja, dyž tebe miłuje
přes poľe jiná panna,
přes poľe jiná panna.

6. Ja, miłuje, miłuje,
máš ty k ní větší łásku,
nechodívé, synečku,
přes poľe na procházku,
přes poľe na procházku.

115. Už jedenkrát ten čas přišel

Pačlavice

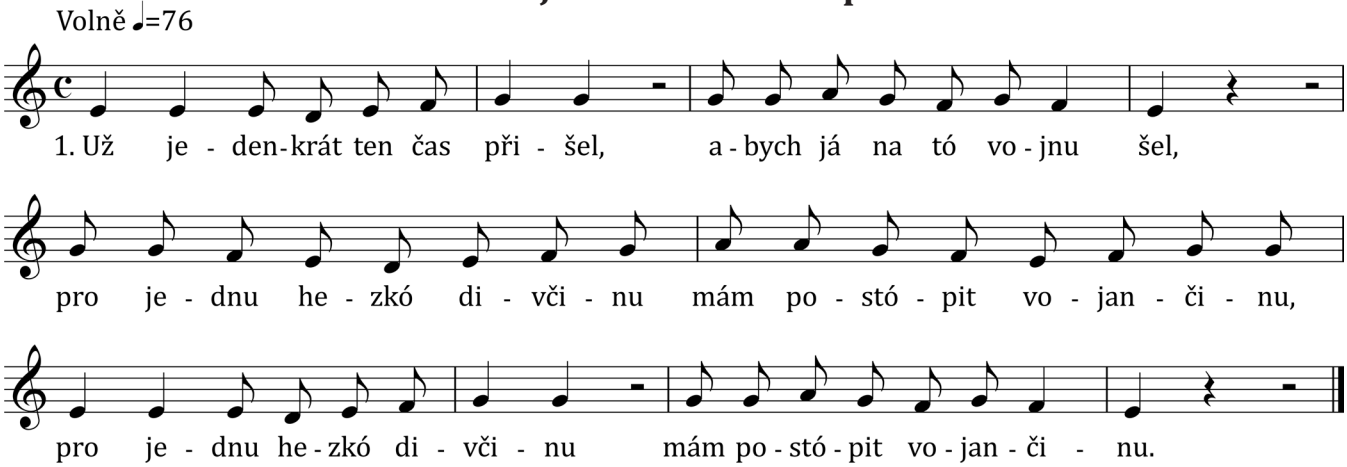

1. Už jedenkrát ten čas přišel,
   abych já na tó vojnu šel,
   pro jednu hezkó divčinu
   mám postópit vojančinu,
   pro jednu hezkó divčinu
   mám postópit vojančinu.

2. Rodičové nařikajó,
   že hodnyho syna majó,
   že pro korunu cisařskó
   mám opustit zem moravskó,
   že pro korunu cisařskó
   mám opustit zem moravskó.

3. Aj, vy páni jeneráli,
   kde ste myho syna dali?
   Šak my zme ho nepropili
   ani v karty neprohráli,
   šak my zme ho nepropili
   ani v karty neprohráli.

4. Váš syneček leží v poli,
   hlavěnku má na dvě půli,
   vrané kuň stoji u něho,
   šabla leží vedle něho,
   vrané kuň stoji u něho,
   šabla leží vedle něho.

116. V dóbravině, v hustým lese

Osíčko

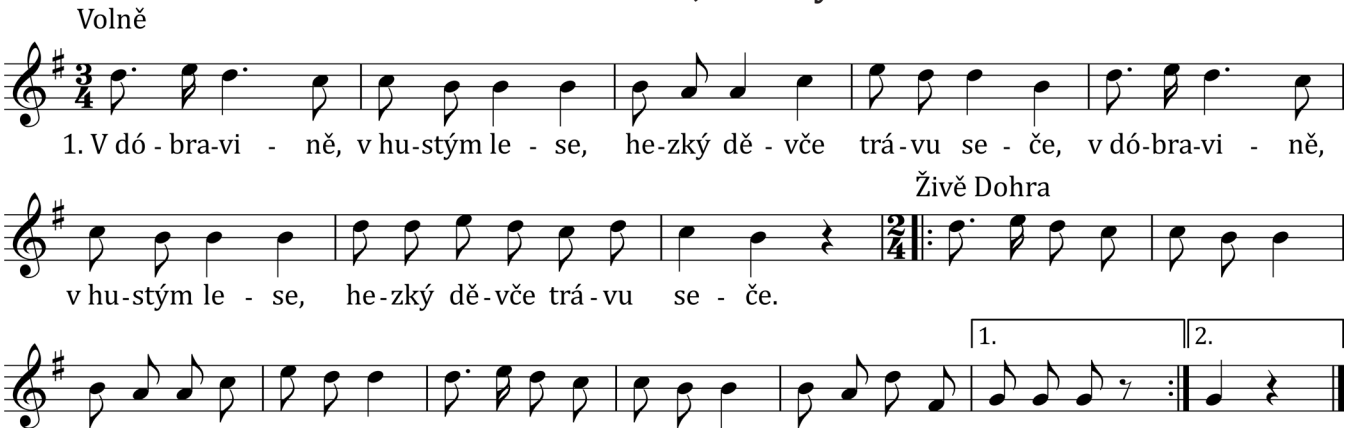

1. |: V dóbravině, v hustým lese,
hezký děvče trávu seče. :|

2. |: Jak nažala, navázala,
přežalostně zaplakala. :|

3. |: Přišel za ní mysliveček,
polesnýho mládeneček. :|

4. |: Kdo ti kázal trávu žíti,
ty tu mosíš zahynouti. :|

5. |: Než já bych tu státi měla,
rač bych třikrát zavolala. :|

6. |: Volej třikrát neb štyrykrát,
neozve se ti ani pták. :|

7. |: Jak ponejprv zavolala,
dóbrava se rozléhala. :|

8. |: Mladší bratr to uslyšel,
staršímu to vypověděl. :|

9. |: Naše sestra v lese volá,
ona se tam dobře nemá. :|

10. |: Tu hned osedlal koníčka
a pospíchal do hájíčka. :|

11. |: Zastópil tam myslivečka,
polesnýho mládenečka. :|

12. |: Ptám se já tě, myslivečku,
viděl-li si mou sestřičku. :|

13. |: Zastřelil sem holubičku,
co seděla v okýnečku. :|

14. |: V okýnečku zpívávala
a šohajům spať nedala. :|

15. |: To nebyla holubička,
to byla moja sestřička. :|

16. |: Druhý panny v líně, zlatě,
má sestřička v hlíně, blatě. :|

117. Můj milý holúbku

Rusava

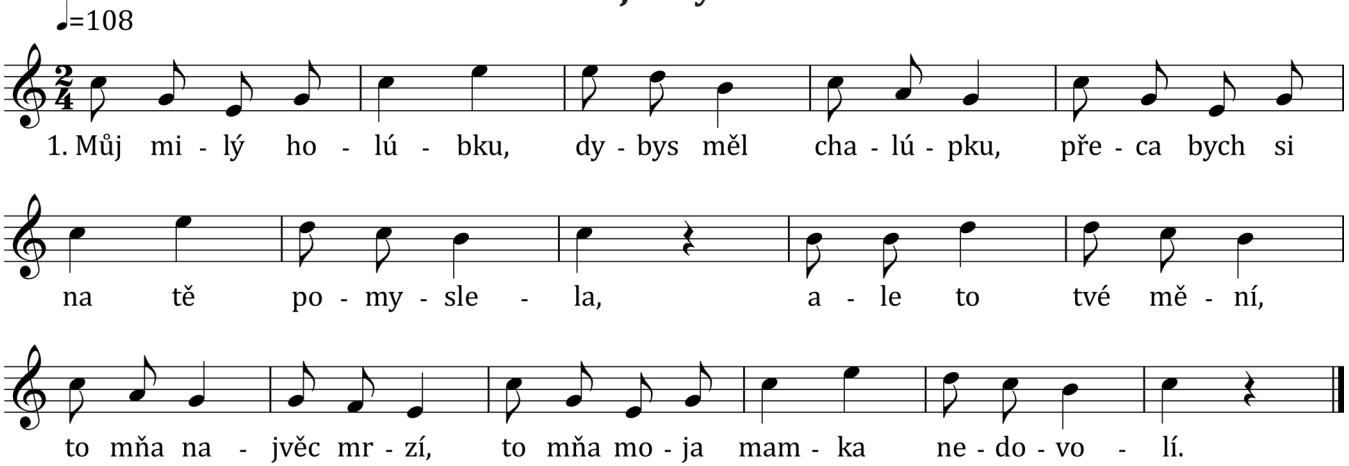

1. Můj milý holúbku,
dybys měl chalúpku,
přeca bych si na tě
pomyslela,
ale to tvé mění*,
to mňa najvěc mrzí,
to mňa moja mamka
nedovolí.

2. Proto sem ťa nechal,
že si tak ospalá,
proto sem ťa nechal,
že tuze spíš,
já sem k tobě přišel
a zas sem odešel,
dal sem ti hubičku,
ty nic nevíš.

* *jmění*

118. Debech já bél sedlákuj sen

Prusinovice

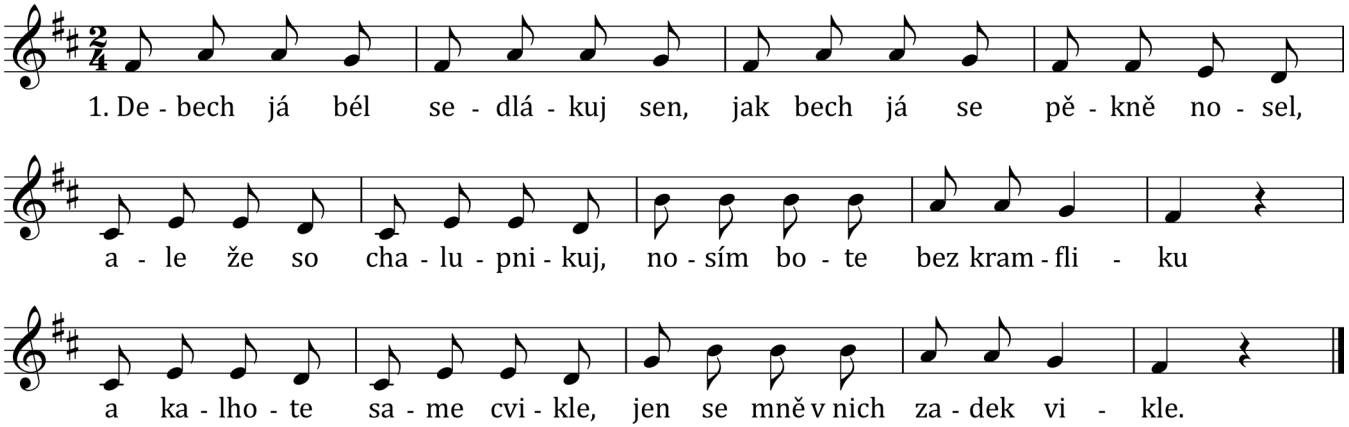

1. Dybych já bél sedlákuj sen*,
jak bech já se pěkně nosel,
ale že so chalupnikuj,
nosím bote bez kramfliku
a kalhote same cvikle,
jen se mně v nich zadek vikle.

* *syn*

119. Počkaj, postůj, ty malý pacholku

Rajnochovice

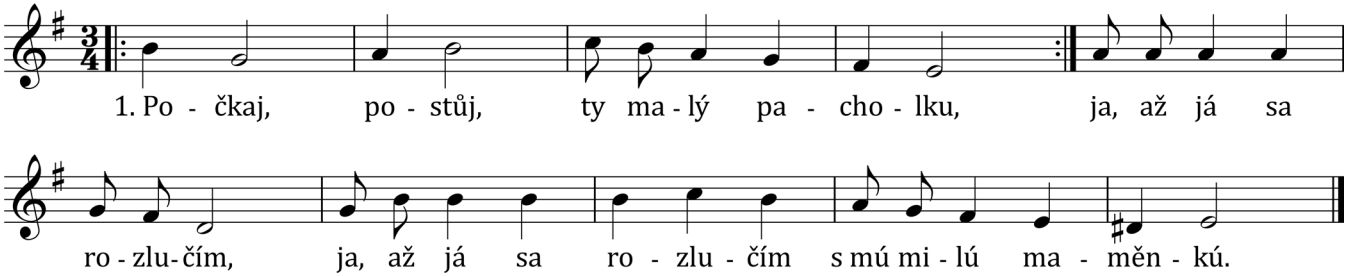

1. |: Počkaj, postůj,
ty malý pacholku, :|
ja, až já sa rozlučím,
ja, až já sa rozlučím
s mú milú maměnkú.

2. |: Sbohem buďte,
moja maměnečko, :|
co ste mě vychovali,
co ste mě vychovali,
zaplať vám Bůh všecko.

3. |: Počkaj, postoj,
nerochaj bičíčkem, :|
ja, až já sa rozlúčím,
ja, až já sa rozlúčím
s milým svým tatíčkem.

4. |: Sbohem buďte,
můj milý tatíčku, :|
už vám slúžiť nebudu,
už vám slúžiť nebudu,
mám inú matičku.

5. Počkaj, postoj,
nepoháňaj koní, :|
ja, mám tady sestřičku,
ja, mám tady sestřičku,
nechce sa mi od ní.

6. |: Počkaj, postoj
enom na chvílčičku, :|
ja, až já sa rozlúčím,
ja, až já sa rozlúčím
s bratrem, se sestřičkú.

7. |: Sbohem buďte,
moje kamarádky, :|
už mja od vás odvezú,
už mja od vás odvezú,
nepusťa mja zpátky.

8. |: Sbohem buďte,
rajnochovské kopce, :|
už vás šlapať nebudu,
už vás šlapať nebudu,
nech vás šlape, kdo chce.

120. Šił Pán Ježiš, šił do ráje

Pacetluky

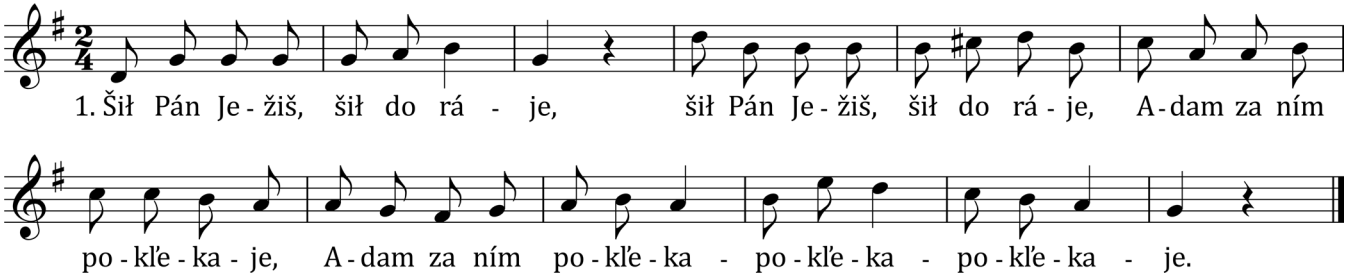

1. |: Šił* Pán Ježiš, šił do ráje, :|
   |: Adam za ním pokľekaje. :|

2. |: A dyž k ráji přicházeľi, :|
   |:řekł Pámbů Adamovi. :|

3. |: Všeho stromu požívéte, :|
   |: jen jedneho zanechéte. :|

4. |: Ten strom stójí prostřeď ráje, :|
   |: modrém kvítkem prokvétaje. :|

5. |: Ten strom stójí prostřeď ráje, :|
   |: zlý i dobrý znamenaje. :|

6. |: Uděłáł se ďábeł hadem, :|
   |: podved Evu i s Adamem. :|

7. |: Utrh jabko veľmi prudce, :|
   |: dáł ho Evě k její ruce. :|

8. |: Jez, Evičko, toto jabko, :|
   |: jak ono je velmi sładko. :|

9. |: Eva dała Adamovi :|
   |: jako svýmu manžełovi. :|

10. |: Jak to jabko okusiľi, :|
    |: hneď poznaľi, že zhřešiľi. :|

11. |: Jak to jabko okusiľi, :|
    |: hneď oba z ráje musiľi. :|

12. |: Dáł jím Pámbů rýč, motyčku, :|
    |: by šľi kopať na viničku. :|

13. |: Tu si kopte, tu si réte, :|
    |: tu si chleba vyděléte. :|

14. |: A tu ryľi, tu kopaľi, :|
    |: tu si chleba dobévaľi. :|

15. |: A tu ryľi, tu kopaľi, :|
    |: dosť se hładem napłakaľi. :|

16. |: Dáł Pámbů Evě přasľičku, :|
    |: by si přadła kódeľičku. :|

* *šel*

121. O sóseda na kopečko

Holešov

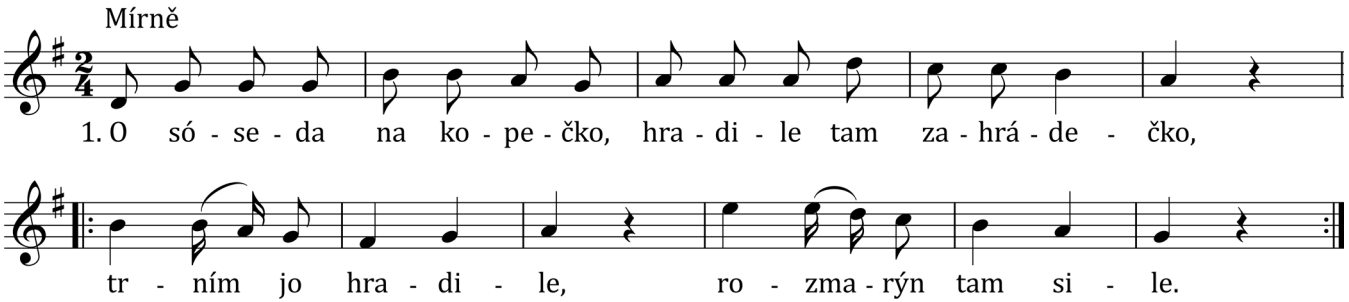

1. O sóseda na kopečko,
hradile tam zahrádečko,
|: trním jo hradile,
rozmarýn tam sile. :|

2. Jak se chlapci dozvěděli,
na rozmaryján běželi,
|: natrhali ho moc,
že byla tmavá noc. :|

3. Jak dcerečka ráno vstala,
do zahrádky pospíchala,
|: rozmarýnu neni,
všecek vytrhaný. :|

4. Te můj milé rozmarýne,
už mně všecko ščestí hyne,
|: už mně zahynulo,
co k nám chodívalo. :|

122. Ty příkazský hatě na voděnce, błatě

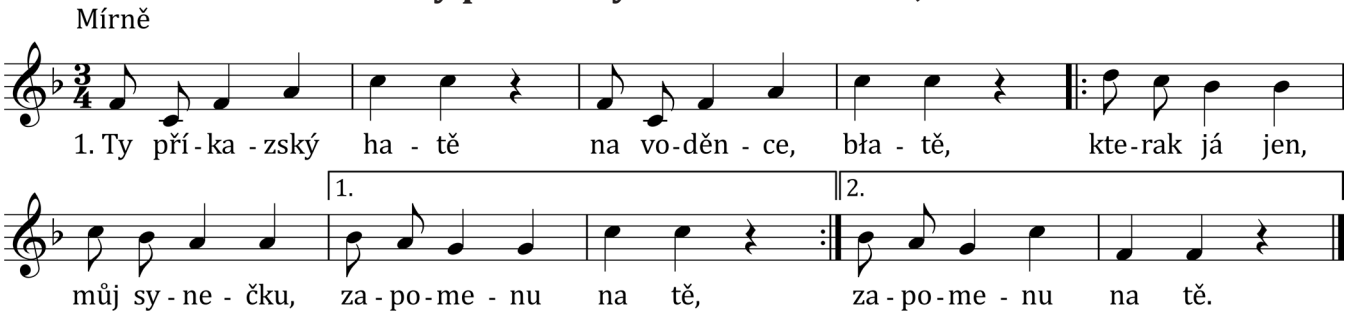

1. Ty příkazský hatě
na voděnce, błatě,
|: kterak já jen,
můj synečku,
zapomenu na tě. :|

2. Zapomeneš na mě,
zapomeneš snadně,
|: až já budu
s jinó v kole,
nedívej se na mě. :|

3. Nedívať se na ně,
jak se v kole točí,
|: šak já dófám
v Pána Boha,
že se mě naprosí. :|

4. Že se mě naprosí,
na kolena klekne,
|: a já dófám
v Pána Boha,
že on si mě vezne. :|

123. Vandrovało děvče z Prahy do Moravy

Tučapy

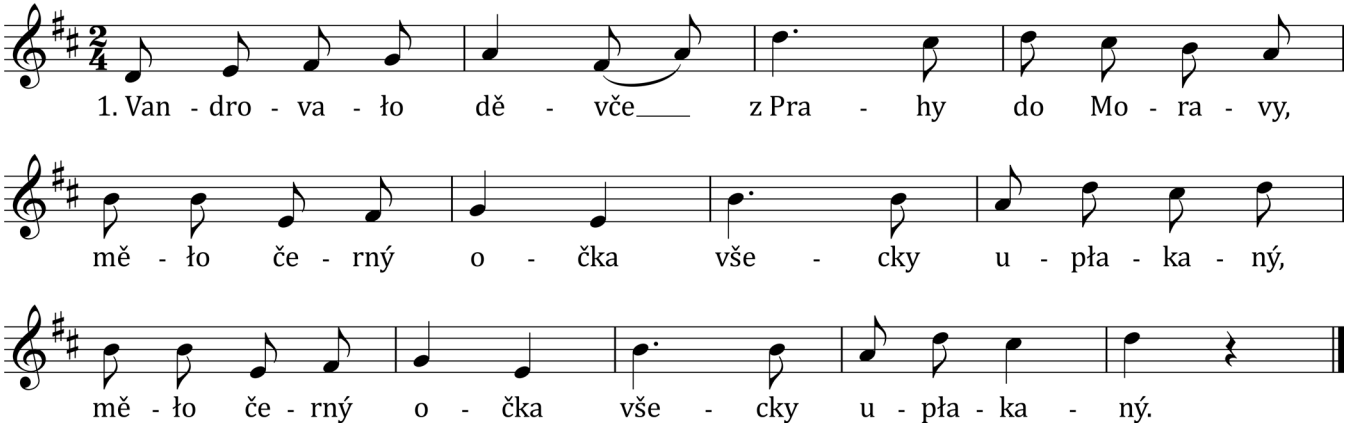

1. Vandrovało děvče
z Prahy do Moravy,
|: měło černý očka
všecky upłakaný. :|

2. Vandrovało přece
od Moravy k řece,
|: převoz, převozníčku,
mě, švarnó děvečku. :|

3. Já tě nepřevezu,
až ty mi přisľébíš,
|: až ty mi přisľébíš,
že ty moja budeš. :|

4. Natrahała kłasů,
přivázała k pásu,
|: ja, už sem poznała
tu tučapskó chasu. :|

5. Ta tučapská chasa,
ta se hore nese,
|: ledajaké děvče
pro ně nešikne se. :|

124. Vy řeznici, řemesnici

Bojanovice

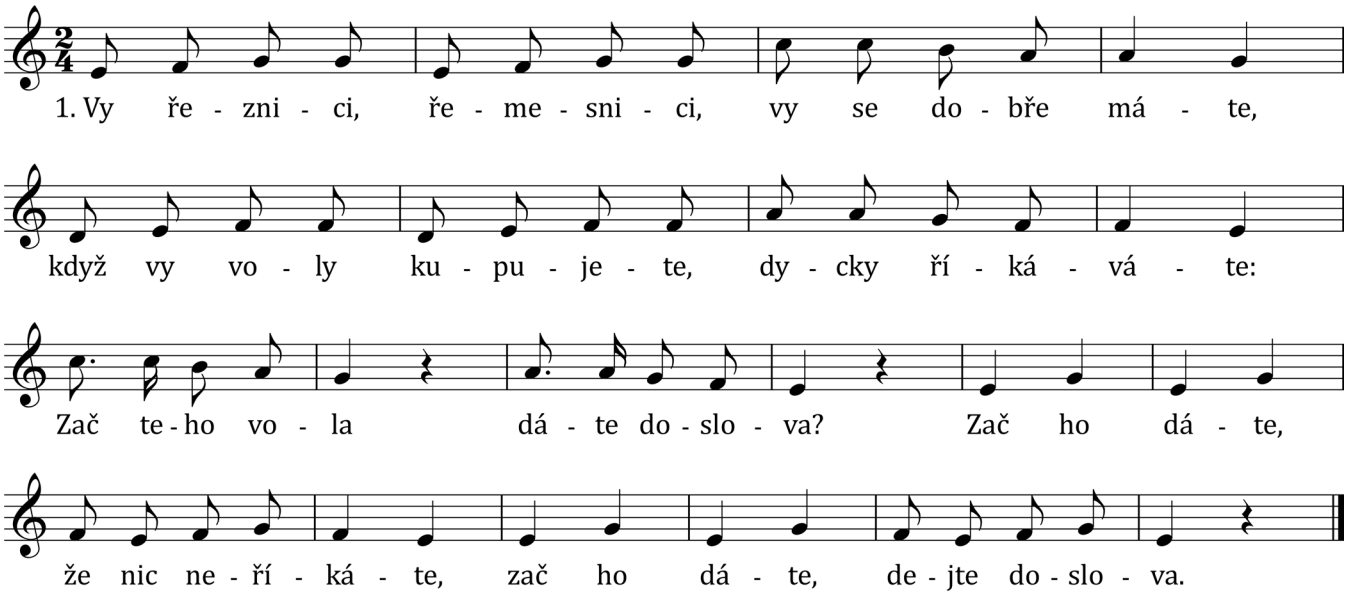

1. Vy řeznici, řemesnici,
vy se dobře máte,
když vy voly kupujete,
dycky říkáváte:
Zač teho vola
dáte doslova?
Zač ho dáte,
že nic neříkáte,
zač ho dáte,
dejte doslova.

125. Děvčata, děvčata, vyžeňte telata

Zdounky

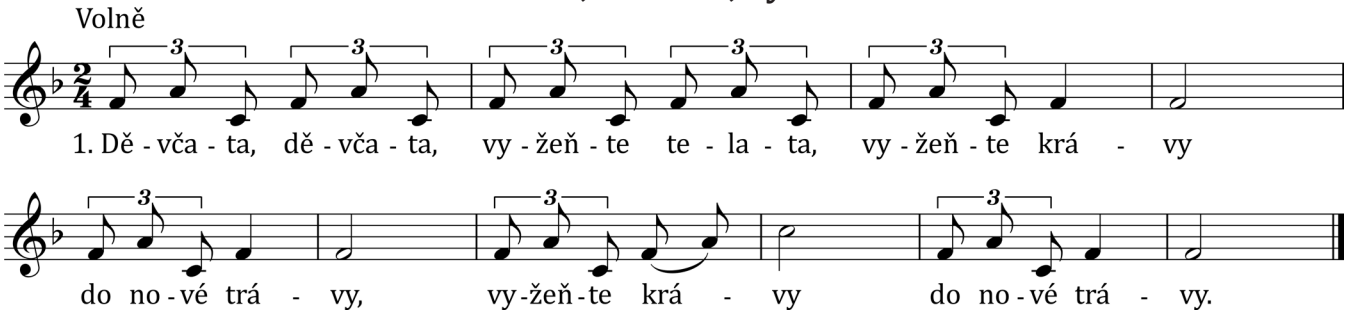

1. Děvčata, děvčata,
vyžeňte telata,
vyžeňte krávy
do nové trávy,
vyžeňte krávy
do nové trávy.

* *troubení pastýře – poznámka sběratele*

126. Přindi k nám, Jeníčku, v neděli

Bojanovice

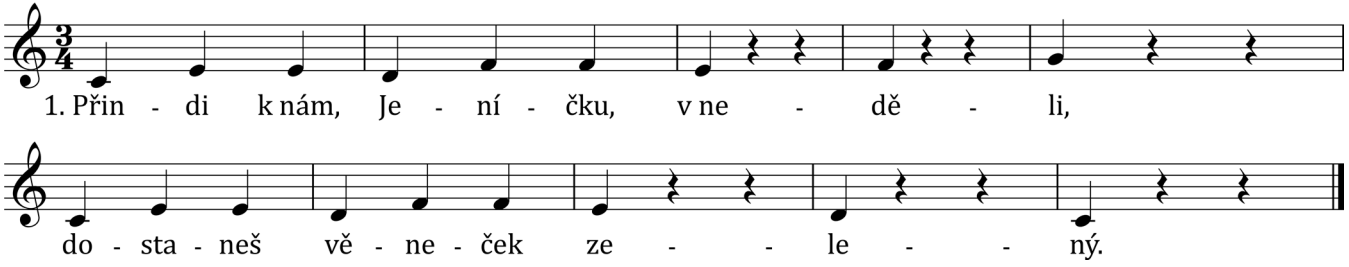

1. Přindi k nám, Jeníčku, v neděli,
dostaneš věneček zelený.

2. Janiček v nedělu nepřišel,
zelené věneček opršel.

3. Opršel, opršel, opadal,
že mě muj syneček oklamal.

127. Franc Josef, cisař pán

Troubky

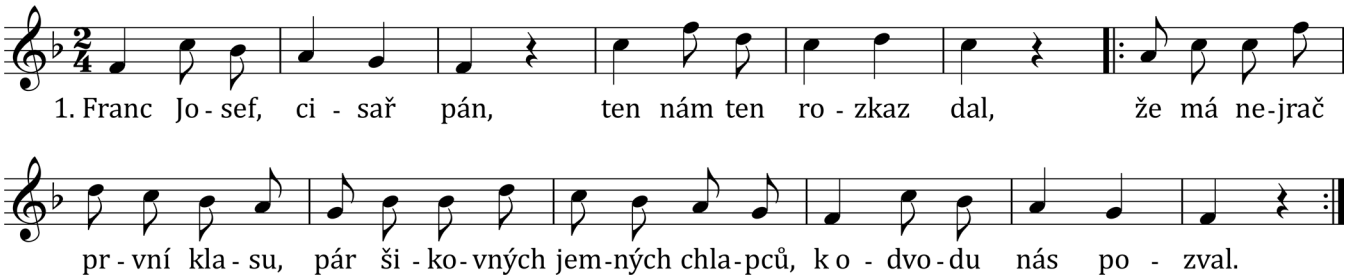

1. Franc Josef, cisař pán,
ten nám ten rozkaz dal,
|: že má nejrač první klasu,
pár šikovných jemných chlapců,
k odvodu nás pozval. :|

2. Ti troubečči chlapci,
kteři jste vojáci,
|: budou se vám tento týden
v tom Přerově některý den
podpisovat losy. :|

3. V tom Přerově losy,
v Olomouci šaty,
|: aj, vy moji kamarádi,
máte-li mě trochu rádi,
poďte se mnou taky. :|

128. Kostelečtí légruti po dědině chodí

Kostelec u Holešova

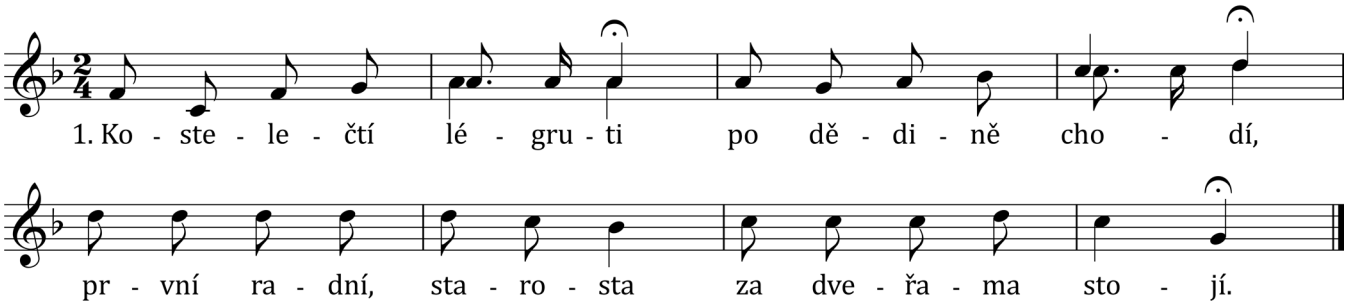

1. Kostelečtí légruti
po dědině chodí,
první radní, starosta
za dveřama stojí.

2. Za dveřama stojí,
na synka volají,
aby on tam jen vešél,
že mu něco dají.

3. Syn praví, že nepůjde,
posílá otce svého,
že on musí pucovať
konička vraného.

4. Jeden koně pucuje,
druhý koně češe,
první radní, starosta
závdavek mu nese.

5. První radní železa
a starosta zámek,
to ti, synku, posílá
cisař pán závdanek.

6. O takový závdanek
cisaři nestojím,
aby si on nemyslil,
že se vojny bojím.

7. Tatička mám starého
a maměnku taky,
kdo je bude živiti,
ubohý chudáky.

129. Kvasický zámeček dokola klenutý

Kvasice

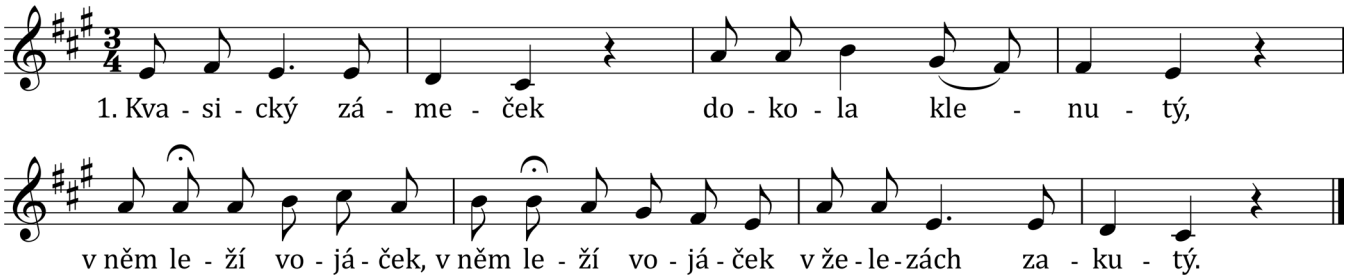

1. Kvasický zámeček
dokola klenutý,
v něm leží vojáček,
v něm leží vojáček
v železách zakutý.

2. Proč tebe, vojáčku,
do želez zakuli,
pro tebe, má milá,
pro tebe, má milá,
že jsme spolem spali.

3. Nespali, nespali,
jenom sme leželi,
čtyři úřadové,
čtyři úřadové
na nás přísahali.

4. Nebude, synečku,
vina odpuštěná,
až si ji vyprosíš,
až si ji vyprosíš
od samého pána.

5. Nebudu, má milá,
nebudu já prosit,
raděj budu navždy,
raděj budu navždy
šablenečku nosit.

6. Šablenka brúšená
na obě dvě strany,
ona mě vyseká,
ona mě vyseká
z Uher do Moravy.

130. Pojeď, pojeď, můj kupečku

Zdounky

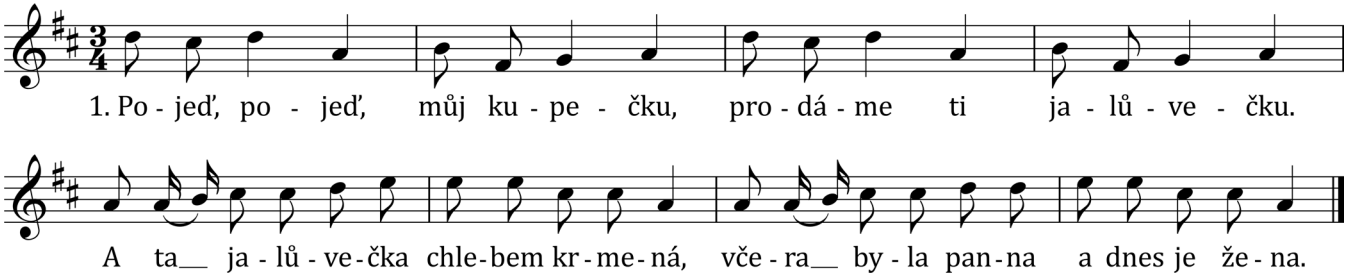

1. Pojeď, pojeď, můj kupečku,
   prodáme ti jalůvečku.
   A ta jalůvečka chlebem krmená,
   včera byla panna a dnes je žena.

131. Aj, Hanačko, Hanačko

Bojanovice

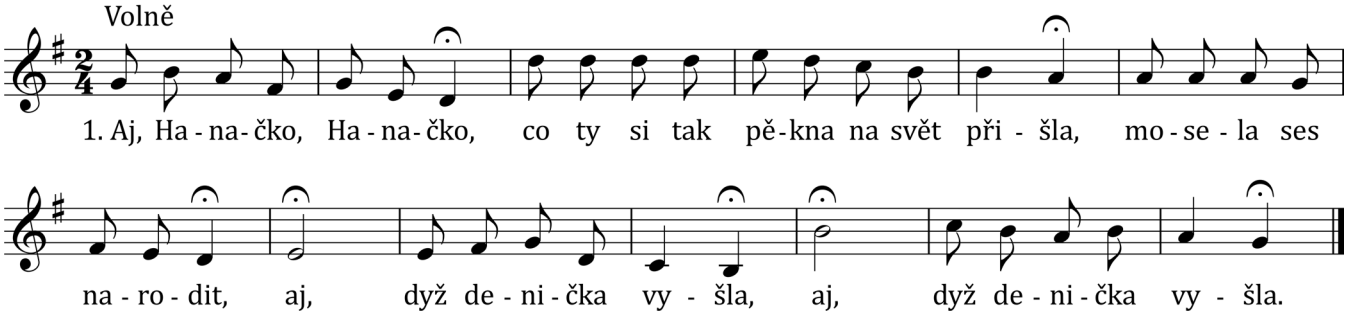

1. Aj, Hanačko, Hanačko,
   co ty si tak pěkna na svět přišla,
   mosela ses narodit,
   aj, dyž denička vyšla,
   aj, dyž denička vyšla.

2. A já sem se zrodila,
   dyž denička zrána vycházela,
   tenkráť moja matička,
   aj, radost ze mě měla,
   aj, radost ze mě měla.

132. U Zlobic je černé les

bez lokality

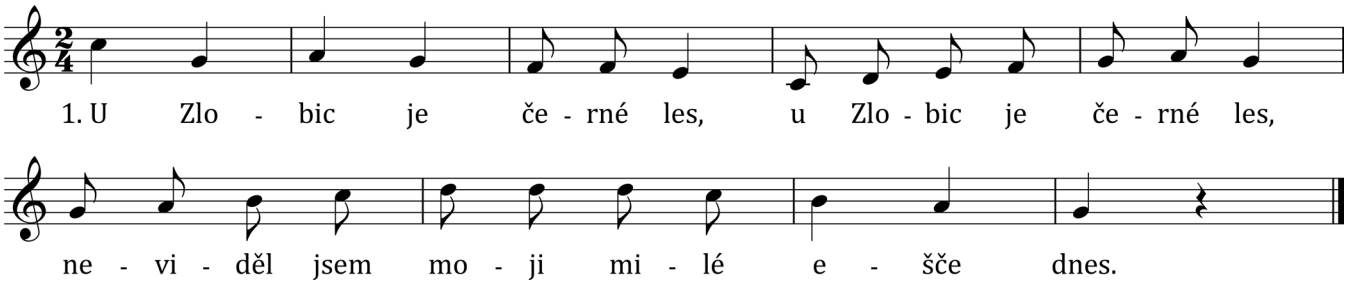

1. U Zlobic je černé les,
   u Zlobic je černé les,
   neviděl jsem moji milé ešče dnes.

2. Kdo ste viděl, povězte,
   kdo ste viděl, povězte,
   moje zarmócený srdce potěšte.

3. Já jsem viděl, nepovím,
   já jsem viděl, nepovím,
   žala trávu, užala si rozmarýn.

133. Hanák má červený gatě

Holešov

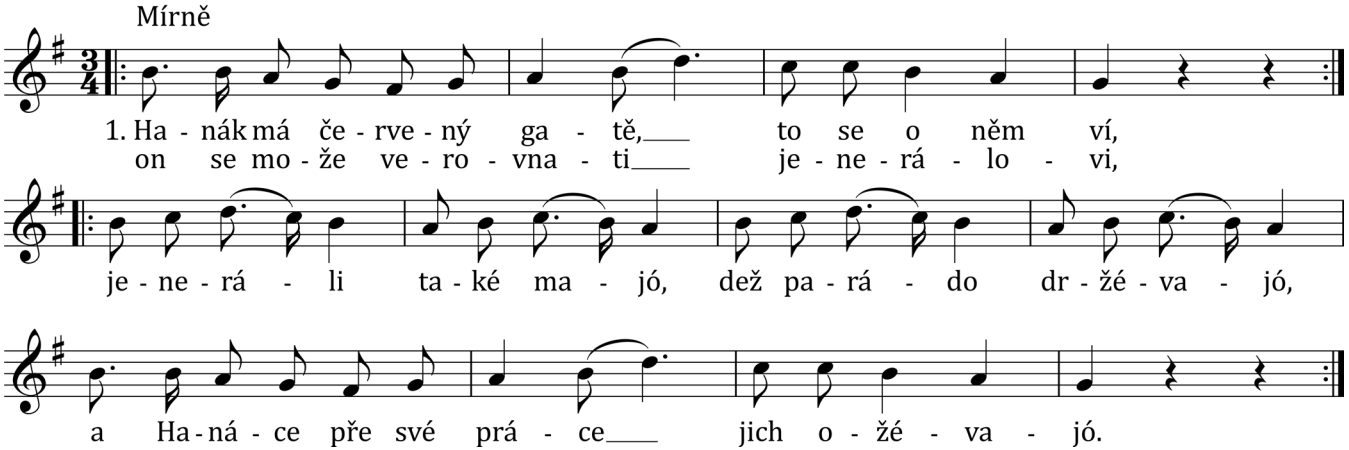

1. Hanák má červený gatě, to se o něm ví,
on se može verovnati jenerálovi,
|: jeneráli také majó,
dež parádo držévajó,
a Hanáce pře své práce jich ožévajó. :|

** Píseň zpívali hosté na selském bále v roce 1907.*

134. Kdo by se tak oženil jako já

Pačlavice

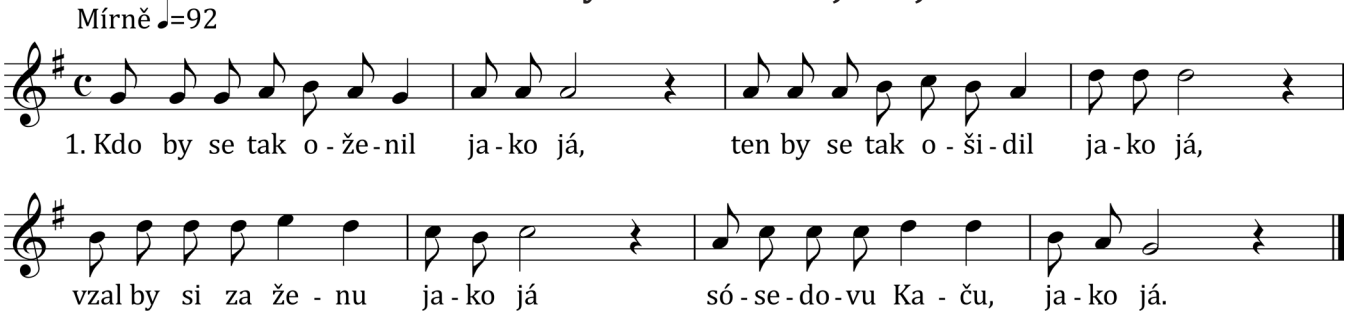

1. Kdo by se tak oženil jako já,
ten by se tak ošidil jako já,
vzal by si za ženu jako já
sósedovu Kaču, jako já.

2. Do hospody jit nesmí jako já,
gořalenku pit nesmí jako já,
jenom doma sedět jako já
a na Kaču hledět jako já.

135. Za tou, za tou, za tou

Bojanovice

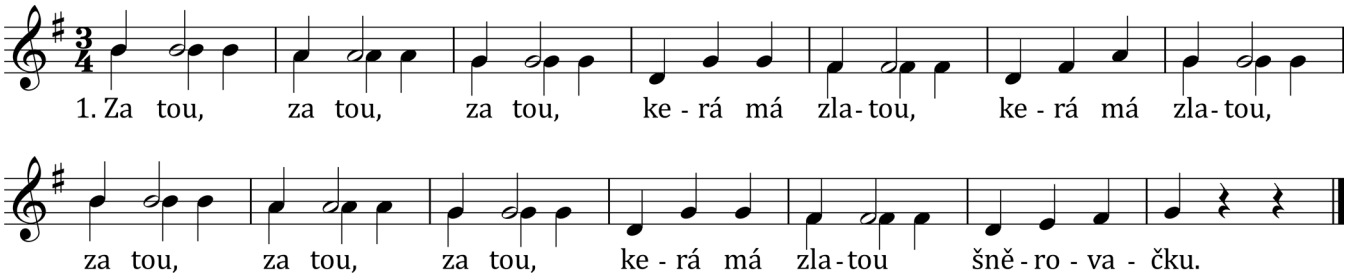

1. Za tou, za tou, za tou,
která má zlatou, která má zlatou,
za tou, za tou, za tou,
která má zlatou šněrovačku.

2. Za jinou, za jinou, za jinou,
která má stříbrnou, vycpanou peřinou,
za jinou, za jinou, za jinou,
která má stříbrnou šněrovačku.

136. O, hleďte, lidí, podívejte se

Bystřice pod Hostýnem

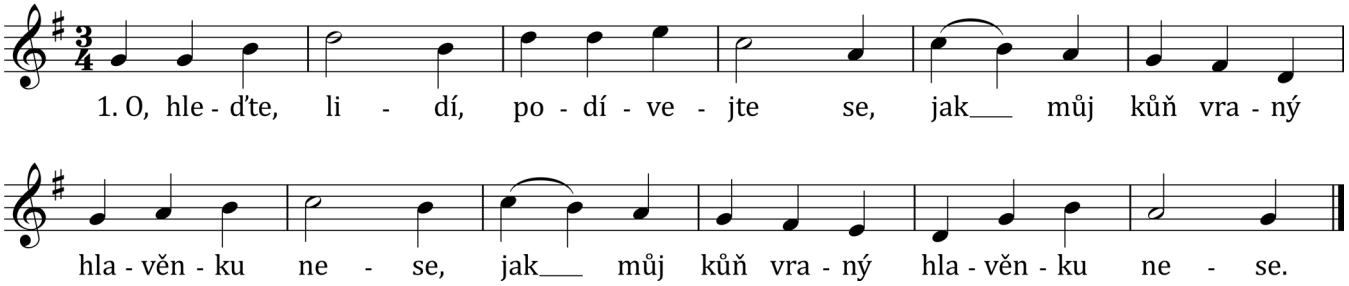

1. O, hleďte, lidí,
podívejte se,
jak můj kůň vraný
hlavěnku nese,
jak můj kůň vraný
hlavěnku nese.

2. Ach, nese, nese
na levú stranu,
že má syneček
falešnú pannu,
že má syneček
falešnú pannu.

3. Ach, nese, nese
na pravú stranu,
že mám galánku
jak malovanú,
že mám galánku
jak malovanú.

137. Měla sem já holáňa*

Rusava

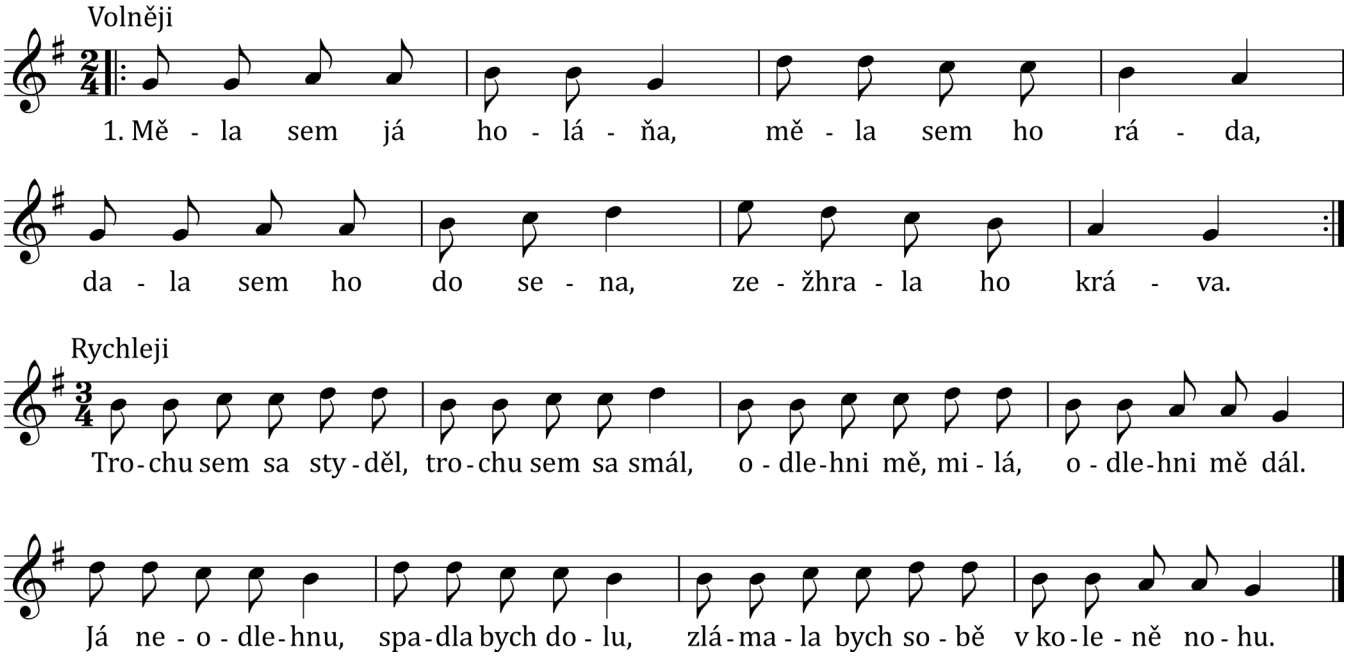

1. |: Měla sem já holáňa,
měla sem ho ráda,
dala sem ho do sena,
zežhrala ho kráva. :|

Trochu sem sa styděl,
trochu sem sa smál,
odlehni mě, milá,
odlehni mě dál.
Já neodlehnu,
spadla bych dolu,
zlámala bych sobě
v koleně nohu.

2. |: Měla sem já holáňů
jak na trně květu,
dostala sem jedneho,
nehodil se k světu. :|

Trochu sem sa styděl,
trochu sem sa smál,
odlehni mě, milá,
odlehni mě dál.
Já neodlehnu,
spadla bych dolu,
zlámala bych sobě
v koleně nohu.

3. |: Měla sem já holáňů
jak na trně trnek,
dostala sem jedneho,
měl vole jak hrnek. :|

Trochu sem sa styděl,
trochu sem sa smál,
odlehni mě, milá,
odlehni mě dál.
Já neodlehnu,
spadla bych dolu,
zlámala bych sobě
v koleně nohu.

* *tanec hulán (holáň)*

138. Žalkovice, dědina, jak by kuló hodil

bez lokality

Volně

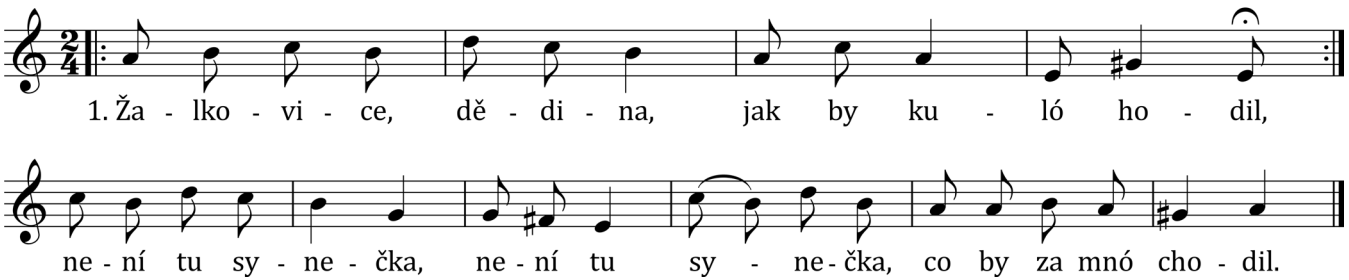

1. |: Žalkovice, dědina,
jak by kuló hodil,* :|
není tu synečka,
není tu synečka,
co by za mnó chodil.

2. |: Néni ho tu v dědině,
ale je přes pole, :|
moje potěšení,
moje potěšení
pod Hosténem** dole.

* *jak by kuló hodil = rovná*
** *pod Hostýnem*

139. Nevěř, nevěř, když to néni pravda

Bojanovice

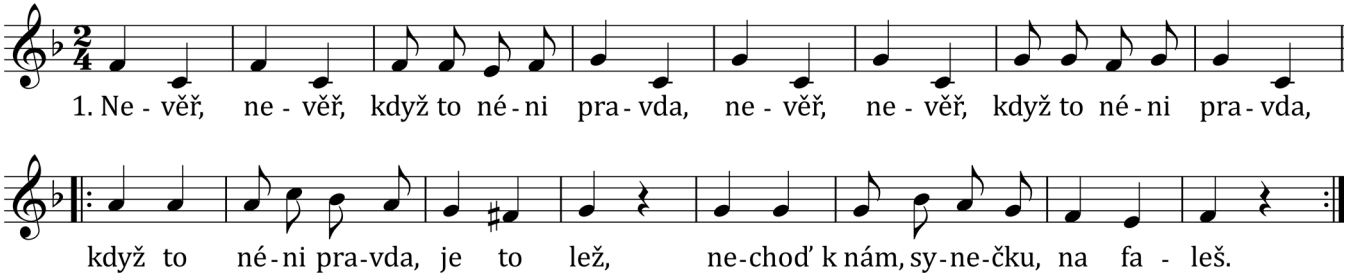

1. Nevěř, nevěř, když to néni pravda,
nevěř, nevěř, když to néni pravda,
|: když to néni pravda, je to lež,
nechoď k nám, synečku, na faleš. :|

140. Pondělí, pondělí, smutné po neděli

Kostelec u Holešova

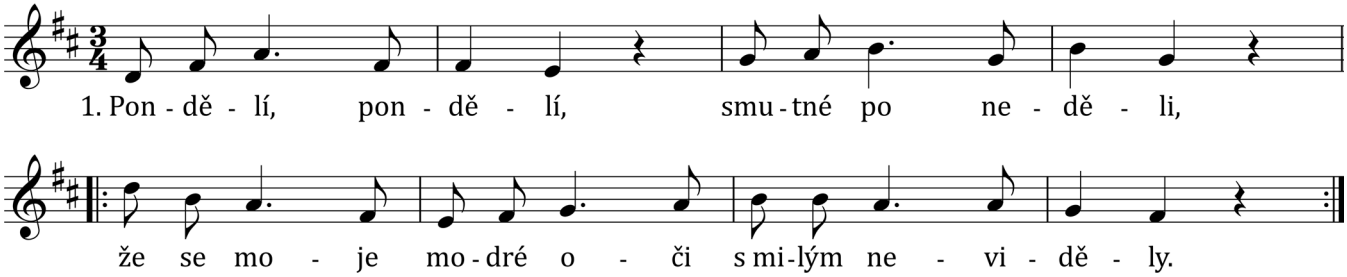

1. Pondělí, pondělí, smutné po neděli,
   |: že se moje modré oči s milým neviděly. :|

2. Nebyla sem s milým jak v neděli večír,
   |: to před naším na kopečku, když se se mnou loučil. :|

3. Loučil on se, loučil, ruku mně podával,
   |: sbohem buď, má nejmilejší, dobrou noc mně dával. :|

4. Dobrou noc, dobrou noc, ale ne na věčnosť,
   |: jen aby se polepšila tá tvoje falešnosť. :|

5. Falešný synečku, falešný k nám chodíš,
   |: ještě s sebou falešnější kamarády vodíš. :|

6. Falešný synečku, falešný k nám nechoď,
   |: ani s sebou falešnější kamarády nevoď. :|

141. Lepší je, tatíčku, na vraným koníčku

Osíčko

Mírně

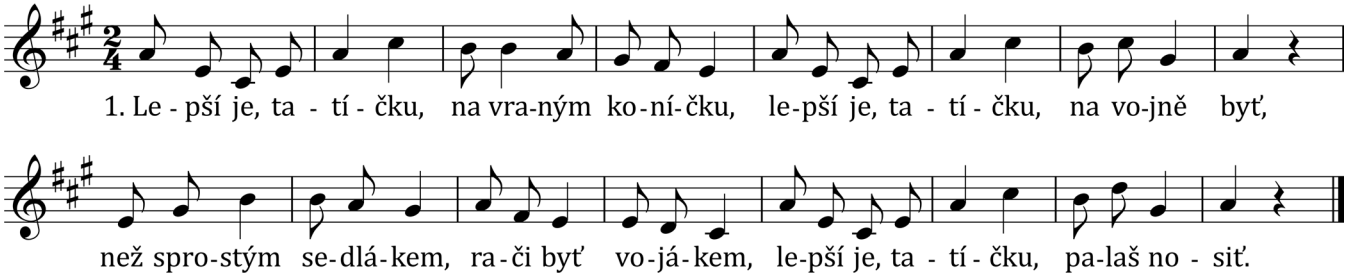

1. Lepší je, tatíčku, na vraným koníčku,
   lepší je, tatíčku, na vojně byť,
   než sprostým sedlákem,
   rači byť vojákem,
   lepší je, tatíčku, palaš nosiť.

2. Nepłač, miłá, o mně*, já už su na vojně,
   nepłač, miłá, o mně, mi je dobře,
   já słúžím císaři,
   mi se dobře daří,
   nepłač, miłá, o mně, mi je dobře.

3. Lepší je, tatíčku, na vraným koníčku,
   lepší je, tatíčku, vojákem byť,
   nežli se oženit,
   škaredú ženu míť,
   lepší je, tatíčku, vojákem byť.

* *kvůli mně*

142. Zlatá panimámo, co děláte

Holešov

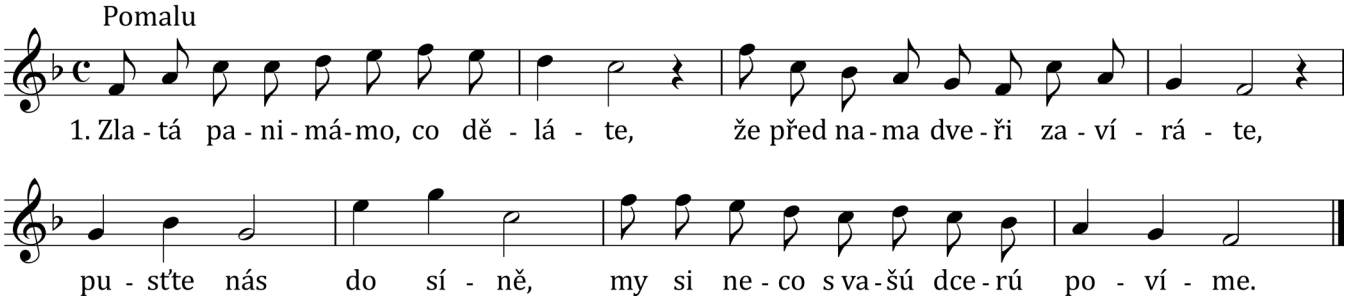

1. Zlatá panimámo, co děláte,
   že před nama dveři zavíráte,
   pusťte nás do síně,
   my si neco s vašú dcerú povíme.

2. Naše panimáma z okna kóká,
   pustila mně klíček do klobouka:
   Tu máš klíč, možeš jít,
   možeš sobě komůrečku otevřít.

3. Dyž sem počal dvéře otvírati,
   slyšel sem mó miló naříkati,
   šel sem k ní k postýlce:
   A co pláčeš a naříkáš, mé srdce.

4. Sedli sme si spolem na postýlku,
   zdálo se nám to být maló chvilku,
   tak sme tam seděli,
   až nad nama vlaštověnky létaly.

5. Laštověnka lítá, slunce svítí,
   běž, synečku, domů, budeš bitý.
   Já domů nepůjdu,
   radši se dám, má panenko, na vojnu.

6. Dyž ty nechceš moja žena býti,
   hledé si frajera po svéj chuti
   a já mám frajerku,
   na levý bok ocelovó šablenku.

143. To rusavské pole pěkně poorané

Rusava

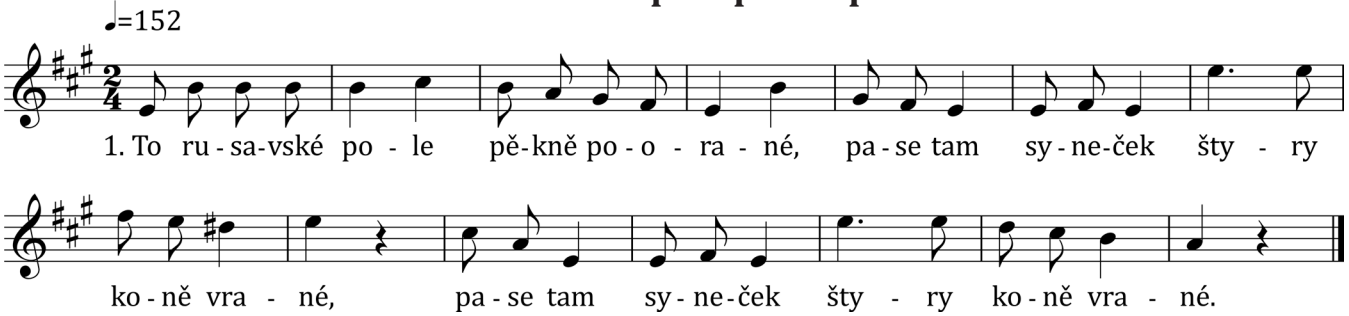

1. To rusavské pole
pěkně poorané,
pase tam syneček
štyry koně vrané,
pase tam syneček
štyry koně vrané.

2. Pase on jich, pase,
pěkně nastroja se,
ta jeho děvčina
pachole mu nese,
ta jeho děvčina
pachole mu nese.

3. Nese mu ho, nese
v červeném damašku,
tuhle máš, synečku,
za tvú věrnú lásku,
tuhle máš, synečku,
za tvú věrnú lásku.

4. A on ji vyhodil
tři kuse tolarů,
tuhle máš, děvečko,
vem si děcko domů,
tuhle máš, děvečko,
vem si děcko domů.

5. Dybys mně vyhodil
tých tolarů haldy,
nezaplatíš ty mně,
co sem měla hanby,
nezaplatíš ty mně,
co sem měla hanby.

6. Dybys mně vyhodil,
co je v poli hrachu,
nezaplatíš ty mně,
co sem měla strachu,
nezaplatíš ty mně,
co sem měla strachu.

7. Dybys mně vyhodil,
co je v moři písku,
nezaplatíš ty mi,
co sem měla smíchu,
nezaplatíš ty mi,
co sem měla smíchu.

144. Ty počenský kostelíčku

Počenice

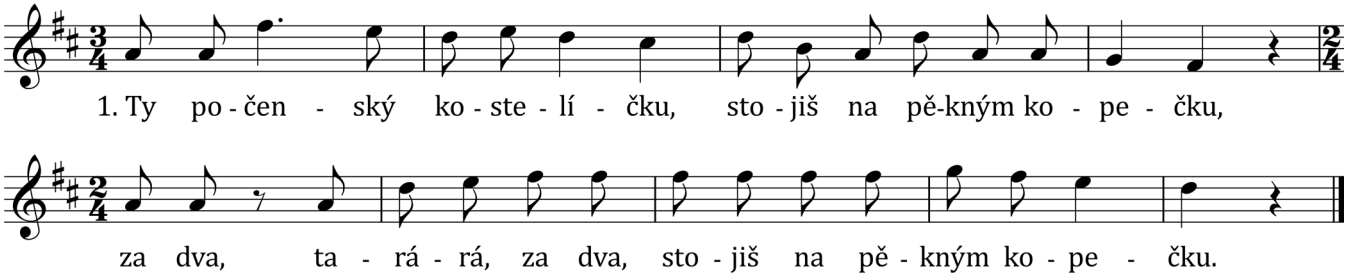

1. Ty počenský kostelíčku,
stojiš na pěkným kopečku,
za dva, tarárá, za dva,
stojiš na pěkným kopečku.

145. O synečku, synečku

Tučapy

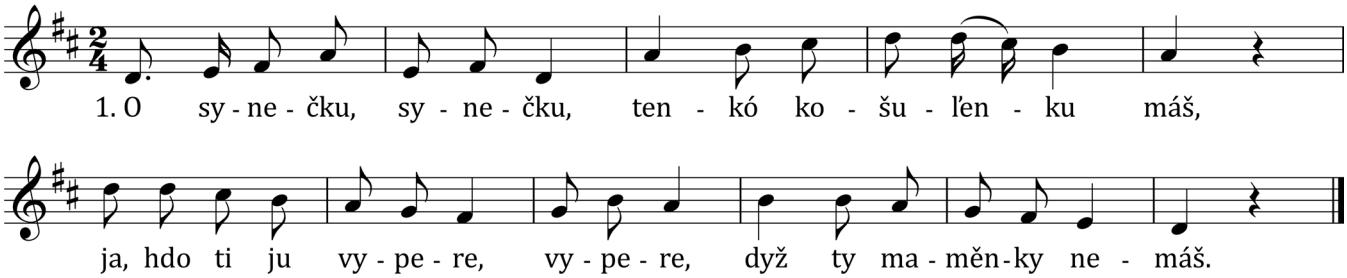

1. O synečku, synečku,
tenkó košuľenku máš,
ja, hdo ti ju vypere, vypere,
dyž ty maměnky nemáš.

2. A já maměnky nemám,
aľe mám svó miľenku
a ona mi opere, opere
moju tenkó košułku.

146. Ve dvoře v Táboře u sedláka

Bojanovice

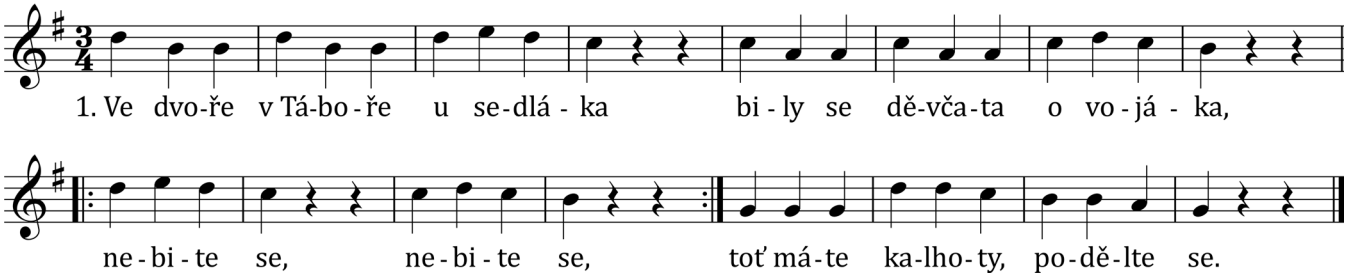

1. Ve dvoře v Táboře u sedláka
bily se děvčata o vojáka,
|: nebite se, nebite se, :|
toť máte kalhoty, podělte se.

147. Holešovský mostek prohýbá se

Holešov

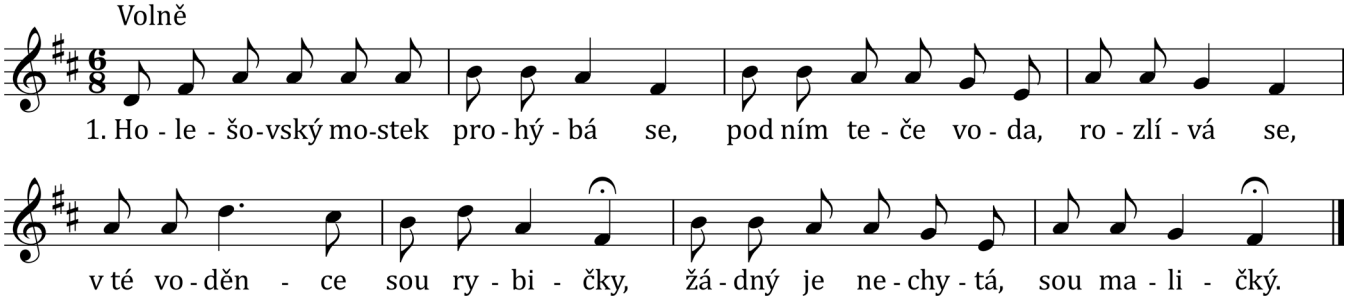

1. Holešovský mostek prohýbá se,
pod ním teče voda, rozlívá se,
v té voděnce sou rybičky,
žádný je nechytá, sou maličký.

2. Když sem po tom mostě chodívával,
měsíček mi jasně svítívával,
svítívával, již nebude,
bude mi svítívat někde jinde.

148. Prši, prši, jen se leje

Pačlavice

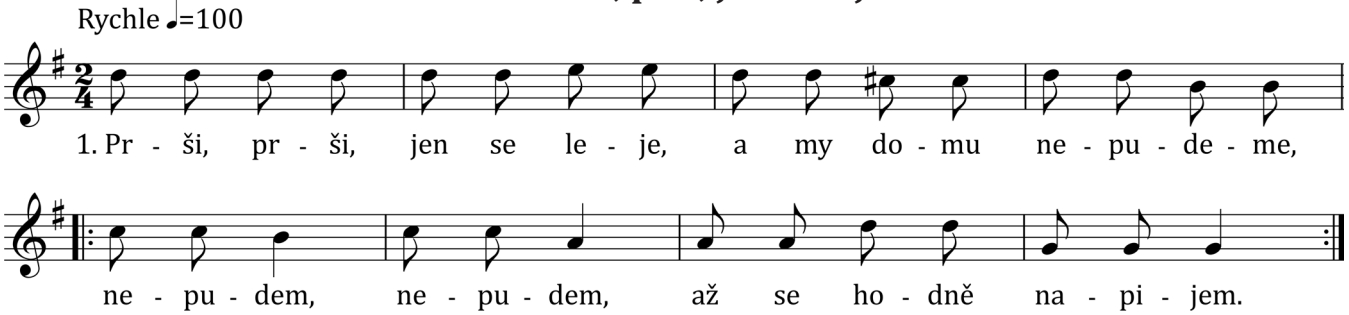

1. Prši, prši, jen se leje,
a my domu nepudeme,
|: nepudem, nepudem,
až se hodně napijem. :|

2. Co by temu žena řekla,
dyby z nás tak voda tekla,
|: nepudem, nepudem,
až se dobře napijem. :|

149. Poď, synečku, poď, holečku

bez lokality

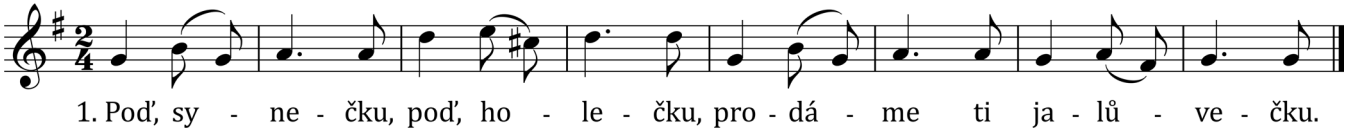

1. Poď, synečku, poď, holečku,
prodáme ti jalůvečku.

2. Poďte, kupci, poďte z Brna,
podražila nám [tu] vlna.

3. Jedó kupci od Huléna*,
ti se ptajó, zač je vlna.

4. Ta bílá je po toralu,
tá červená po grécaru.

5. Ta strakatá, jak se platí,
poďte, kupci, kupovati.

* *Hulína*

150. Jedna, dvě, bijú mě

Nová Dědina

Mírně

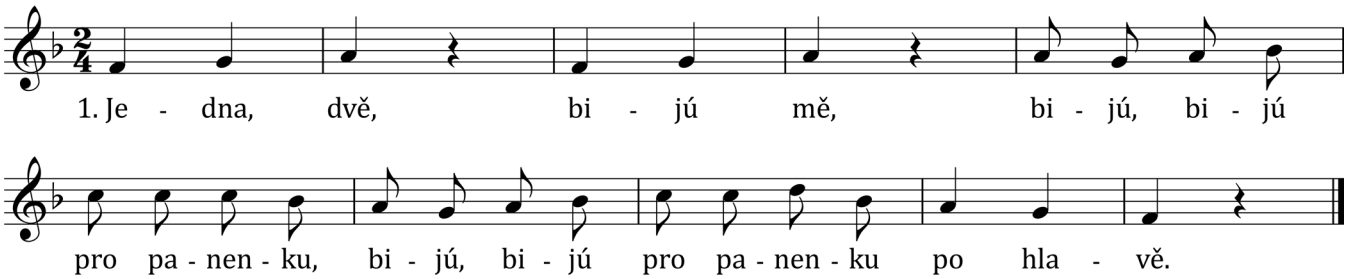

1. Jedna, dvě,
bijú mě,
bijú, bijú pro panenku,
bijú, bijú pro panenku
po hlavě.

2. Jedna, dvě,
bijú mě,
a vy moji kamarádi,
co vy ste mě měli rádi,
braňte mě.

151. Zatoč se, synečku

Bystřice pod Hostýnem

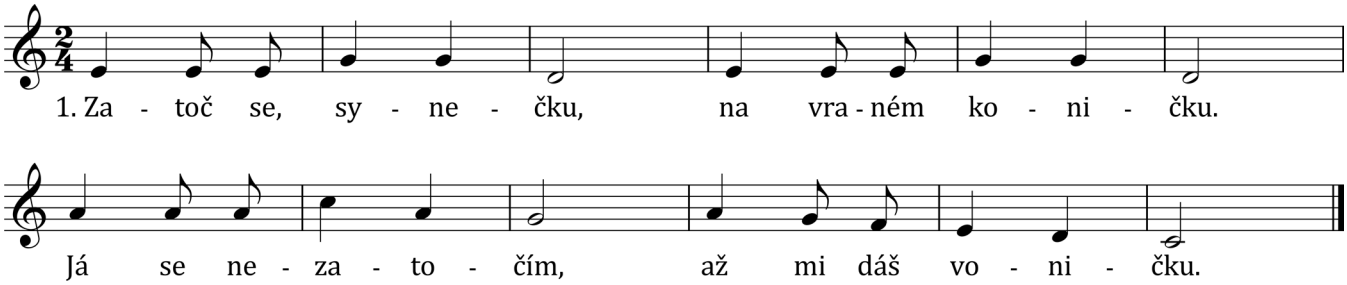

1. Zatoč se, synečku,
na vraném koničku.
Já se nezatočím,
až mi dáš voničku.

2. Voničku mu dala,
vršek ulámala,
možeš dobře vědět,
že je láska malá.

152. Žala sem já, žala

Jankovice

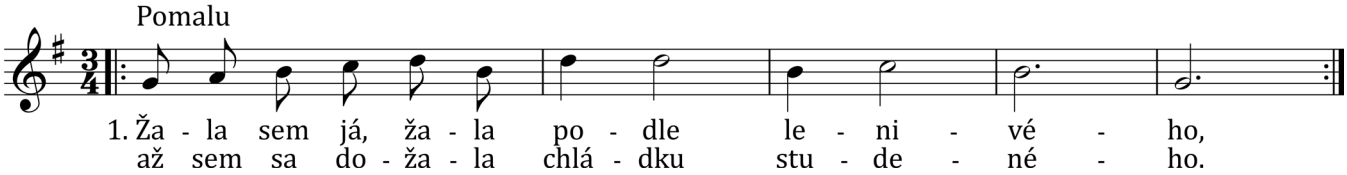

1. Žala sem já, žala
podle lenivého,
až sem sa dožala
chládku studeného.

2. Chládku studeného,
chlapa lenivého,
vezni si ho, Bože,
a daj mi iného.

153. Starosta bubnuje dohromady

Kostelec u Holešova

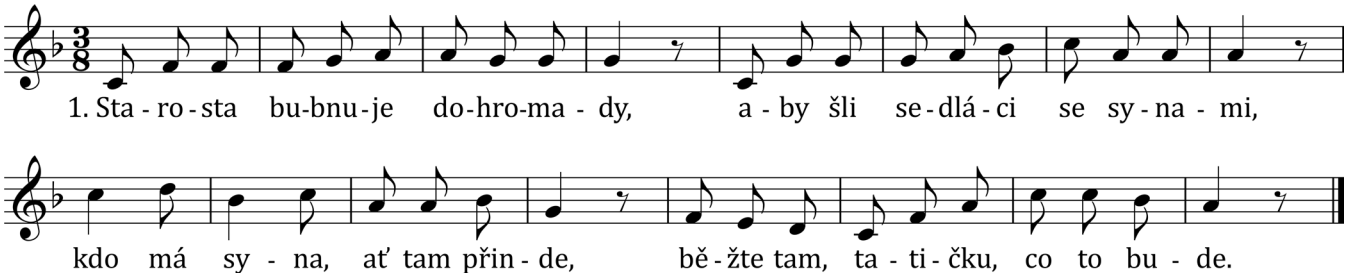

1. Starosta bubnuje dohromady,
aby šli sedláci se synami,
kdo má syna, ať tam přinde,
běžte tam, tatičku, co to bude.

2. Bude-li o vojně, vyplaťte mě,
budu vás poslouchat jak na vojně,
jak na vojně, ešče lepší,
běžte tam, tatičku nejmilejší.

154. Kde je kosteł, tam je fára

Rusava

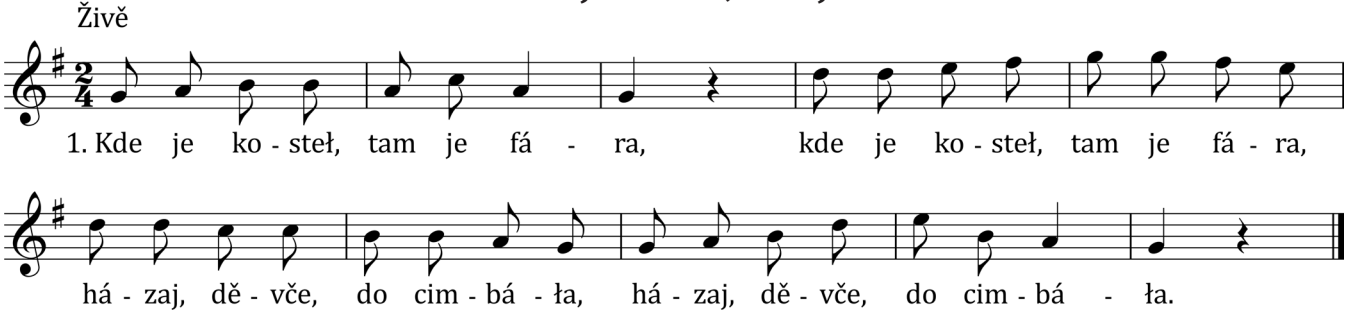

1. Kde je kosteł, tam je fára,
kde je kosteł, tam je fára,
házaj, děvče, do cimbáła,
házaj, děvče, do cimbáła.

2. Kde je fára, tam je kosteł,
kde je fára, tam je kosteł,
pones, miłá, pones posteł,
pones, miłá, pones posteł.

155. Hoj, hoj, hoj

Loukov

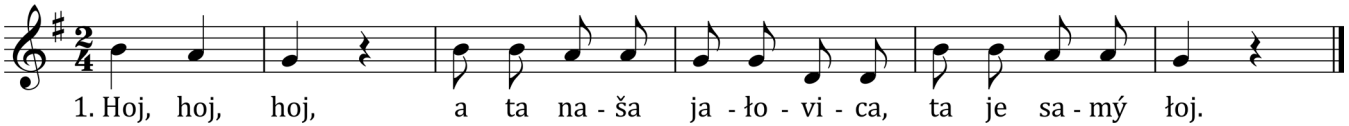

1. Hoj, hoj, hoj,
a ta naša jałovica,
ta je samý łoj.

2. Ťuk, ťuk, ťuk,
a ta naša jałovica,
ta je samý łoj.

156. Náš tata má dlóhé kabát

Pačlavice

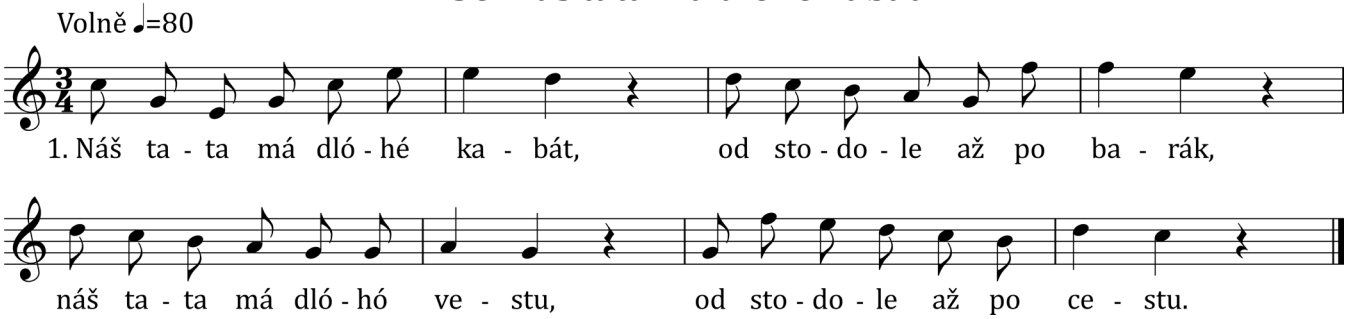

1. Náš tata má dlóhé kabát,
od stodole až po barák,
náš tata má dlóhó vestu,
od stodole až po cestu.

2. Náš tata si mamu chváli,
že se málo dřeva spáli,
že při malym ohynečku
uvaři mu polivečku.

157. V té příkazské seči

Osíčko

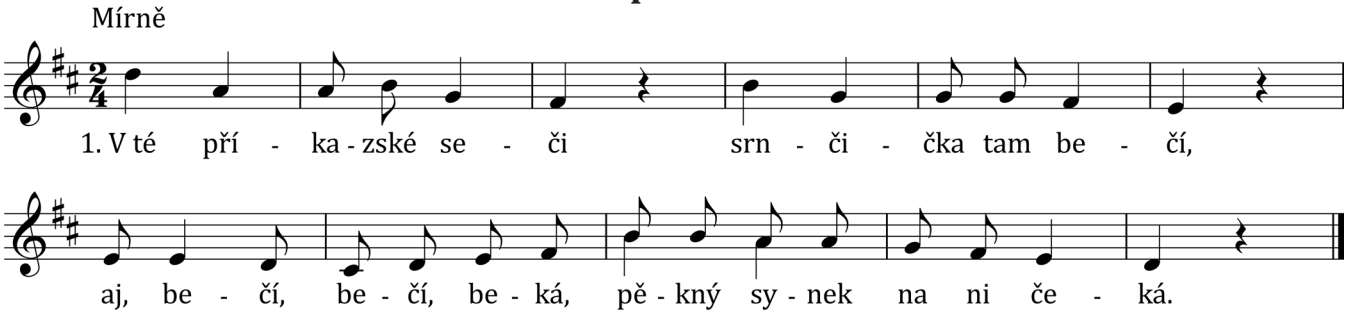

1. V té příkazské seči
srnčička tam bečí,
aj, bečí, bečí, beká,
pěkný synek na ni čeká.

2. A tam u potoka
střelil ju do boka,
a jak on ju vykuchal,
fuk s ní do sajdáka.

158. Od Vlčkovéj do Držkovéj jeli dvá formani

Rajnochovice

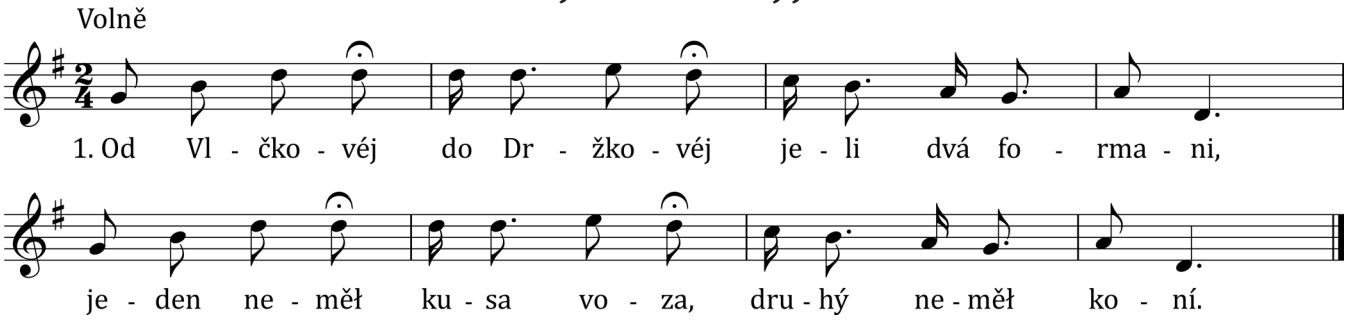

1. Od Vlčkovéj do Držkovéj
jeli dvá formani,
jeden neměł kusa voza,
druhý neměł koní.

2. Když vyjeli s kusem voza,
k hospodě přijeli,
tam si sedli, jedli, pili,
płatit čim neměli.

159. Hořela lepka, hořela

Pačlavice

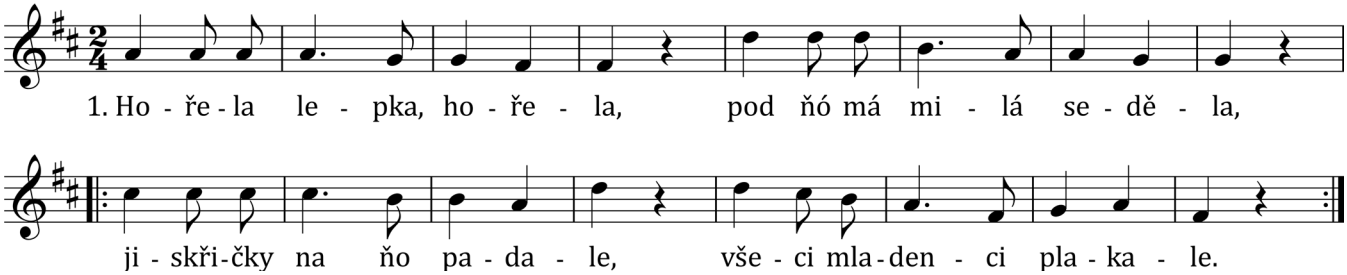

1. Hořela lepka*, hořela,
pod ňó má milá seděla,
|: jiskřičky na ňo padale,
všeci mládenci plakale. :|

2. Ja, co vy o mně plačete,
šak nésu sama na světě,
|: šak nésu sama jediná,
je děvčat plná dědina. :|

* *lipka*

160. Naša Mařenka je jak palec

Osíčko

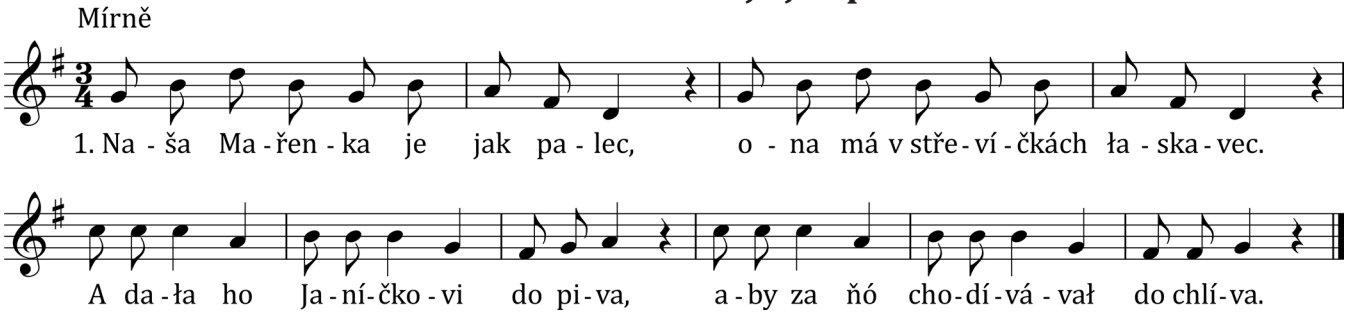

1. Naša Mařenka je jak palec,
ona má v střevíčkách łaskavec.
A dała ho Janíčkovi do piva,
aby za ňó chodívávał do chlíva.

2. Naša Mařenka je jak palec,
ona má v střevíčkách łaskavec.
A dała ho Janíčkovi do botů,
aby za ňó chodívávał v sobotu.

161. Aj, lóka, lóka široká

Počenice

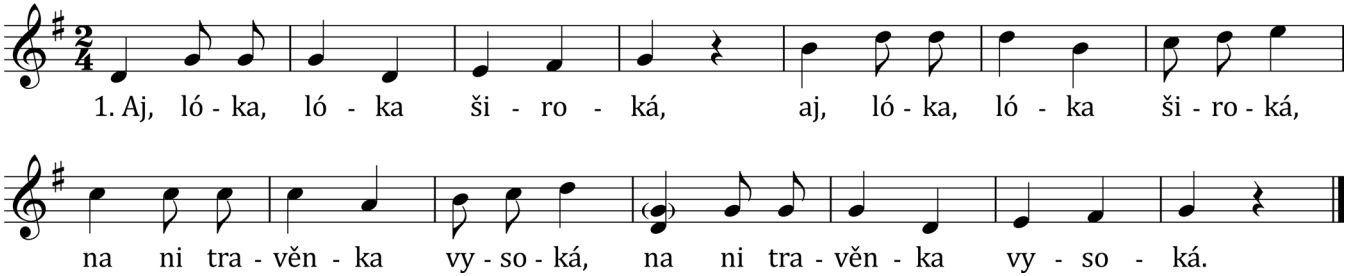

1. Aj, lóka, lóka široká,
   aj, lóka, lóka široká,
   na ni travěnka vysoká,
   na ni travěnka vysoká.

2. Poďme tam na ňu, sestřičky,
   poďme tam na ňu, sestřičky,
   nažnem travěnky brzičky,
   nažnem travěnky brzičky.

162. Aj, já mám volky sivé

Rajnochovice

Mírně

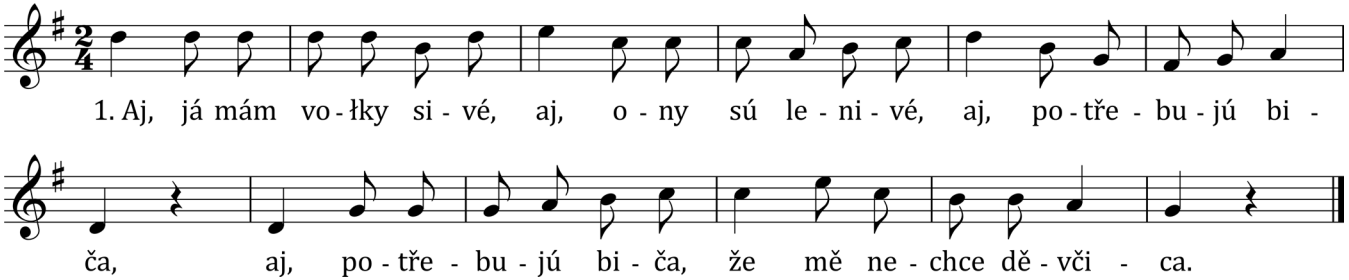

1. Aj, já mám volky sivé,
   aj, ony sú lenivé,
   aj, potřebujú biča,
   aj, potřebujú biča,
   že mě nechce děvčica.

163. Dú Valašky, dú

Bystřice pod Hostýnem

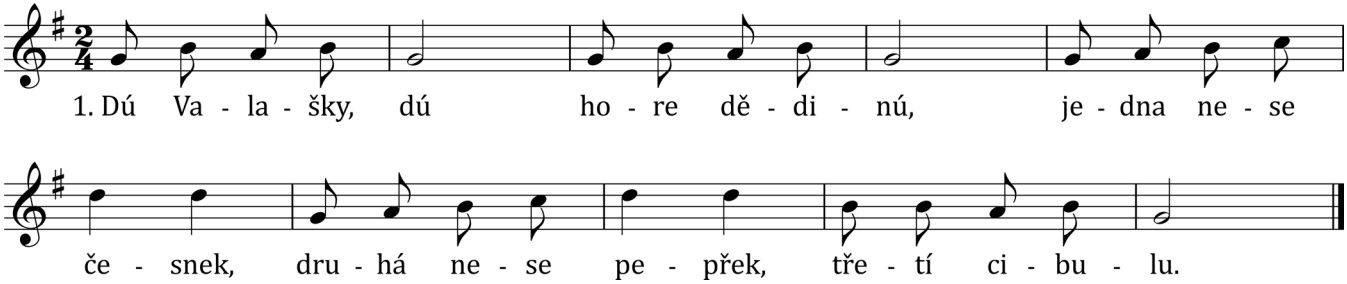

1. Dú Valašky, dú
hore dědinú,
jedna nese česnek,
druhá nese pepřek,
třetí cibulu.

164. Smrtná neděla, kdes klíče děla

Záhlinice

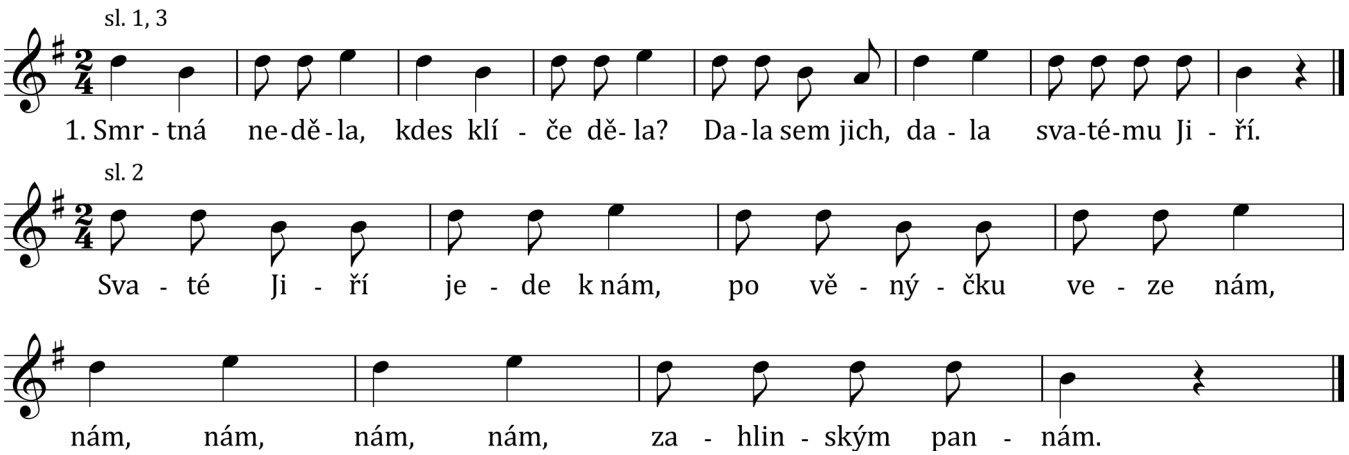

1. Smrtná neděla,
kdes klíče děla?
Dala sem jich, dala
svatému Jiří.

2. Svaté Jiří jede k nám,
po věnýčku veze nám,
nám, nám, nám, nám,
zahlinským pannám.

3. Záhlinské panny
pěkně zpívají,
ty kurovské žaby
v plotě krkají.

Abecední rejstřík

Píseň	*Číslo*	*Lokalita*	*Sběratel*	*Rok*	*Signatura či edice*
A dybys nebyla chodila do lesa na trávu	32	Rusava	J. N. Polášek	1925	EÚB A 0144/91–92
A když bylo pivo drahé	56	Kvasice	V. Straka	1935	EÚB A 0258/1
A ta kurka jarabatá drobného perí	39	Karlovice	R. Zahradníček	[1908]	EÚB A 0156/6
A ty paní matko, chovej dceru hladko	87	Příkazy	L. Kunz	1947	KunzHZ
A vy šnolíři, biče šnorujte	65	Příkazy	L. Kunz	1949	KunzHZ
Aj, cos uděłał, Janošku	92	Rajnochovice	L. Kunz	[1947–1952]	KunzRR
Aj, Hanačko, Hanačko	131	Bojanovice	F. Bonuš, L. Mátlová	1952	EÚB 1004/2
Aj, hory, hory, jak ste ošuměly	2	Žalkovice	Barták	1853–1859	S III
Aj, já mám vołky sivé	162	Rajnochovice	L. Kunz	[1947–1952]	KunzRR
Aj, lóka, lóka široká	161	Počenice	[Halamásek]	1883	EÚB A 0614/3
Aj, středo, středo, jak seš dlóhá	38	Žalkovice	Barták	1853–1859	S III
Aj, túlali sa mládenci	109	Rusava	J. Gelnar, Z. Jelínková	1954	EÚB A 0755/54
Budeme vám povídati	104	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB A 0695/7
Bylo nás, bylo nás bratranců jedenást	42	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 5
Co je ve vozi, všecko je moje	84	Rajnochovice	F. Sušil	1853–1859	S III
Debech já bél sedlákuj sen	118	Prusinovice	F. Kyselková	1908	EÚB A 0441/s. 3
Dež sme přejížděle k město Josefštóto	98	Prusinovice	F. Kyselková	1908	EÚB A 0441/s. 1
Děvčata, děvčata, vyžeňte telata	125	Zdounky	L. Mátlová, V. Brada	1958	EÚB 0987/s. 3
Dú Valašky, dú hore dědinú	163	Bystřice pod Hostýnem	S. Vašátko	[1883]	EÚB A 0900/64
Dy sem já šel přes ty lesy	14	Zdounky	F. Sušil	1853–1859	S III
Dyby ta robota robotú nebyla	67	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/8
Dybych já věděl, brzo-li umřu	86	Počenice	[Halamásek]	1883	EÚB A 0614/2
Dycky se divijó, zač Tučapšší pijó	9	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
Dyž sem já šel do Krakova	101	Rusava	J. N. Polášek	1925	EÚB A 0144/107
Dyž sem šel z jarmaku z Prostějova	24	Holešov	R. Kučera	1906–1910	EÚB A 1159/13
Ešče já si kopu desek nařežu	26	Rajnochovice	M. Bakala	[1946]	EÚB A 0613/321
Ešče je, ešče je v Holešově míra	45	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 12
Franc Josef, cisař pán	127	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB A 695/10
Františku, císaři, jak se nám dobře daří	74	Osíčko	L. Kunz	1950	KunzHZ

Galáne, galáne, kdes včera večer byl	25	Rusava	A. Waisar, F. Táborský	[1924]	EÚB A 0714/39
Gořalka je jedem z pekla	1	Bezměrov	H. Bím, J. Zdráhal	1907	EÚB A 0537/1
Hanák má červený gatě	133	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/59
Helekám, helekám, kde trávy naflekám	64	bez lokality	Barták	1853–1859	S III
Hlubočí, hlubočí, jak se tá voda točí	3	Bojanovice	F. Bonuš, L. Mátlová	1952	EÚB A 0776/27
Hluboký járočku, nemožu ťa objet	49	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/s. 11
Hoj, hoj, hoj, a ta naša jałovica	155	Loukov	L. Kunz	1949	KunzHZ
Holešovský mostek prohýbá se	147	Holešov	O. Pukl, P. Spielmann	1956	EÚB A 0894/51
Hore dolinami, hore dolinami	76	Rusava	L. Kunz	1947	KunzRR
Hořela lepka, hořela	159	Pačlavice	J. Poláček	1954	EÚB A 0978/279
Chodí Jozka po ulici	40	Koryčany	F. Kyselková	1930	EÚB A 0317/10
Jak so živ, nezapomeno	55	Kunkovice	Guberniální sběr	1819	EÚB A 1319/s. 516
Javorník, Javorník, přes Javorník chodník	18	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 36
Já su senek słobodné	44	Břest	F. Kyselková	1908	EÚB A 0345/s. 3
Jedna, dvě, bijó mě	105	Skaštice	J. Vyhlídal	1906	VyhRH
Jedna, dvě, bijú mě	150	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/5
Ještě je, ještě je v tom Přerově míra	27	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB A 695/12
Jsou, jsou na potoce raci	52	Kroměříž	S. Vašátko	[1883]	EÚB A 0900/39
Kde je kosteł, tam je fára	154	Rusava	L. Kunz	1947	KunzRR
Kdo, ach, se tak oženil jako já	73	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 33
Kdo by se tak oženil jako já	134	Pačlavice	J. Poláček	1957	PolLPH
Když jsme přijížděli k městečku Přerovu	17	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB 0695/9
Když sem já šel kole fáry	97	Počenice	[Halamásek]	1883	EÚB A 0614/4
Když sem narukoval	29	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 10
Když sem šel včera po rynku	111	Bojanovice	L. Mátlová, A. Tomečková	1959	EÚB A 1033/23
Kostelecký hatě na vodě, na blatě	7	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 47
Kostelečtí légruti po dědině chodí	128	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 22
Kvasický zámeček dokola klenutý	129	Kvasice	V. Straka	1935	EÚB A 0258/6
Lepší je na vojně vojákovi	79	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 14
Lepší je, tatíčku, na vraným koníčku	141	Osíčko	L. Kunz	1949	KunzHZ
Letěla bílá hus vysoko nad vodou	93	Bojanovice	L. Mátlová, A. Tomečková	1959	EÚB A 1033/14

Letěla ta sýkorenka	77	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/9
Mám já zahrádečku zelenó	41	Holešov	R. Kučera	1906–1910	EÚB A 1159/26
Me vojáci, me zme chlapci	89	Prusinovice	F. Kyselková	1908	EÚB A 0441/s. 2
Měla sem já holáňa	137	Rusava	J. N. Polášek	1925	EÚB A 0144/92–93
Měla sem já huláňa	20	Bojanovice	F. Bonuš, L. Mátlová	1953	EÚB A 1004/1
Moravčí vojáci, to só hodní páni	19	Zdounky	F. Sušil	1853–1859	S III
Můj milý holúbku, dybys měl chalúpku	117	Rusava	A. Waisar, F. Táborský	[1924]	EÚB A 0714/43
Na kvasickém kostele dva holúbci sedí	70	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/7
Na mši svatou zvonijou	99	Roštění	E. Sovadina	1980	EÚB A 1118/s. 1
Na mšu svató zvónijó	81	Pacetluky	F. Červinka	1899–1901	B III
Na náspěčkách seděla	6	Zdounky	F. Sušil	1853–1859	S III
Na němčické silnici pěkný domek stojí	54	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 21
Na té naší kopanině leží synek v rozmarýně	13	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
Na tem tučapským poľi stojí hruščička čapatá	114	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
Na to sem k vám, páni muzikanti	60	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 50
Na to sem se tak mladá vdávala	34	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 32
Nad potokem ten vršíček zelená se	23	Kroměříž	A. Pek	1939	EÚB A 1203/112
Nalejte mně, šenkýřičku, máz píva	21	Rusava	J. N. Polášek	1925	EÚB A 0144/82–83
Naša Mařenka je jak palec	160	Osíčko	L. Kunz	1948	KunzHZ
Náš tata má dlóhé kabát	156	Pačlavice	J. Poláček	1957	PolLPH
Neoveští podsedníci, a co vy děláte	48	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/6
Nevěř, nevěř, když to néni pravda	139	Bojanovice	L. Mátlová	1959	EÚB A 1033/26
O, hleďte, lidí, podívejte se	136	Bystřice pod Hostýnem	F. Sušil	1853–1859	S III
O sóseda na kopečko	121	Holešov	R. Kučera	1906–1910	EÚB A 1159/34
Ó světe, ó světe, ty panuješ	100	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB A 695/5
O synečku, synečku, tenkó košuľenku máš	145	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
Obracejte, holky, otavu, otavu	8	Loukov	L. Kunz	1955	EÚB A 0816/35
Od Holešova, rajda, hop, šup, šup	36	Koryčany	F. Kyselková	1930	EÚB A 0317/3
Od Vlčkovéj do Držkovéj jeli dvá formani	158	Rajnochovice	L. Kunz	[1947–1952]	KunzRR
Oj, zahréte, zahréte, javorový husle	75	Osíčko	L. Kunz	1947	KunzHZ
Okolo Rusavy chodník ušlapaný	95	Rusava	A. Waisar, F. Táborský	[1924]	EÚB A 0714/49

Oženil se starý a šedivý	72	Nová Dědina	R. Kubáník	1954	EÚB A 1015/11
Panebože nebeské, enom tolí nebléské	11	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/149
Pásla Hanáčka páva mezi horama sama	4	Kvasice	V. Straka	1935	EÚB A 0258/16
Pásla Hanačka páva mezi horami sama	37	Bystřice pod Hostýnem	D. Sloboda	1835–1859	S III
Pěkně na chodníček svítil mi měsíček	30	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/151
Počkaj, postůj, ty malý pacholku	119	Rajnochovice	F. Sušil	1853–1859	S III
Pod modró fánó dragóni jedó	58	Počenice	[Halamásek]	1883	EÚB A 0614/1
Poď, synečku, poď, holečku	149	bez lokality	J. Zdráhal, R. Reissig	1895	ZRHS
Pojeď, pojeď, můj kupečku	130	Zdounky	F. Sušil	1853–1859	S III
Pondělí, pondělí, smutné po neděli	140	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 35
Poslyšte, kuřáci, co vám povím	59	Kvasice	V. Straka	1935	EÚB A 0258/3
Proso sem si nasel	53	Koryčany	F. Kyselková	1930	EÚB A 0317/1
Prši, prši, jen se leje	148	Pačlavice	J. Poláček	1955	PolLPH
Přeneščasné to mé ženění	57	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/172
Přes Javorníčky štyry chodníčky	96	Rusava	A. Waisar, F. Táborský	[1924]	EÚB A 0714/79
Přindi k nám, Jeníčku, v neděli	126	Bojanovice	F. Bonuš, L. Mátlová	1953	EÚB A 1004/5
Ráda piju, ráda jím	90	Příkazy	L. Kunz	1950	KunzHZ
Raubčíček skoro stane	107	Rusava	J. N. Polášek	1925	EÚB A 0144/111–112
Rozkvetla mně bílá růže	5	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB A 0695/14
Rozpleť, děvče, rusé vlasy	83	Příkazy	L. Kunz	1947	KunzHZ
Sedí ptáček na kadlátce	10	Rajnochovice	F. Sušil	1853–1859	S III
Smrtná neděla, kdes klíče děla	164	Záhlinice	F. Skopalík	1885	SkopZ
Starosta bubnuje dohromady	153	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 13
Stojím pod okny celý umoklý	61	Lískovec	F. Kyselková	1930	EÚB A 0316/1
Svítilo slunečko o pravém poledni	66	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 42
Šel zahradník do zahrady	102	Bojanovice	F. Hrabal, L. Mátlová	1952	EÚB A 0730/12
Šił Pán Ježiš, šił do ráje	120	Pacetluky	F. Červinka	1899–1901	B III
Ta brodecká náves pěkná zelená	16	Břest	F. Kyselková	1908	EÚB A 0345/s. 1
Ten hosténské kostelíček, okolo je černé les	106	Holešov	R. Kučera	1906–1910	EÚB A 1159/58
Ten hradiské kostelíček, kole něho černé les	35	bez lokality	J. Zdráhal, R. Reissig	1895	ZRHS
Těžko jste mě, máti má, těžko jste mě chovala	108	Sulimov	V. Straka	1935	EÚB A 0258/s. 3–4

Ti tučapšší pachołci o tom nic nevědí	31	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
To rusavské pole pěkně poorané	143	Rusava	A. Waisar, F. Táborský	[1924]	EÚB A 0714/52
Toč se, toč se, kolovrátku	85	Pačlavice	J. Poláček	1955	PolLPH
Třikrát sem panáčka prosil	50	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/212
Tučapská dědina, jak by kuľó hodił	68	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
Ty počenský kostelíčku, stojiš na pěkným kopečku	144	Počenice	[Halamásek]	1883	EÚB A 0614/5
Ty příkazský hatě na voděnce, blatě	122	Příkazy	L. Kunz	1950	KunzHZ
Ty příkazský polečka, ty osecký łány	82	Osíčko	L. Kunz	1947	KunzHZ
U Zlobic je černé les	132	bez lokality	J. Zdráhal, R. Reissig	1895	ZRHS
Ubohý sedlák nemá voza ani vlák	22	Hlinsko pod Hostýnem	L. Kunz	1946–1952	KunzHZ
Ulijána, krásná panna	28	Koryčany	F. Kyselková	1930	EÚB A 0317/5
Už já jedu od maměnky	78	Osíčko	L. Kunz	1950	KunzHZ
Už jedenkrát ten čas přišel	115	Pačlavice	J. Poláček	1955	PolLPH
V dóbravině, v hustým lese	116	Osíčko	L. Kunz, Z. Jelínková	1952	EÚB A 0816/1
V Olomouci, tam bubnují	112	Troubky	F. Hudec, F. Horák	1951	EÚB A 0695/11
V Pačlavicich pěkny pole	46	Pačlavice	J. Poláček	1956	PolLPH
V pondělí na jarmak pudem	62	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/212
V té příkazské seči srnčička tam bečí	157	Osíčko	L. Kunz	1947	KunzHZ
V tom oseckým młéně	88	Osíčko	L. Kunz	1948	KunzHZ
V zeleném háji dvá se hádají	71	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 26
Vandrovalo děvče od potoka k řece	110	Troubky	F. Kyselková	1908	EÚB A 0477/1
Vandrovało děvče z Prahy do Moravy	123	Tučapy	F. Červinka	1899–1901	B III
Ve dvoře v Táboře u sedláka	146	Bojanovice	F. Hrabal, L. Mátlová	1952	EÚB A 0730/13
Velkou hubu, málo zubů	63	Litenčice	Guberniální sběr	1819	EÚB A 1319/1383
Vez mě, koníčku, vez	113	Kvasice	V. Straka	1935	EÚB A 0258/4
Vezeme peřiny, vezeme prachový	91	Příkazy	L. Kunz	1948	KunzHZ
Vím já zahrádečku překrásnó	33	Holešov	R. Kučera	1906–1910	EÚB A 1159/65
Vím já zahrádečku šprlenú	47	Koryčany	F. Kyselková	1930	EÚB A 0317/8
Vrť se, miłé vřeteno	80	Osíčko	L. Kunz	1947	KunzHZ
Vy řeznici, řemesnici, vy se dobře máte	124	Bojanovice	L. Mátlová, A. Tomečková	1959	EÚB A 1033/24
Vyjel do pole, střelil z pistole	103	Rajnochovice	F. Sušil	1853–1859	S III

Z hlobokosti me těžkosti sobě lamentojo	15	Kunkovice	Guberniální sběr	1819	EÚB A 1319/s. 497
Za našó zahradó, je tam hlubočina	94	Pačlavice	J. Poláček	1955	PolLPH
Za tó našó stodolenkó, za tó našó stodoló	51	Kostelec u Holešova	F. Kyselková	1907	EÚB A 0386/s. 11
Za tou, za tou, za tou, kerá má zlatou	135	Bojanovice	L. Mátlová, A. Tomečková	1959	EÚB A 1033/22
Za vodou, za vodou, za voděnkou	69	Kvasice	V. Straka	1935	EÚB A 0258/9
Zatoč se mně, galánečko	43	Koryčany	F. Bakeš, L. Bakešová, L. Janáček	1893	EÚB A0580/5
Zatoč se, synečku	151	Bystřice pod Hostýnem	F. Sušil	1853–1859	S III
Zlatá panimámo, co děláte	142	Holešov	R. Kučera	1907	EÚB A 1145/264
Žala sem já, žala	152	Jankovice	M. Bakala	[1946]	EÚB A 0613/258
Žalkovice, dědina, jak by kuló hodil	138	bez lokality	F. Sušil	1840	S II
Žalkovice, Žalkovičky	12	bez lokality	F. Sušil	1840	S II

Zkratky:

EÚB – Etnologický ústav AV ČR, detašované pracoviště Brno.

B III – Bartoš, František – Janáček, Leoš (eds.): *Národní písně moravské v nově nasbírané.* Praha: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1899–1901.

KunzHZ – Kunz, Ludvík: Příspěvky k výzkumu lidové písně na hostýnském Záhoří. *Časopis Moravského musea* 37, 1952, s. 361–396.

KunzRR – Kunz, Ludvík: Deset lidových písní z Rusavy a Rajnochovic. *Valašsko. Sborník o jeho životě a potřebách* 1, 1952, s. 54–56.

PolLPH – Poláček, Jan: *Lidové písně z Hané II. Prostějovsko – Kojetínsko*. Kroměříž: Okresní kulturní středisko, 1975.

S II – Sušil, František: *Moravské národní písně. Sbírka nová s 288 nápěvy*. Brno: Vdova Rudolfa Rohrera, 1840.

S III – Sušil, František: *Moravské národní písně s nápěvy do textů vřaděnými.* Brno: Karel Winiker, 1853–1859.

SkopZ – Skopalík, František: *Památky obce Záhlinic. II. Část topografická.* Brno: vl. nákl., 1885.

VyhRH – Vyhlídal, Jan: *Rok na Hané*. Olomouc: R. Promberger, 1906.

ZRHS – Zdráhal, Josef – Reissig, Rudolf: Hanácká „svajba" z Kroměřížska. In: *Slavnosti a obyčeje lidové z Moravy na Národopisné výstavě československé v Praze 1895.* Praha: Výbor N. V. Č., 1895, s. 89–110.

Rejstřík lokalit

Bezměrov 1
Bojanovice 3, 20, 93, 102, 111, 124, 126, 131, 135, 139, 146
Břest 16, 44
Bystřice pod Hostýnem 37, 136, 151, 163
Bystřice pod Hostýnem – Hlinsko pod Hostýnem *viz Hlinsko pod Hostýnem*
Hlinsko pod Hostýnem 22
Holešov 11, 24, 30, 33, 41, 50, 57, 62, 106, 121, 133, 142, 147
Holešov-Tučapy *viz Tučapy*
Hradisko (35)
Hulín (149)
Chropyně (64)
Jankovice 152
Karlovice 39
Koryčany 28, 36, 40, 43, 47, 53
Koryčany-Lískovec *viz Lískovec*
Kostelec u Holešova 7, 18, 29, 34, 42, 45, 51, 54, 60, 66, 71, 73, 79, 128, 140, 153
Kostelec u Holešova – Karlovice *viz Karlovice*
Kroměříž 23, 52
Kroměříž-Hradisko *viz Hradisko*
Kunkovice 15, 55
Kvasice 4, 56, 59, 69, 113, 129
Lískovec 61
Litenčice 63
Loukov 8, 155
Nová Dědina 48, 49, 67, 70, 72, 77, 150
Osíčko 74, 75, 78, 80, 82, 88, 116, 141, 157, 160
Osíčko-Příkazy *viz Příkazy*
Pacetluky 81, 120
Pačlavice 46, 85, 94, 115, 134, 148, 156, 159
Počenice 58, 86, 97, 144, 161
Počenice-Tetětice *viz Počenice*
Prusinovice 89, 98, 118
Příkazy 65, 83, 87, 90, 91, 122
Rajnochovice 10, 26, 84, 92, 103, 119, 158, 162
Roštění 99
Rusava 21, 25, 32, 76, 95, 96, 101, 107, 109, 117, 137, 143, 154
Skaštice 105
Sulimov 108
Troubky 5, 17, 27, 100, 104, 110, 112, 127
Troubky-Zdislavice *viz Troubky*
Tučapy 9, 13, 31, 68, 114, 123, 145
Záhlinice 164
Zdounky 6, 14, 19, 125, 130
Zlobice (132)
Žalkovice 2, (12), 38, (138)

Rejstřík písní podle funkce a obsahu

Písně baladické a legendické	28, 81, 99, 116, 120
Písně milostné	2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 24, 25, 27, 30, 33, 35, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 61, 62, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 82, 85, 93, 94, 95, 96, 100, 103, 106, 108, 111, 113, 114, 117, 122, 126, 129, 132, 136, 138, 140, 141, 142, 143, 145, 151, 154, 159, 160
Písně svatební	73, 78, 83, 84, 90, 91, 109, 119, 122, 130, 149, 155
Písně o vdavkách/ženění a manželství	21, 34, 46, 51, 57, 69, 72, 73, 134, 152
Písně vojenské a rekrutské	17, 19, 27, 29, 31, 42, 45, 46, 51, 58, 60, 89, 98, 100, 108, 112, 115, 127, 128, 129, 141, 142, 153
Písně o zaměstnání	8, 12, 26, 56, 79, 80, 124, 158, 161
Písně se sociální tematikou	22, 31, 56, 67, 74, 79, 94, 113, 118, 128
Písně pracovní	64, 80, 85, 125
Písně pijácké	1, 9, 18, 21, 86, 148
Písně kalendářního zvykosloví	65, 87 (králky), 105 (hanácký právo), 164 (Smrtná neděla)
Písně žertovné	9, 11, 20, 25, 57, 59, 63, 73, 90, 97, 104, 107, 137, 146, 156, 158, 160
Různé	22, 23, 26, 32, 36, 39, 48, 52, 76, 77, 86, 87, 88, 92, 100, 101, 110, 121, 123, 131, 135, 139, 144, 147, 148, 157, 162, 163
Zlidovělá písmácká tvorba o Hané a Hanácích	11, 15, 55, 133

Nářeční slovníček

brkce	reptá, brble
cochtat	pomalu chodit z místa na místo, courat se, bloumat
cvikl	klínovitá látková vsadka v oděvu
čítat	vypočítávat, účtovat
čuvat	vnímat (zde slyšet)
decky	vždycky
dělný	pracovitý
dóbravina	doubrava = dubový les
duchna	peřina na přikrývání (svrchní peřina) – viz peřina
dúle	dolů
fagula	ferule = vnější znak moci výboru, který si v době ostatků (masopustu) svobodná chasa v jednotlivých obcích volila na dobu jednoho roku
fána	prapor (z něm. Fahne)
forota	místo, na němž bývalo uskladněno dříví (např. panské)
fortáš	portáš (valašský strážce hranic)
grécar	krejcar
hatě	otýpky (svazky) proutí užívané ke zpevňování půdy, např. svahů; stezka v močálovitém terénu vytvořená z otepí proutí, klestí a kulatých dřev
hedbávný	hedvábný
hejný	hajný
hen	tam (když se někomu na něco ukazuje)
hétman	hejtman
hexament	výslech
holáň	viz huláň
hrubě	velice
huláň	hulán – příslušník lehké jízdy, původně polské (proto měla jejich uniforma řadu polských prvků), od konce 18. století byly hulánské regimenty také součástí rakouské armády
jednostejně	stále, pořád
jenerál	generál
kadlátka	slivoň švestka – trnka (strom)
kakrament	proklatý, zlořečený člověk
kamenec	kamenité řečiště zavodňované jen rozvodněnou řekou
klanica	opěrný dlouhý postranní sloupek (tyč) na voze
klasa	vynikající úroveň, první třída
klát	kláda, špalek
klenec	javor klen
kmocháček	kmotr
kordula	krojová vesta
koženice	krátké mužské kožené krojové kalhoty (červeno-hnědé nebo žluté)
kramflik	podpatek

krocefosek	krucifix (obraz Krista na kříži)
krtíca	krtice
křemelec	křemen
lebr Gott	milý Bože (něm. lieber Gott)
ledi	lidé
lesi	jestli
levíte	levity – domluvy, důtky, kárání
lín	len
mění	jmění
motovidlo	1. neobratný člověk; 2. nástroj používaný dříve k navíjení ručně soukané příze do přaden
moždíř	hmoždíř (zde ve významu přirovnání – na Hané se do poloviny 19. století nosily ke kroji vysoké kožešinové čepice tvarem připomínající hmoždíř)
naflekat	nasekat, natrhat
náspěčky	malá nápa (zápraží)
nehozřel	neuzřel, neuviděl
nehrubě	nevelmi, nemnoho
nepšknout	nezašeptat, nešpitnout, neceknout
nepška	bez ceknutí, bez špitnutí
nerochat	nepráskat
obrstmajor	dřívější vojenská hodnost (mezistupeň mezi plukovníkem a brigádním generálem)
okřalený, okřtaltěný	okrášlený
orláb	dovolená (z něm. Urlaub)
ožévajou	užívají
palaš	těžký meč typu zcela, nebo téměř rovné šavle (z tur. palach)
pergálový	grádl (hustá lněná či bavlněná látka s tkanými proužky)
peřina	polštář – rozlišovala se peřina (podhlavec), spodní peřina (spodnice) a svrchní peřina (duchna)
pistule	pistole
pokločeš	potlučeš
potáč	vřeteno
prajská	pruská
přálka	přadlena
pucovat	čistit
pudmistr	purkmistr (hlava obce, starosta)
raubčíček	pytlák (z něm. Raubschütz)
regrace	legrace
róbíř	raubíř – výtržník, násilnický člověk
rokaveca	rukavice
rovně	srovnale
roženeček lóskat	modlit se růženec
řičica	obilní síto
semka	sem

sežhrat	sežrat
skoro	brzy
slébit	slíbit
sobáš	svatba
sporý	vydatný, silný
struhalko	struhadlo
suzami (suze)	slzami (slzy)
sytno	dostatek
šiška	knedlík
šnolíř	šňorař, šňůrař, šňůrkař – výrobce šňůr
šnorovat	opatřit šnórou – tenším konopným přípletkem na konci biče, který působí známé práskání; na něm je přivázáná kytka (třapec), kterou se práská (róchá)
špěhon	špeh
šprlená	ohrazená laťovým plotem
šprtak	nadávka
tolí	tolik
toral	tolar
trdlo	1. nástroj, kterým se něco tře (palička, tlouk); 2. hloupý člověk
trn	slivoň švestka – trnka (strom)
varta	stráž
vecápať	natlouci někomu
věnýček	věneček
vepřovice	cihly z nepálené hlíny (zde ve významu boty špinavé od bláta)
vláky	dvě tyče na jednom konci v ostrém úhle spojené, na nichž se vozí pluh na pole a z pole
zastoupit (koho)	zastihnout
zdovědět se	dozvědět se
zemňáke	brambory
zežhrat	sežrat
zhobené	zničený
zhůru	vzhůru
zkázat	vzkázat
zvihat	zdvíhat

Zlínský kraj v lidové písni IV

Okres Kroměříž

Sestavili a redakčně připravili: Lucie Uhlíková, Petr Číhal a Jan Káčer
Odpovědná redaktorka: Romana Habartová
Autoři textů: Romana Habartová, Lucie Uhlíková
Notosazba: Petr Číhal, Jan Káčer

Vydal Zlínský kraj,
Zlínský kraj, třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín
ve spolupráci s Etnologickým ústavem AV ČR, v. v. i.
Obálka a grafika: Metoda spol. s r. o.
Tisk: fronte, s.r.o., Studánecká 1120, 530 03 Pardubice

Náklad: 1000 ks
První vydání
172 stran
2022

ISBN 978-80-87833-52-0 (tištěná verze)
ISBN 978-80-87833-53-7 (elektronická verze)

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

ISBN 978-80-87833-52-0 (tištěná verze)
ISBN 978-80-87833-53-7 (elektronická verze)